

vrede

België-Belgique

P.B.

Gent X

3/4568

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Herinner U

Vijftwintig jaar geleden, op 30 april 1975, eindigde de oorlog in Vietnam.

Dit lang en moorddadig conflict eindigde met de vernederende terugtrekking van het Amerikaans expeditieleger: 58.000 Amerikanen verloren er het leven, maar niet minder dan 3 miljoen Vietnamezen werden er gedood.

Met lukrake bombardementen en chemische wapens werd een groot deel van Vietnam vernietigd.

De gevolgen zijn vandaag nog steeds niet te overzien.

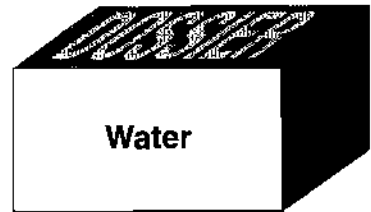
In naam van de westerse beschaving!

Vijftwintig jaar later heeft de Verenigde Staten nog geen frank schadevergoeding betaald aan Vietnam.

Meer nog. De Amerikaanse Staatssecretaris voor Defensie, William Cohen, verklaarde op 11 maart jl., aan de vooravond van zijn bezoek aan Hanoi, dat hij niet zinnens was zijn verontschuldigen aan te bieden aan het Vietnamese volk voor het optreden van de Amerikaanse troepen gedurende de oorlog in Vietnam.

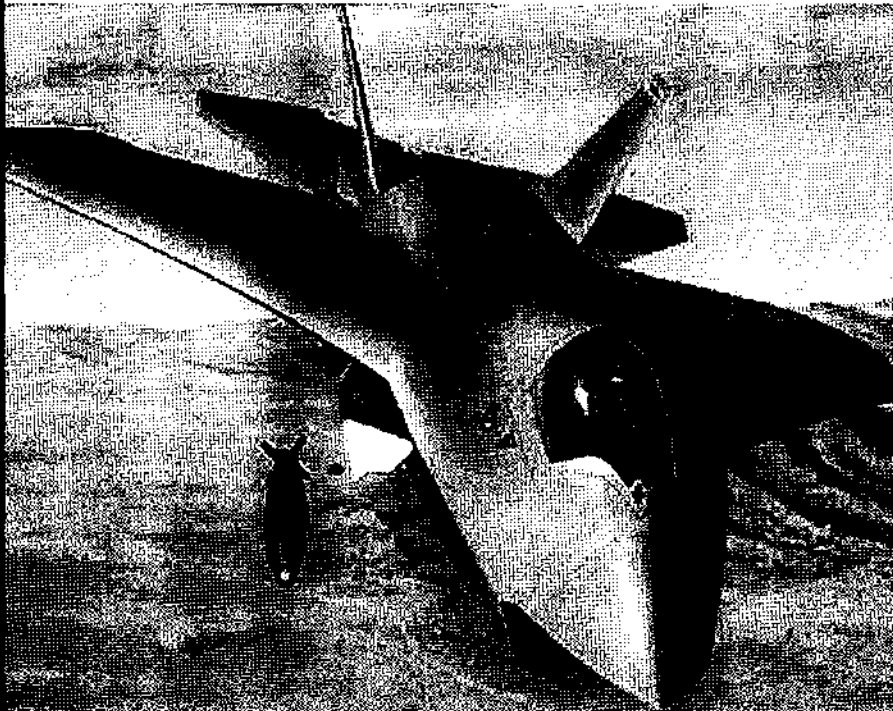
verschijnt tweemaandelijks
43ste jaargang - nr. 343 - mei-juni 2000
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

**Dit speelgoed kost maar
2,9 miljard !**

**van uw sociale
zekerheid**

verschijnt tweemaandelijks
43ste jaargang - nr. 343 - mei-juni 2000
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

- V Editoriaal
- V 10 mei
- V Internationaal recht
- V Cuba, G77 en Kofi Annan
- V Oorlog in Europa
- V Racisme - Oostenrijk
- V Kernwapens
- V Het Rusland van Poetin
- V Verkiezingen
- V Nagels met koppen
- V Mozambique
- V Jeltsin en Poetin
- V Belastingparadijzen
- V Irak
- V Vrouwenhandel
- V België
- V Executies in V.S.
- V In memoriam E. Buch

Nieuwswaarde

Wat de media meestal interesseert is sensatie. Het zal u zeker reeds opgevallen zijn dat bij betogingen de schijnwerper meestal op de rollen worden gezet. Sommigen snappen blijkbaar niet dat een voorval ook sensationeel kan zijn zonder dat er geweld bij te pas komt. Uit onderstaande blijkt dat de media dan we tekort schieten.

Op zondag 5 maart vertoonde het RTBF-journaal een reportage over de uitreiking van de ere-doctoraten aan de Université Catholique de Louvain (UCL) aan mevr. Bruntland, en dhrm Jospin en Prodi. Na de gelegenheidstoespraken van de rector en de eregasten kwam de woordvoerder van de studenten aan het woord.

Deze wees er op dat één jaar geleden het ere-doctoraat werd toegekend aan mevr. Ang San Sui Keji uit Birma, en dat daar nog altijd vervolgd wordt.

Sindsdien, zegde de spreker, gaan de aanhoudingen en vervolgingen in Birma verder en worden mensen als slaven ingezet.

Sindsdien, voegde hij er aan toe, heeft de petroleumaatschappij Total, waar het Belgische Petrofina deel van uitmaakt, één miljard dollar geïnvesteerd in Birma.

De voorzitter van Total is dhr Cornelis, de voorzitter van onze Universiteit is dezelfde heer Cornelis. Wie is hiervoor verantwoordelijk, voegde hij er aan toe: de rector, de professoren of de studenten? Hierop volgde een daverend applaus.

Dhr Cornelis werd onmiddellijk omringd door journalisten die hem enkele pertinente vragen wilden stellen maar Cornelis verdween en kondigde aan ontslag te nemen als voorzitter van de raad van bestuur van de UCL.

De studentenleider en zijn organisatie die het aandurfden dit feit op tafel te gooien verdienen zeker alle lof. Voor dit spectaculair gebeuren hadden onze Vlaamse media echter geen belangstelling. Noch radio, noch T.V., noch pers vonden het nodig dit aan hun lezers bekend te maken.

Voor hen had dit blijkbaar geen nieuws-waarde. (ads)

Informatie speelt een cruciale rol voor de bewustwording van de openbare opinie. De media, die zich zelf de waakhond van de democratie noemen, blijken echter de gebeurtenissen dubbelzinnig te benaderen. Vandaar het belang van een tijdschrift als Vrede. Omdat een dergelijk blad over onvoldoende financiële middelen beschikt is de steun van de lezers hoogstnodig.

INHOUD

EDITORIAAL	Verontschuldigingen	3
UITKIJK	10 mei 1940	4
INTERVIEW	"Geweld georiënteerd voor ..." - Eric Suy	5
BTWAPENING & ONTWAPENING	- De JSF en de kronkels in het Amerikaanse denken - Oorlog in Europese kleuren - Kernwapens zijn nog lang de wereld niet uit	7 9 13
EUROPA	Racisme, vreemdelingenhaat	10
VERKIEZINGEN	Het Rusland van Vladimir Poetin	14-17
DOSSIER	- Water voor iedereen? - Oproep van de nationale bond van Mozambiquaanse... - De nieuwe Koude Oorlog	19-20 21 22
OOST-EUROPA	- Jeltsins schaduw achtervolgt Poetin - Oekraïne in Jeltsins voetsporen - De nieuwe Koude Oorlog	24 25 26
MONDIALISERING	Hoe de VS multinationals de belastingen ontduiken...	27
MIDDEN-OOSTEN	VN-Sancties doden geruisloos in Irak	28
MENSENRECHTEN	- Moderne slavernij... - Ode I Barnes slachtoffers van de "massamoordenaar"	30 31
BEGIË	- Belgisch leger - Ontwikkelingssamenwerking	32 33
CUITUUR	Rijst en de rijstvelden: een droom?	34
IN MEMORIAM	Meester Edith Buch, de oudste (?) vriendin van "Vrede"	35
25 JAAR GELFDEN IN VREDE - KRUISWOORDRAADSEL		36
VREDESINITIATIEVEN	Dialoogavonden	37
VOOR DE VUIS	Rwanda	39

Werkten mee aan dit blad: Georges Sprue - Willy Courtois - interview: Eric Suy - Lode Vancost - Antoine Uytterhaeghe - Marie Jeanne Vanmol - Ludo De Brabander - André De Smet - Bob Paulus - Yvan Grosjean - Bart Vandersteene - René Van Nerum - Jozef Vandromme - Jan Olson - Michel Bilau

vrede

soder: 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum
internationale politiek, vrees- en
ontwikkelingsproblematiek

redactie - beheer - publiciteit
gaagenberg 29 - 9000 gort
p.k. 000 0956015-80
t: (09) 233 46 88
fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngorot.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

leesgeld :

110 fr.: los nummer
600 fr.: 6 nummers per jaar
700 fr.: instellingen met factuur
800 fr.: Nederland en E.U.
1.000 fr.: rest van de wereld

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

steunabonnement : 1.000 fr.
abonnementendienst: L. Verwest
vrede wordt gedrukt op
kringlooppapier
offset druk:
Nevelland, B.W., 9850 Nevele

redactie :

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olson
Georges Sprue, Victor Stuyck, Ludo De
Brabander, Marie-Jeanne Vanmol, Antoine
Uytterhaeghe

redactiesecretaris: L. Bollaert
hoofdredacteur: André De Smet
verantwoordelijke uitgever:
Michele Vanderborgh
Beukendreef 15, 9401 Pollare-Ninove

De onbetrekkende artikelen beantwoorden niet noodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikelen is slechts toegelaten mits bronvermelding en toezending van een presentiecompilaar.

Verontschuldigen

Premier Verhofstadt gaf een heel sterk en pakkend discours tijdens zijn bezoek aan Rwanda begin april. Hij verontschuldigde zich in het openbaar in naam van zijn land, voor het erbarmelijk optreden van de Belgische VN-missie bij de genocide van zes jaar geleden.

Het was toen wel niet de verantwoordelijkheid van een regering met VLD-deelname, maar Verhofstadt heeft nooit trachten weg te moffelen dat de beslissing van terugtrekking van de Belgische blauwhelmen - wat meteen alle remmen losgootte voor de uitvoering van de genocide - ook door de oppositie volledig werd verwelkomd. De verontschuldigen zijn dus geen binnenlands politiek spelletje.

Er was ook heel wat commentaar op dit bezoek. De Belgische premier zou in de kaarten van sterke man Kagame spelen, en te kritiekloos staan ten opzichte van de destabiliseringspolitiek van Kigali in buurland Congo. Het krachtige en duidelijke discours liet echter niet teveel plaats open voor speculatie of interpretatie: prioritair de tragedie van toen centraal stellen.

Er was een genocide gepland en uitgevoerd waarbij de Tutsi's en gematigde Hutu's het slachtoffer waren. De genocide was gepland door een select groepje rondom de toenmalige president, dat niet bereid was macht en rijkdom te delen met de (elite van de) terugkerende Tutsi's. Rwanda was en is namelijk zo arm (zeker met de halvering van de koffieprijs) dat men slechts rijkdom kan vergaren als men ook de politieke macht monopoliseert.

België en de Verenigde Naties waren op de hoogte van de voorbereidselen voor de genocide. En ondanks de zo genoemde "Belgische expertise" waren onze bewindslui niet in staat de juiste inschatting voor zichzelf en voor de "wereldgemeenschap" te maken. België heeft dus reden om zich te verontschuldigen.

De reis van de Belgische premier kreeg behoorlijk wat kritiek uit bepaalde katholieke kringen. Er wordt opnieuw voeding gegeven aan de theorie van de FPR-verantwoordelijkheid voor de genocide. Volgens een bepaalde pers zou er een vertrouwelijk VN-rapport bestaan omtrent de FPR-betrokkenheid bij het neerschieten van het presidentiële vliegtuig zes jaar geleden. Laten we duidelijk wezen: we, en in de eerste plaats alle Rwandezen en Burundezen, hebben het recht de waarheid te kennen rond deze tragedie. De "internationale gemeenschap" moet klaarheid helpen brengen: als er een ernstig rapport is dan moet het bekend gemaakt worden.

Het klopt natuurlijk dat deze reis ook in een politiek-diplomatiek plaatje past.

Door deze verrassende speech van de Belgische premier voelde sterke man Kagame zich kennelijk verplicht z'n voorbereide toespraak te wijzigen, te milderen. Dat geeft meteen ook een andere sfeer voor de gesprekken die Louis Michel wil voeren rond het vredesproces in Congo. Je zou kunnen zeggen dat deze reis van dezelfde aard is als de beslissing voor een onderzoekscommissie rond de moord op Patrice Lumumba. De enige spelers in de Congo-crisis waar België eventueel enige beïnvloedingskracht zou op kunnen hebben, Congo zelf en Rwanda, krijgen op die manier een Belgisch minister op bezoek die kan zeggen dat hij de eurocentristische, paternalistische, kolonialistische hoogtes heeft verlaten door eerst en vooral naar de eigen betrokkenheid en schuld te kijken bij bepaalde gebeurtenissen uit het verleden.

Over het algemeen geeft de 4-landen reis van Louis Michel (Congo, Angola, Zimbabwe en Oeganda) me de indruk dat het Belgisch discours voor elk wat wils bevat.

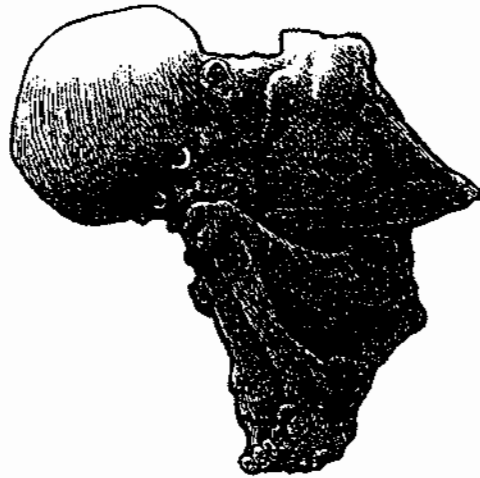
"Territoriale eenheid" voor Kinshasa, "veiligheidsprobleem" voor Kampala en Kigali, "controle op financiering Unita" voor Luanda. Daarmee "kocht" minister Michel zich een toegang tot de presidentiële bureaus van de betrokken landen.

De vraag is: wat nu? Het kleine België weegt niet genoeg voor sommige hoofdrolspelers in Centraal Afrika. De Europese Unie moet dan maar ten tonele komen? Maar op de Euro-Afrika top van Cairo maakte men geen geweldige brokken. Kan Louis Michel, samen met de Portugezen, een weg vinden waarin de tegengestelde belangen van voornamelijk Britten en Fransen in een politiek beleid gekanaliseerd kunnen worden? En zitten we dan dicht bij een duurzame oplossing voor de lokale bevolking?

We moeten nu onze regering op haar daden beoordelen, lijkt me.

Bij NGO's of de academische wereld, spreekt men echter ook niet met één stem. Onze "expertise" maakt ons blijkbaar ook concreet en emotioneel betrokken; niet altijd de beste positie voor een grondige analyse of om beleidsvoorstellen te lanceren. Het centrale aandachtspunt zou de mensgerichte veiligheid kunnen zijn. Volgens het ontwikkelingsprogramma van de VN (UNDP) gaat het om zeven domeinen: economische veiligheid, voedsel-, gezondheids- en milieuveiligheid, persoonlijke en politieke veiligheid, en veiligheid van de gemeenschap. Dit is, denk ik, de prioriteit eenmaal de wapens zwijgen.

Georges Spriet, 14 april 2000

Tekening van Bill Day, verschenen in Detroit Free Press

10 mei 1940

De Tweede Wereldoorlog (eigenlijk de voortzetting van de Eerste) heeft twee startdata. De ene leeft in onze verbeelding: 10 mei 1940, toen we de eerste bommen hoorden vallen. De andere is de formele begindatum: 1 september 1939, toen de Polen de eerste bommen hoorden vallen. Met tussen die twee data: "la drôle de guerre" - Belgische soldaten in kaki, zittend in de zon op de speelplaats van een school, met losgeknoopte uniformjas, voor zich uitstaand in de verveling van het nietsdoen. Wachtend op de oorlog.

Er bestaat een foto die de band legt tussen het begin van de Eerste en het begin van de Tweede Wereldoorlog. Het is een persfoto daterend van 2 augustus 1914. Ze is genomen op de Odeonsplatz in München en stelt een juichende massa voor, die haar enthousiasme over de oorlogsverklaring uitschreeuwt: het begin van "de Grote Oorlog". Jaren later ontdekte men in deze juichende menigte het hoofd van een jongeman voor wie die 2 augustus het begin zou zijn van een ophofmakende politieke carrière: Adolf Hitler.

Met deze foto voor ogen is er geen groter contrast met het begin van de Tweede Oorlog denkbaar. William Shirer beschrijft in zijn beroemde boek "The Rise and Fall of the Third Reich" de doffe apathie van de Berlijnse bevolking op die grijze ochtend van 1 september 1939. Geen mens in de lege straten wanneer kort voor 10 uur 's ochtends de Führer van de Kanselarij naar de Rijksdag reed om de natie toe te spreken. Zelfs de nazi-creatures in de Rijksdag reageerden mat op de ophitsende taal van de vereerde Hitler, die ze in andere omstandigheden zo uitbundig en eindeloos hadden toegejuicht. Ook de legerleiding was somber gestermd. Een kleine groep generaals van de hoogste rang, met Beck als centrale figuur, was gekant tegen de oorlog, hoewel sommigen van hen, waaronder Halder, er geen bezwaar tegen hadden dat Polen zou worden verpletterd. Hun enige hoop of verwachting was, dat Hitler geen wereldoorlog zou riskeren en er, politiek handig als hij was, wel in zou slagen die te vermijden. Ze herinnerde zich wel zijn hysterische retoriek over de macht en de wil van "das Deutsche Volk", maar maakten zichzelf wijs dat de soep wel niet zo heet zou worden gegeven als ze werd opgediend. Deze mannen, voor het merendeel fatsoenlijke mensen, deden niets. Of toch wel?

Eén deed een poging om Hitler te overtuigen geen wereldoorlog te riskeren. Generaal Thomas overhandigde op 27 augustus aan generaal Wilhelm Keitel, chef van het opperbevel van de Wehrmacht, een memorandum waarin hij met statistische gegevens aantoonde dat Duitsland een oorlog tegen de Westerse grootmachten niet kon winnen. Keitel (die later de spotnaam "Lakeitel" zou krijgen) stelde toen de enige moedige daad die van hem bekend is: hij toonde het memorandum aan Hitler. Hitler werd niet overtuigd. De chef van het opperbevel van de Wehrmacht trok zich terug op zijn positie die hij de rest van de oorlog zou bekleden: die van Hitlers "Lakeitel".

Het feitelijke begin van de Tweede Wereldoorlog, 10 mei 1940, maaide het gras onder de voeten van de tegenstanders van Hitler weg. Op 1 september 1939 zouden ze de overgrote massa van de Duitse bevolking aan hun kant gevonden hebben, mochten ze toen voldoende eensgezindheid en doortastendheid hebben getoond om een putsch tegen Hitler te ondernemen. Op 10 mei was die

kans verkeken. De somber gestermd en aarzelende generaals leken door de feiten in het ongelijk te worden gesteld. In vier dagen was het Nederlandse leger uitgeschakeld, in achttien dagen het Belgische leger, in zes weken het Franse leger en het Britse expeditiekorps. Nooit in de loop van de geschiedenis had een natie in zo weinig weken een schijnbaar totale overwinning behaald over een vijand die, statistisch gezien, onoverwinnelijk had geleken.

De algehele omvang van de barbaarsheid zou pas na de oorlog aan het licht komen toen de gruwelen bekend werden van de uitroeiingskampen.

Meteen sloeg, zowel bij de legerleiding als bij de bevolking, de stemming totaal om. Het geloof in Hitler als de leider die tot mirakels in staat was, was nooit zo groot geweest. Ook in de bezette gebieden sloeg bij een groot deel van de bevolking de stemming om. Niet dat iedereen de oorlog en de bezetting als een zegen beschouwde. Zeker niet. Maar opluchting was er wel. Ten eerste had men een herhaling van de Eerste Wereldoorlog gevreesd: een eindeloze uitputtingsoorlog met miljoenen doden. Dat was niet gebeurd. Het normale leven leek na enkele weken te hernemen. De vaak overtrokken gruwelverhalen over de bezetting tijdens de Eerste Wereldoorlog - een herinnering die zo velen op de vlucht had gejaagd - bleken dit keer niet bewaarheid te worden. De Duitse soldaten gedroegen zich correct en gedisciplineerd: er werd niet geplunderd en geroofd. De legende van de barbaren die kinderhandjes afhakten en die als trofee in hun ransel droegen, raakte op de achtergrond. Bij de organisaties die in de collaboratie stapten begon het gescharrel om machtsposities. De verzetsbeweging had enige tijd nodig om zich te organiseren. En tussen die twee extremen, de collaboratie en het verzet, was er het gros van de bevolking voor wie de beslommering om het dagelijks bestaan de hoofdbezigheid was. Nog maar weinigen beseften dat het politieke regime dat zich in deze oorlog had gestort, eindeloos barbaarser en moorddadiger was dan dat van de verfoeide Wilhem II. De algehele omvang van die barbaarsheid zou pas na de oorlog aan het licht komen, toen de gruwelen bekend werden van de concentratiekampen en de uitroeiingskampen, gruwelen waarvan vrijwel niemand zich in de oorlogsomstandigheden een voorstelling had kunnen maken. Zowel de strenge censuur als de beperkte bewegingsvrijheid verhinderden dat voor de bevolking in zijn geheel ook maar een tipje van die sluier kon worden opgelicht: een situatie waarover men zich vandaag maar met moeite een voorstelling kan van vormen. Het enige directe effect van de bezetting en de oorlogssituatie waarmee de grote meerderheid van de bevolking af te rekenen had, was de toenemende schaarste van de levensbehoeften. Dat was het wat, na de eerste opluchting "dat het voorbij was", de haat tegen de bezetter en de collaboratie aanwakkerde: de al te schaarse rantsoenen, het plakkerige brood en de bevroren aardappelen. En het gevoel dat er aan die verstikkende bezetting maar geen einde kwam. Het heroïsme van het verzet was de zaak van weinigen, zoals overal.

W. Courteaux

“Geweld gebruiken voor verdediging van mensenrechten gaat niet in het internationaal recht”

Statement van Eric Suy (prof. em. KUL, voormalig adjunct-secretaris-generaal van de VN)

Op de conferentie 'Veiligheid, een kwestie van militairen?' (26 maart 2000), een initiatief van meer dan 50 organisaties uit diverse hoeken - waaronder Vrede vzw - gaf Eric Suy een opgemerkte video-verklaring over de militaire interventie in Joegoslavië. De organisatoren stelden hem twee vragen.

Wat is, vanuit het standpunt van het internationaal recht, uw visie op de NAVO-interventie tegen Joegoslavië?

Prof. Suy: “Ik houd de interventie van de NAVO en van de NAVO-landen in Kosovo, een jaar geleden voor illegaal, niet verantwoord volgens de normen van het Internationaal Recht, en ook niet verantwoord in de eerste plaats op basis van het Handvest van de NAVO zelf, het Verdrag van Washington. Dat voorziet dat de NAVO slechts kan optreden wanneer een of meerdere lidstaten van de NAVO worden aangevallen. Dat is dus duidelijk niet het geval geweest.

Men heeft gepoogd om deze interventie te rechtvaardigen door te stellen dat men met bombarderen Milosevic en Joegoslavië zou kunnen dwingen om het akkoord van Rambouillet te ondertekenen. Milosevic heeft dat altijd geweigerd. Ik denk dat men er in de strategie van de NAVO ervan overtuigd was dat door het gebruik van geweld Milosevic op een minimum van tijd zou toegeven. Dat is dus een verkeerde berekening geweest. En, om geloofwaardig te blijven overkomen, kon de NAVO nadien niet meer terug.

Nu, dat akkoord van Rambouillet, dat is ten eerste geen akkoord geweest, dat is een dictaat geweest opgelegd door de VS. Het ging hier over een tekst waarover men niet kon onderhandelen. Op dat ogenblik wisten wij, de publieke opinie, niet waarover dat akkoord van Rambouillet ging. Het is pas maanden later, in mei van 1999, toen de bombardementen al twee maanden bezig waren, dat de tekst ervan in *Le Monde Diplomatique* en op de Website van *Le Monde Diplomatique* verschenen is. Wanneer men die tekst leest, dan begrijpt men zeer goed waarom Milosevic geweigerd heeft Rambouillet te ondertekenen. Daarin stond onder meer dat de NAVO-troepen de gelegenheid zouden hebben om niet alleen het grondgebied van Kosovo maar dat van heel

Joegoslavië te bezetten. Dat is natuurlijk onaanvaardbaar voor om het even welk staatshoofd, of dat nu Milosevic is of een andere.

Nadien heeft men gezegd: deze bombardementen zijn noodzakelijk om een humanitaire catastrofe te voorkomen. Nu moet u goed weten dat er op 24 maart 1999 ongeveer 200.000 Kosovaren of Albanese Kosovaren op de vlucht waren, binnen en buiten het land. En het is om dat te verhinderen dat de NAVO gezegd heeft: we moeten militair tussenkomen. Het is toch eigenaardig dat het na 24 maart is geweest dat die vluchtelingenstroom en die vervolging van de Albanese Kosovaren massaal aangezwollen is tot een 800.000. Dus het klopt niet helemaal dat men door die bombardementen een humanitaire catastrofe heeft willen verhinderen. Men heeft ze integendeel geprovoceerd. Trouwens, na het stoppen van de bombardementen, wanneer alle gevluchte Albanese Kosovaren naar huis zijn teruggekeerd, is de zuivering begonnen van de Servische Kosovaren. En men mag rekenen dat enkele maanden geleden reeds, 200.000 Servische Kosovaren het grondgebied van Kosovo hebben moeten verlaten. D.w.z. precies hetzelfde getal als de Albanese Kosovaren in maart 1999. En dit onder de ogen van de NAVO-troepen die daar met 45.000 man aanwezig waren. Die hebben dat niet kunnen verhinderen.

Men heeft dan gezegd dat deze interventie een humanitaire interventie was en dat de humanitaire interventie in het internationaal recht toegelaten is. Dat is buitengewoon omstreden. Ik ken persoonlijk slechts twee gevallen van humanitaire interventies waarvan men zou kunnen zeggen: dit zijn klassieke gevallen geweest waar een humanitaire, dus een militaire interventie voor humanitaire doeleinden toegelaten was. Dat was ten eerste onze eigen operatie in Stanleystad in 1964. En dat was ten tweede de operatie van de Israëliëse parachutisten in Entebbe, om hun eigen mensen die daar gegijzeld waren te ontzetten en te redden uit de handen van Idi Amin. Dat zijn klassieke gevallen. Het waren punctuele en zeer korte operaties, met als enige bedoeling mensenlevens te redden en personen in onmiddellijk levensgevaar uit een hachelijke situatie te redden.

Van de interventie in Joegoslavië zegt men ook dat het een humanitaire interventie is geweest. Maar waarom en hoe verklaart men dat daarom bombardementen zijn gebeurd op 250 km ten noorden van Kosovo, op alle bruggen over de Donau in Novi Sad? Waarom moest men voor zogenaamd humanitaire doeleinden de olieraffinaderijen van Joegoslavië bestoken? Waarom moest men om humanitaire doeleinden de elektriciteitscentrales gaan bombarderen? Dat heeft allemaal niets te maken met humanitaire doelstellingen.

En dan is men het argument gaan aanhalen: jamaar, het ging om de verdediging van de democratie, van de mensenrechten, en van de rechtsstaat. Dat is een argument en een slogan die men sindsdien dikwijls aanhaalt wanneer het gaat over interventie. Welnu, het internationaal recht kent zo iets niet. En er zijn verschillende uitspraken. Ten eerste van het Internationaal Gerechtshof, waarin het Internationaal Gerechtshof zeer duidelijk zegt dat een eenzijdige, militaire interventie, zogenaamd voor humanitaire doeleinden, niet kan gebeuren. De verdediging van de mensenrechten moet gebeuren met andere middelen. Dat was in 1986, in een conflict tussen de VS en Nicaragua. De VS was gaan bombarderen, mijnen gaan leggen dus in de havens, de VS hadden de contrarevolutionairen gesteund. Dat zijn allemaal zaken die we nu opnieuw gezien hebben in Kosovo, de ondersteuning van de UCK of de Kosovoarse Bevrijdingsbeweging, het bombarderen van olie-installaties. Daarover heeft het Hof in 1986 gezegd: voor de verdediging van de mensenrechten kan men zulke middelen niet gebruiken. Dat is ook de stelling van het Institut de Droit International dat in 1989 gezegd heeft: geweld gebruiken voor de bescherming en de verdediging van de mensenrechten, dat gaat niet in het Internationaal Recht, er zijn andere middelen.

Ik heb hier een verklaring van Kofi Anan uit de maand mei 1999, wanneer dus de bombardementen reeds twee maanden bezig waren. Daarin stelt hij dat wij, tenzij de Veiligheidsraad hersteld wordt in zijn prominente positie van enige bron voor de legitimiteit voor het gebruik van geweld, op een gevaarlijk pad van anarchie zitten. En dat is ook met zoveel woorden gezegd door de voorzitter van het Internationaal

Gerechtshof, in oktober 1999. Sprekend in naam van het Internationaal Gerechtshof, zegt hij zeer duidelijk dat de internationale organisatie er niet is voor de internationale anarchie of voor de soevereiniteit van één staat die beweert boven het recht te staan.

Dat zijn straffe uitspraken. Ik heb er nog zo een stuk of zes. Ik wil u daarmee niet bezighouden. Maar er is dus een zeer duidelijke strekking in het internationaal recht.

Trouwens, toen onze eigen minister van Buitenlandse Zaken, Michel, naar de Algemene Vergadering van de UNO is getrokken, heeft hij daar op 26 september voor België in zijn speech gezegd, dat de resolutie van de Veiligheidsraad die na de bombardementen tot stand kwam en waarin gesteld wordt dat wij een militaire componente - de NAVO - naar Kosovo zouden sturen, en ook een burgerlijke componente - een UNO-componente die nu geleid wordt door dokter Kouchner - de *legaliteit heeft hersteld*. Ik zeg het woordelijk, *'heeft de legaliteit hersteld'*. M.a.w. we waren zeer duidelijk in de *illegaliteit*.

Ik denk dat dit de voornaamste argumenten zijn die men kan aanhalen tegen de argumenten van de NAVO waarin zij zeggen: het was toch toegelaten.

In het Handvest van de UNO - en dat is nog altijd de grondwet van de UNO, dat is dus geen vodge papier dat men naast zich neerlegt - staat geschreven dat de Veiligheidsraad een beroep kan doen voor actie, voor militaire actie, op regionale organisaties of regionale groeperingen. En de Veiligheidsraad heeft dat gedaan, bv. in juli 1995 op het einde van de crisis in Bosnië. Welnu, dat artikel van de Veiligheidsraad, van het UNO-Handvest zegt daarnaast dat een eenzijdig optreden van een regionale organisatie zonder de toelating van de Veiligheidsraad niet mag. Dat staat zeer duidelijk in de grondwet van de internationale gemeenschap waarin wij leven. Nu zullen velen zeggen: dat is verouderd, die grondwet dateert van 1945, wij passen die niet meer toe. Ja, ik ga akkoord op voorwaarde dat je eerst die grondwet gaat veranderen. Maar zolang dat niet gebeurt, leef je nog altijd in het juridische systeem van het Handvest van de UNO zoals het geschreven is in 1945. En al de rest zijn volgens mij uitvluchten."

Wat is volgens u de eigenlijke doelstelling geweest van de NAVO-interventie in Kosovo?

Prof. Suy: "Wel, in de eerste plaats, geloof ik, ging het om de publieke opinie die zich op het eind van het jaar 1998 zeer bewust is geworden van de situatie in Kosovo. Men moet zich realiseren dat op het einde van 1998,

Milosevic meerdere keren heeft onderhandeld met de Amerikaanse gezant Holbrooke. En in oktober 1998 zijn die twee tot een akkoord gekomen waarin Milosevic zich ertoe verbonden heeft om het Joegoslavische leger en de Servische milities terug te trekken uit Kosovo. En hij heeft dat gedaan. En dat staat uitdrukkelijk in rapporten van de UNO-secretaris-generaal. Tot op het ogenblik dat Milosevic vaststelde dat naarmate zijn troepen zich terugtrokken, de posities ingenomen werden door het bevrijdingsleger van de Kosovaren. Door de 'terroristen' zou men kunnen zeggen, om met de Russische president te spreken. Toen heeft Milosevic gezegd: dat was de afspraak niet. En hij is toen teruggekeerd om precies dat Kosovaarse bevrijdingsleger te gaan bestrijden. Daarop heeft de NAVO gerepliceerd: dit is voldoende, Milosevic heeft zijn woord gebroken. Dat klopt niet. Ik heb hier getuigenissen, verklaringen, rapporten van de secretaris-generaal van de UNO die men nooit heeft geciteerd - en men kan de secretaris-generaal niet verdenken van subjectiviteit - waarin hij duidelijk vaststelt dat er een begin gemaakt is met de uitvoering van de akkoorden tussen Milosevic en Holbrooke. Maar dat is spaakgelopen nadat de Kosovaarse bevrijdingslegers opnieuw de kop hebben opgestoken.

Wat was de uiteindelijke bedoeling van de NAVO, want we moeten toch altijd zoeken naar wat erachter zit? Men heeft gesproken over de natuurlijke rijkdommen in Albanië en in Kosovo. Ik geloof daar niet in, daar hebben ze geen olie. Maar bekijk eens de kaart van Centraal-, Midden- en Zuid-Oost-Europa. Polen, Tsjechië en Hongarije zijn toegetreden tot de NAVO en wij weten dat ook Griekenland en Turkije lid zijn van de NAVO. Inmiddels zijn er NAVO-troepen in Kroatië, in Bosnië, in Macedonië en nu in Kosovo. De missing link, de schakel die daar mankeert in die NAVO-band was precies Joegoslavië: Servië, Kosovo, Montenegro. En ik denk dat het de bedoeling van de NAVO is ook dát binnen te halen bij de NAVO, samen met de Baltische Staten. Zo wordt er een sterke band, een ijzeren stalen band, rond Rusland gesmeed. Want Rusland is vandaag natuurlijk zeer zwak, kan militair niets. Maar we weten vanuit de geschiedenis dat vroeg of laat Rusland opnieuw sterk zal worden. Er zijn uitspraken van de vice-minister van Buitenlandse Zaken van de VS waarin hij zegt: wij willen deze landen van de Balkan allemaal in het Westen onderbrengen. En wanneer een onderminister van Buitenlandse Zaken van de VS over het Westen spreekt, dan spreekt hij niet over de Europese Unie, maar over de NAVO. En dat is de achtergrond."

26 maart 2000

Cuba, de G77 en Kofi Annan

Het was zeker geen toeval dat de G77 (een samenwerkingsverband van 133 derde wereldlanden die samen 80 % van de wereldbevolking vertegenwoordigen) ondanks het Amerikaans embargo en de anti-Cuba hetze, besloten hadden hun internationale bijeenkomst in Cuba te houden.

Opvallend is wel het gebrek aan belangstelling van de media voor deze uitzonderlijke vergadering.

Fidel Castro legde in zijn openingstoespraak de nadruk op de noodzaak van een nieuwe globale en democratische wereldorde die zou toelaten de kloof tussen arm en rijk te dichten.

Hierbij wees hij er op dat de neo-liberale politiek die door de rijke landen in de loop van de laatste jaren werd gevoerd reeds meer slachtoffers heeft gemaakt dan er mensen gevallen zijn tijdens de tweede wereldoorlog.

In de slotverklaring van de G77 wees deze op "de noodzaak van een internationale financiële hervorming ten einde deze democratischer te maken en meer doorzichtig in het perspectief van een oplossing aan de ontwikkelingsproblemen".

De tekst van de G77 roept de geïndustrialiseerde landen op hun protectionele maatregelen op te heffen en een preferentiële behandeling van hun export te aanvaarden.

Tenslotte bevestigen de lidstaten hun engagement voor de bevordering van de mensenrechten, het recht op ontwikkeling en veroordelen ze het "zogenoemd recht op humanitaire interventies" naar voor gebracht door de V.N. en de grote westerse machten om hun interventies in sommige landen te rechtvaardigen.

Tijdens zijn deelname aan deze conferentie in Cuba hield de algemene secretaris van de V.N. Kofi Annan een opmerkelijke toespraak.

Hierin wees hij de sociale ontwikkeling in Cuba als "een voorbeeld voor vele landen die veel rijker zijn". Hij wees er eveneens op dat Cuba, ondanks het 40-jarig Amerikaans embargo, op het westelijk halfrond tot het beste behoort op gebied van gezondheidszorg en onderwijs.

Tevens deelde hij mede dat president Castro hem er op gewezen had dat een goed bestuur aan deze problemen zijn hoofdaandacht moet besteden, maar voegde er aan toe dat hierbij de eerbied voor de rechtstaat, de mensenrechten en een onafhankelijke rechtspraak moeten gelden. (ads)

De JSF en de kronkels in het Amerikaanse denken

Een delegatie van Belgische parlementairen en kabinetsmedewerkers was van 13 tot 18 maart 2000 in Washington DC voor gesprekken met overheidsdiensten, parlement en 'think tanks'. Onderwerp van de gesprekken was de transatlantische alliantie, defensie en de NAVO, de rol die België en de VS daarin zouden moeten spelen en de (financiële) engagementen die ze daarvoor moeten aangaan.

De delegatie bestond uit vijf federale parlementairen (4 kamerleden, 1 senator), 3 federale kabinetsmedewerkers (Defensie en Eerste Minister), 3 gewestelijke kabinetsmedewerkers (één uit elke regio), 1 begeleider van de VS-ambassade in Brussel en 1 vertegenwoordiger uit het Groothertogdom Luxemburg. Aan het Vlaams Blok werd geen medewerking gevraagd door de VS-ambassade in Brussel. CVP en PSC waren wél gevraagd maar konden blijkbaar geen mensen beschikbaar stellen (jammer, want het zou voor hen eveneens een nuttige ervaring geweest zijn al was het maar omdat ze eens zonder kabinetsmedewer-

kers aan dergelijke reizen mogen meedoen). Daarmee was de VU de enige deelnemende oppositiepartij.

Opzet van de reis volgens de VS-ambassade was een betere kennis van elkaars standpunten (VS en België) over defensie, veiligheid, NAVO ... te verkrijgen door het stimuleren van dialoog, uitwisseling van gedachten en debat op basis van wederzijds respect. Mooi. Daarom kregen de bezoekers een

breed programma van officiële en privé-contacten aangeboden.

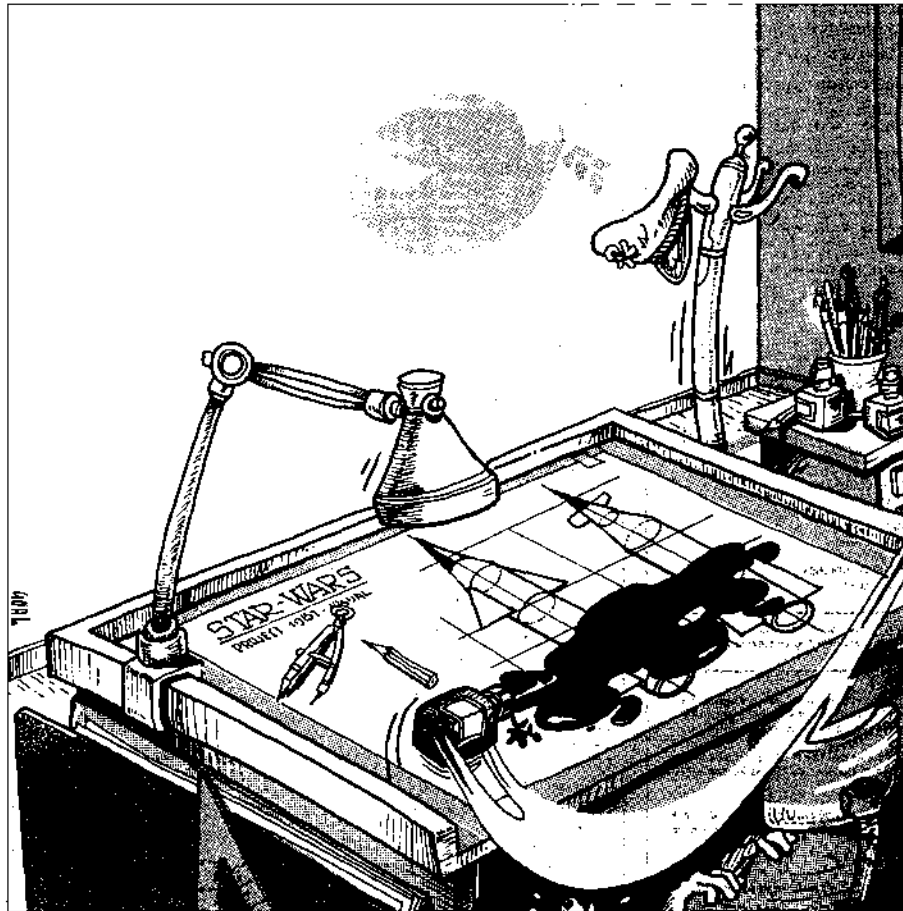
Anekdote: ons hotel bevindt zich op enige blokken van de Watergate-builing en op enige blokken van Sheridan Circle waar Orlando Letelier en Ronni Moffitt omkwamen bij een bomaanslag. Deze moord op de gewezen minister van Buitenlandse Zaken van premier Allende van Chili werd meer dan waarschijnlijk door generaal Pinochet rechtstreeks bevolen en door de CIA ondersteund. Beide personen werkten op het

Enterprise Institute for Public Policy Research begon met te stellen dat het European Security and Defense Identity (ESDI) als échte bedoeling een 'hidden agenda' heeft om de VS op lange termijn uit de NAVO te smijten. Een spreker van de National Defense University stak zo van wal: 'Europeans are lazy, selfish, selfcentered, crummy allies, wij nemen ten minste onze verantwoordelijkheid, jullie laten al het vuile werk door anderen doen ...'. Als intro kon dat tellen. In het Congres mochten we aanhoren hoe schandelijk

het toch wel is dat de Amerikanen alleen stonden in hun morele verantwoordiging over de slachtingen in Kosovo en alleen stonden in hun bereidheid om op te treden. Zijn jullie eigenlijk niet beschaamd?

Tweede vaststelling: volgens de Noord-Amerikanen boden zij ons een gevarieerd programma dat een zeer brede schakering van standpunten weergeeft. Bekeken vanuit het standpunt van de overheid, de twee politieke partijen, de grote think tanks en de grote media klopt dat. Het Amerikaanse politieke systeem zou ik zo samenvatten, eerst wordt er voor gezorgd dat het overgrote

deel van mogelijke opinies effectief wordt gemarginaliseerd of genegeerd, daarna wordt binnen de nauwe marges die nog overblijven een zeer levendig debat gehouden over de details van de beslissingen. Geen enkele van de contacten trok in twijfel dat de budgetten voor defensie terug naar omhoog moeten, dat er terug zwaar moet worden geïnvesteerd in wapenprogramma's en dat Europa een groter deel van de last ('burden sharing') moet gaan dragen.

ogenblik van de aanslag als Chileense ballingen voor het Institute of Policy Studies.

Eerste vaststelling: Noord-Amerikanen houden zich aan het afgesproken tijdschema, spreektijden worden amper overschreden maar vooral: er wordt niet rond de pot gedraaid en wollig taalgebruik is hen vreemd. Je weet direct wat je er aan hebt. Enkele voorbeelden: een spreker van het American

Bewapening & Ontwapening

Met andere woorden, over de kern van de zaak bestaat geen enkele soepelheid of bereidheid tot het aangaan van een debat, de VS is de morele leider van de wereld die het recht, sorry, de plicht heeft om overal ter wereld zijn wil op te leggen. Zo simpel is dat. Over de manier waarop de VS zijn leidersrol moet spelen kan je een heel levendig debat hebben, niet over de rechtmatigheid van die leidersrol zelf.

Derde vaststelling: de Amerikanen zijn keien in het formuleren van een eenzijdig discours dat zo wordt verwoord dat wie het er niet mee eens is wel een communist, een dommerik, een lafaard of een gevaarlijk psychopaat moet zijn (kies zelf het meest gepaste adjectief). Enkele voorbeelden :

- Kosovo ging alleen over mensenrechten. Bent u voor etnische zuiveringen?
- Defensiebudget doen stijgen is een kwestie van verantwoordelijkheden nemen. U bent daar tegen omdat u niet wil besparen op onderwijs en sociale zekerheid, zegt u, u geeft dus toe aan demagogie en populisme. U bent dus geen waardig staatsman.
- Noord-Korea staat op het punt Los Angeles te bombarderen, hebben wij dan niet het recht om ons daar tegen te verdedigen met een Anti Missile Defense (AMD), dat is wat onze bevolking van ons vraagt, die verantwoordelijkheid durven wij aan, u niet?
- Wij dragen altijd alle lasten, u spendeert veel minder en zet veel minder mensen in voor 'internationale taken' enzovoort ...

Om een lang verhaal kort te maken, de arrogantie en zelfingenomenheid van de Amerikaanse machthebbers is zo drukkend dat men zich goed moet 'wapenen' om niet ten prooi te vallen aan een verpletterend gevoel van machteloosheid. Daar staat tegenover dat wie zich goed voorbereidt daar wel tegen opgewassen is, ze zijn niet alleen arrogant op een onbewuste manier, ze zijn ook perfect voorspelbaar.

Moet België meestappen in het Joint Strike Fighter project ?

Voor de VS is het een uitgemaakte zaak dat de defensiebudgetten omhoog moeten. Het debat gaat over HOE dat budget omhoog moet, met welke strategieën, welke wapensystemen ...

Het is blijkbaar een uitgemaakte zaak voor al onze gesprekspartners in Washington dat de VS wereldleider moeten blijven omdat ... ja, waarom eigenlijk ... wel, daarom. De wereld is nog steeds een gevaarlijke plaats vol onbekende bedreigingen. Hoewel zowat iedereen die we spraken moest toegeven dat men eigenlijk geen flauwe idee heeft hoe de wereld er binnen pakweg 10 jaar zal uitzien, hebben de

Amerikaanse defensiespecialisten wel al een antwoord op dat onbekende klaar: een multifunctionele, overal inzetbare jachtbommenwerper voor gezamenlijke acties zoals in Kosovo: de Joint Strike Fighter.

Hoewel het onderwerp tijdens de reis bijna nooit rechtstreeks werd aangehaald, was de JSF toch permanent aanwezig in alle gesprekken. Het is voor de Amerikanen een evidentie dat dit toestel er gaat komen, ook de recente kritische opmerkingen van het General Accounting Office (GAO), veranderen daar niets aan (de hoorzittingen in het Congres met het GAO waren nog bezig tijdens ons bezoek).

De JSF is goed voor de economie, creëert duizenden jobs en stimuleert hoogtechnologische evolutie. De burgerlijke luchtvaartindustrie doet daar dan zijn voordeel bij. Andere landen moeten wel dom zijn om zo een duidelijke kans te laten schieten. Dat het vooral de VS zélf en haar economie zijn die daar wel bij varen is mooi meegenomen maar is toch eerder toevallig. Amerikanen doen zoiets immers niet uit zelfbelang, daarvoor is hun verantwoordelijkheidsgevoel tegenover Europa te groot! Dat de VS zichzelf daarmee verder blijft verzekeren van haar militaire, technologische en militaire dominantie zal wel toeval zijn zeker.

Mijn gevoel bij dit alles is het volgende. De toekomst is onzeker. Er bestaan geen duidelijke dreigingen meer. De kans is dus groot dat Europa meer en meer twijfels heeft over de noodzaak van de Amerikaanse bescherming en van de investeringen in defensie en meer en meer een eigen neutrale koers gaat varen, met andere woorden een evenwaardige economische en geopolitieke concurrent van de VS gaat worden (of nog erger, een eigen militaire industrie gaat ontwikkelen). Dat verklaart ook de reden waarom men in de VS zo sceptisch staat tegenover de initiatieven voor het ontwikkelen van een eigen Europees veiligheids- en defensiebeleid.

Het hele JSF-project heeft naast de vanzelfsprekende motieven van economische en militaire aard ook andere bestaansredenen. Door zoveel partners in dit project mee op sleeptouw te nemen, verzekert de VS zich op lange termijn – het gaat hier over zware investeringen die de betrokken landen binden voor de komende dertig jaar (onderzoek, ontwikkeling, aankoop én gebruik van dit toestel) – van de deelname van Europa aan het globale project dat de VS van haar dominante positie moet blijven verzekeren. Bij gebrek aan een duidelijke vijand op maat van de Sovjet-Unie (althoewel, verschillende sprekers lieten hun heimwee naar de Koude

Oorlog voelen, sommigen lieten zelfs uitschijnen dat Rusland wel eens opnieuw zou kunnen beginnen, je weet maar nooit) wordt het Kosovo-model flink in de verf gezet. Dat is de oorlog van de toekomst! Bovendien blijft de VS zo verzekerd van haar technologische voorsprong. Immers, hoe hard Europa zich ook zou inspannen, die achterstand zal altijd blijven bestaan. Stel dat Europa in tien jaar het huidige peil van de VS bereikt, ondertussen staat de VS weer tien jaar verder, onbegonnen werk dus.

Op dit soort opmerkingen werd tijdens het bezoek steeds ontwijkend geantwoord. De meeste van onze gesprekspartners gaan niet echt in op dit soort tegenargumenten (Rare jongens, die Europeanen).

Samengevat kan ik stellen dat het bezoek zeer leerrijk was, zij het niet in de zin dat de VS zou gewild hebben. De JSF is en blijft een gevaarlijk project dat elk deelnemend land zal verplichten een nieuwe wapenwedloop aan te gaan. Vroeger kon de VS nog pretenderen dat het tegen de aartsvijand in Moskou was bedoeld, die schijnreden is er niet meer. Desondanks is er blijkbaar niets veranderd.

In oktober 1992 was Noam Chomsky op een lezing in de VUB. Onderwerp van gesprek was de nieuwe wereldorde. In zijn inleiding zei hij het ongeveer zo : 'De nieuwe wereldorde is de oude wereldorde. Er is niets veranderd. Ik zou daarmee direct kunnen eindigen en samen met u een pint bier gaan drinken. U bent echter talrijk gekomen om naar mij te luisteren. Ik zal dat dus maar niet doen.'

Dat is dan ook de indruk die ik van deze reis heb overgehouden. De leidende groepen in de VS zijn niet veranderd. Dat is ook niet mogelijk zolang er aan de interne machtsverhoudingen in de VS geen fundamentele wijzigingen komen. Het ziet er voorlopig niet naar uit dat dat gaat gebeuren. Men zal er dus best rekening mee houden dat de VS een gevaarlijke 'partner' blijft. Kosovo is geen nieuw begin, het is de voortzetting van een decennialange machtspolitiek waarvan de JSF de logische uitvoering is.

Als het België menens is met nastreven van een betere wereld, kan er geen sprake zijn van deelname aan het JSF-project. Mijn bezwaren zijn na deze informatieve reis alleen maar toegenomen.

Lode Vanooost,
Kamerlid Agalev
26 maart 2000

(Dit artikel verscheen eerder op *Uitpers. Website voor Internationale Politiek*. Surf naar <http://www.democratisch-links.be/uitpers/>)

Oorlog in Europese kleuren of de Europese mogelijkheden om militair te interveniëren

Met het nodige tromgeroffel wordt verkondigd, dat de op te richten Europese interventiemacht moet vermijden dat Europa in de toekomst nog geteisterd wordt door brandhaarden. Daardoor zouden Westerse legers nog zo weinig mogelijk moeten optreden als brandweerkorps.

De opdracht om die boodschap te verkopen is toevertrouwd aan EU-commissaris Chris Patten en de hoge verantwoordelijke voor het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid (GBVB) Javier Solana.

Zij zijn er verantwoordelijk voor dat het in het EU-huis en de achtertuin daarvan rustig blijft. Europa heeft daarom een degelijk crisismanagement nodig en moet een 'preventiepolitiek' kunnen voeren, zodat er geen nieuwe conflicthaarden meer bijkomen.

Van preventie hebben we in de voorbije decennia niet veel gemerkt. Een jaar na de interventie van de NAVO in Kosovo en het bombarderen van Servische steden, heeft de EU besloten dat ze bij toekomstige conflicten en crisissen zelfstandiger moet kunnen optreden. Europa moet eigen politieke en militaire middelen kunnen inzetten om crisissen te beheersen. Deze beslissingen werden op de EU-topbijeenkomsten van Keulen en Helsinki in een ijtempo genomen. Dit tot verbazing van velen die deze EU-bijeenkomsten regelmatig volgen, omdat de besluitvorming gewoonlijk ontzettend traag verloopt.

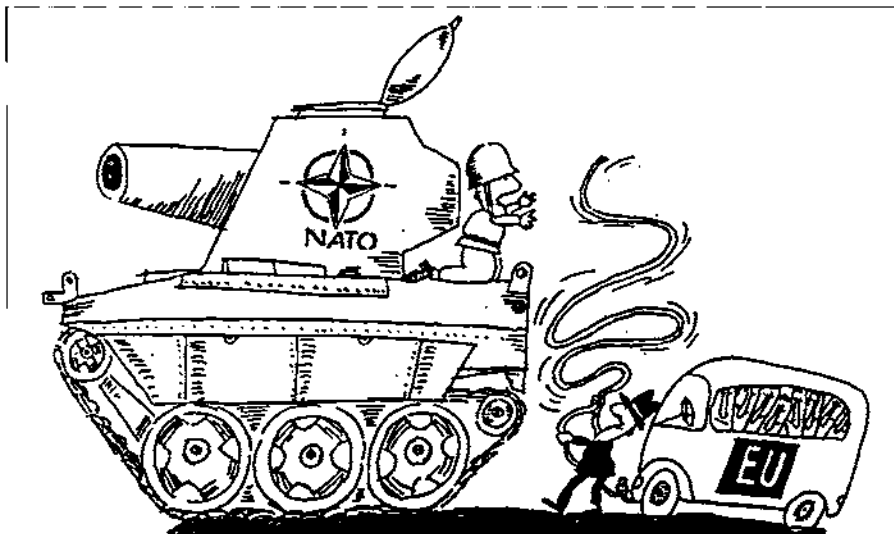
De interventiemacht van de EU zou er moeten komen tegen 2003. Deze troepenmacht moet in staat zijn gedurende 1 jaar in een crisisgebied te opereren, zelfs buiten de geografische grenzen van de EU. Dit betekent dat de EU-lidstaten 100.000 tot 150.000 soldaten moeten beschikbaar houden (50 à 60.000 manschappen die effectief worden ingezet met daarnaast reserves tijdens langdurige operaties en troepen voor de logistieke ondersteuning in de thuisbasis). Zij moeten ook garanderen dat ze willen bijdragen in eventuele lucht- of vlootoperaties.

Collectieve bijstandsverplichting volgens NAVO model

In versnelde pas wordt aan de beoogde structuren verdergewerkt. Niet-EU-

lidstaten van de NAVO en Oost-Europese landen zouden daarbij op de een of andere wijze betrokken worden. Er zijn ook plannen om een Europees bewakingssysteem per satelliet en bevelsystemen op te zetten.

Tegen de herfst van dit jaar moeten de EU-lidstaten mededelen welke militaire middelen ze bereid zijn ter beschikking te stellen en op welk vlak. Dan zal ook worden beslist of de WEU volledig opgaat in de nieuwe militaire structuur van de Europese Unie. De Intergouvernementele Conferentie (IGC) zal moeten onderzoeken of deze nieuwe militaire structuur geen wijzigingen nodig maakt van het EU-verdrag.

De Belgische minister van Defensie André Flahaut maakte op de bijeenkomst in Sintra bekend dat ons land bereid is om voor operaties van korte duur, 3.000 manschappen van de landmacht inclusief artillerie, tanks, genie-middelen, logistieke en medische omkadering ter beschikking te stellen. Voor de operaties van lange duur zou België daarbovenop nog een "task force" bestaande uit één of twee voldoende omkaderde bataljons van elk ongeveer 400 soldaten kunnen leveren.

Geval per geval is België bovendien bereid een deel van de paracommandobrigade in te zetten. Voor luchtoperaties zou de inschakeling van een escadron van F-16's (twaalf toestellen), alsook transportvliegtuigen en twee Airbus A310 toestellen geen probleem mogen vormen. De Belgische marine tenslotte, zou tijdelijk kunnen zorgen

voor een vloot van twee fregatten, een steunschip en zes mijnenjagers. Voor langere operatie zouden daar nog een extra fregat, een tweede steunschip en drie mijnenjagers bijkomen.

Op de EU-top in het najaar zal moeten blijken hoeveel geld de EU-lidstaten op tafel willen en kunnen leggen.

Frankrijk de vurige promotor van deze troepenmacht, stelt voor dat iedere lidstaat jaarlijks 0,7 procent van het Bruto Binnenlands Product uittrekt voor defensie. Het huidige gemiddelde in de Europese Unie ligt op 0,3 - 0,4 procent. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zijn op het gebied van defensie binnen de EU de koplopers met 0,6 tot 0,8 pro-

cent. Dat is niet zo verwonderlijk. Beide landen beschikken immers over een belangrijke wapenindustrie.

Romani Prodi, de voorzitter van de Europese Commissie, verklaarde op zijn rondreis in de Baltische staten, dat een aanval op een EU-lidstaat als een agressie tegen alle EU-lidstaten zal beschouwd worden. Dat komt overeen met het principe dat de NAVO hanteert, waarbinnen de collectieve bijstandsverplichting en verdediging geldt.

Zoals we reeds stelden is het opmerkelijk dat de EU in dit militaire dossier zich met verbazingwekkende snelheid voortbeweegt. Men krijgt ten stelligste de indruk dat de EU op de NAVO-interventie in Kosovo en het gewapend optreden tegen Joegoslavië heeft gewacht, om dit netelige dossier op tafel te leggen. De militaire en veiligheidspro-

Bewapening & Ontwapening

litiek komen in een ruk onder EU-gezag. De Europese legers, vooralsnog symbolen van de nationale soevereiniteit, zullen binnen de EU geïntegreerd worden.

Achterbank

Op de jongste bijeenkomst legde de ministerraad van de EU vooral de klemtoon op de versterking van de militaire crisisbeheersing, en zijn mogelijke politieke en diplomatieke crisisoplossingen naar de achterbank verdwenen.

De EU wil naast een economische en politieke macht ook een militaire macht zijn.

Daarom achten de Europese lidstaten het noodzakelijk een eigen troepenmacht in de steigers te zetten.

De vraag is welke richting de EU met deze militaire ambities zal uitgaan. Zal ze een spiegel zijn van de klassieke nationale machtspolitiek? Of wil ze de nationale belangen doorbreken voor een nog te definiëren Europese georiënteerde politiek?

Als dit de doelstelling is, dan moet de EU duidelijk zijn over hoe ze deze politieke keuze in de Europese veiligheidspolitiek zal vertalen, alsook welke de verhouding zal zijn tussen de EU en de NAVO.

William Cohen, de defensie-minister van de VS, heeft reeds in niet mis te verstane bewoordingen duidelijk gemaakt dat een verhoging van de Europese militaire bijdrage door Washington geapprecieerd wordt. Maar de oprichting en het uitbouwen van een zelfstandig militair EU-leger los van de NAVO is voor de VS onaanvaardbaar. De EU blijft beweren dat ze niet tot doel heeft een duplicaat van de NAVO uit te brengen of zelfstandig buiten de NAVO om wil opereren.

In welke richting de trein zal rijden, wordt later wel duidelijk. Maar van één ding kunnen we zeker zijn: hij rijdt op een militair spoor.

Nochtans heeft de EU andere mogelijkheden. Ze kan in haar buitenlandse en veiligheidspolitiek een degelijk evenwicht zoeken om met niet militaire mid-

delen aan crisisbeheer te doen. Daarvoor beschikt de EU over het nodige: ze is de sterkste economische macht op aarde, ze heeft de grootste binnenmarkt, ze is een diplomatiek en politiek zwaargewicht en ze is de belangrijkste donateur van ontwikkelingshulp. Dat alles kan ze in de weegschaal leggen om aan conflictpreventie te doen, zodat het inzetten van militaire middelen tot het strikte minimum wordt beperkt. Dan hoeft de EU niet langer de hulp van de NAVO of de VS in te roepen. Wat de EU nodig heeft is een degelijk uitgewerkte burgerlijke structuur die andere manieren ontwikkelt om met regionale of etnische conflicten om te gaan.

Bij het in praktijk brengen daarvan kan de EU deze civiele instelling in dienst stellen van de VN en de OVSE die als opdracht hebben om aan conflictpreventie of crisisbeheersing te doen.

Zo krijgen deze internationale organisaties een groter draagvlak om hun taak naar behoren te kwijten.

Antoine Uytterhaeghe

Europa

Racisme, vreemdelingenhaat, globalisering en de onverdraaglijke normaliteit van Europa

Een extreem-rechtse partij maakt deel uit van de Oostenrijkse regering. Europa reageerde heftig en dreigde met een toeristische en economische boycot. Haider werd vergeleken met Hitler. We zijn twee maanden verder en de Belgische minister van Buitenlandse Zaken verontschuldigt zich reeds voor zijn "onbezonnen" uitspraken. Na de massale protestbetoging in Wenen in februari leveren de mensenrechtenorganisaties, studenten, vrouwen, arbeiders en intellectuelen een verbeterde alledaagse strijd tegen de verrechtsing, racisme, xenofobie en toenemende sociale onrechtvaardigheid. Het ultraliberalisme van de Vrijheidspartij past in de mondiale liberalisering van de economie. Oostenrijk is geen lid van de NAVO. Maar de vredesbewegingen zijn er niet gerust in. De druk op de neutrale landen om een nieuwe ronde voor militarisering en herbewapening op te nemen in het kader van het Partnerschap voor Vrede (PFP) laat niet af.

Xenofobe en racistische uitspraken zijn schering en inslag in Haider's politieke carrière. In 1986 haalde Haider de internationale pers met de controverse over de terugkeer van Walter Reder. Deze in Oostenrijk geboren nazi-SS'er, werd voor massamoord op Italiaanse burgers in 1944 in Italië van een levenslange veroordeling vrijgesproken. Voor Haider was de zaak ridicuul: "Reder was een soldaat die zijn werk had gedaan... Als men over oorlogsmisdrijven spreekt, dan moet men toegeven dat deze aan beide zijden zijn begaan". Sindsdien zegt Haider stevast dat de concentratiekampen in het Derde Rijk gewone tuchtkampen voor

criminelen waren. Nazi-oorlogsveteranen moeten gehuldigd worden voor hun optreden. Dat de Waffen-SS tijdens het Nurembergproces als een criminele organisatie werd geboekstaafd was voor Haider onbekend. "Bovendien interesseert mij dat niet", aldus Haider.

Dergelijke uitspraken zijn in de pers meerdere malen opgetekend. Begin maart van dit jaar riep hij de Bondsregering op om zich met alle macht tegen de EU-plannen voor gezinshereniging voor migranten te verzetten. Volgens hem zou dit op de arbeidsmarkt tot concurrentie leiden met de autochtone bevolking. Woonmarkt

Nationalratswahlen 1999

Partei	Stimmen	%	Mandate
SPÖ	1.532.448	33,15	65
ÖVP	1.243.672	26,91	52
FPÖ	1.244.087	26,91	52
LIF	168.612	3,65	-
Grüne	342.260	7,40	14
DU	46.943	1,02	-
KPÖ	22.016	0,48	-

1995

Partei	Stimmen	%	Mandate
SPÖ	1.843.679	38,06	71
ÖVP	1.370.497	28,29	53
FPÖ	1.060.175	21,89	40
LIF	267.078	5,51	10
Grüne	233.232	4,81	9
DU	-	-	-
KPÖ	13.938	0,29	-

en scholen zouden daardoor in een zorgwekkende situatie kunnen komen. Oostenrijk zou zijn quotaregeling kunnen vergeten. Hierna kwam een solidariteitsbetoging van de extreem-rechtse partij *Faschismus und Freiheit* op gang: 400 panelen met de foto van Haider en het opschrift "Nationalisme is geen misdrijf" werden in verschillende stadsdelen op groot formaat aangebracht.

Haider is inmiddels teruggekeerd naar zijn thuisbasis. Hij blijft voorzitter van de FPÖ terwijl zijn partijgenote Suzanne Ries-Passer vice-kanselier wordt. Karintheë ligt ver van de protestbetogingen in Wenen en is sinds lang een oord van xenofobie en Duits nationalisme. In de Alpenprovincie huizen bejaarde nazi-criminelen en high-tech ondernemingen die het goed met elkaar kunnen vinden. Haider, zelf afkomstig van een nazi-familie, week in 1976 van Noord-Oostenrijk naar Karintheë uit om het secretariaat van de FPÖ op zich te nemen. Karintheë was het privé nest van gouverneur Leopold Wagner, een vroeger vooraanstaand lid van de Hitlerjeugd. Wagner verbreedde met ex-nazis en schold op de Sloveense minderheid die hij uit alle officiële ambten weerde.

Hij viel een universiteitsprofessor aan die het aandurfde de *Abwehrkämpfer*¹ te bekritisieren.

Haider was de beschermeling van Wagner. Hij werd in 1989 gouverneur en onderhield zijn banden met ex-nazis die hij in 1990 vervoegde tijdens hun jaarlijkse herdenkingsdag. Deze ex-nazis waren leden van Kameradschaft IV, een neo-nazigroep uitsluitend samengesteld uit vroegere leden van de Waffen-SS, de stormtroepen van Hitler. Zijn verheerlijking van de Waffen-SS en het minimaliseren van hun misdaden kostte hem zijn gouverneurschap. Prompt volgden een demonstratie en bomdreigingen van extreem-rechtse Haider-sympathisanten. In 1999 won hij zijn gouverneurschap terug en begon een agressief leiderschap vanuit zijn basis. Hij bekritisierde de subsidies voor de Sloveense culturele minderheid. Hij daagde de minister in Wenen uit door de jaarlijkse immigrantenquota voor zijn provincie te weigeren. Deze aanvallen verdeelde de Karintheërs

maar gaf de Vrijheidspartij een afgeleefd profiel. Haider weet precies hoe ver hij kan gaan: de nazi's komen nog steeds samen maar de laatste 10 jaar blijft hij weg van hun herdenkingsdag.

De liberale vleugel van de Vrijheidspartij

De Christelijke Volkspartij en de sociaaldemocraten passen sinds 1980 een neoliberale politiek toe met alle sociale en economische gevolgen vandien. Door deze politiek konden belofes voor solidariteit en meer sociale rechtvaardigheid niet worden waargemaakt. Daardoor kon Haider zich tijdens electorale campagnes opstellen als verdediger van gepensioneerden en sociale

Foto. Der Standard Cartoon
en daarom voert de FPÖ een beleid voor de kleine man

verworvenheden. Het huidige regeerprogramma riskeert kiezers die voor zijn nationalistisch-populistisch discours stemden te verrassen: tegen de "corrupte oude partijen" en de "privileges van de rijken".

Van in het begin bespeelde de partij zowel het nationalistische erfgoed als liberale tendensen. Het ultraliberalisme is één van de kenmerken van de Vrijheidspartij. Sinds november 1997 poetst de FPÖ haar imago op door referenties aan nazisme en pangermanisme te verdoezelen. De FPÖ is samengesteld uit verschillende fracties met zeer uiteenlopende achtergronden. De kiezers van het FPÖ zijn zeer fluctuerend en een aantal categorieën zijn sterk vertegenwoordigd: mannen, protestanten, afgevallenen katholieken, de kleine burgerij, stedelingen. Haider trok ook een kiezerspubliek van arbeiders en jongeren naar zich toe. De leider moet dus een arbitrerende rol spelen tussen de uiteenlopende strekkingen.

Liberalen gehecht aan het respect voor mensenrechten zijn in 1993 uit de partij getrokken. Aan de andere kant zijn ook de meest compromitterende nazi-figuren uit de partij gestoten.

Familiale politiek van de nieuwe regering

De eerste stap van de regering was het afschaffen van het ministerie van de Vrouw.² Daardoor komen de subsidies van alle ngo's voor vrouwen op de helling te staan. De nieuwe regering focust op familiepolitiek in plaats van vrouwenpolitiek. Vrouwen worden gestimuleerd om meer kinderen te krijgen en langer van de arbeidsmarkt weg te blijven (verlenging van wachttijd en propa-

geren van de traditionele familie, stimuleren van deeltijdse arbeid voor vrouwen). Het wachttijdgeld/opvoedingsgeld is een vast bedrag dat uitbetaald wordt aan alle moeders en dus niet alleen voor werkende moeders. Zoals het recht op familie-hulp zal het recht op wachttijdgeld/opvoedingsgeld slechts geldig zijn voor migranten die minstens vijf jaar in Oostenrijk leven en waarvan één ouder een arbeidscontract heeft. Latere pensioenleeftijd, afro-

men van de pensioenen, 20 procent van de ziekteonkosten door de patiënt zelf te betalen en een serieus spaarpakket op andere sociale voorzieningen zijn een begin van politiek die op de rug van de sociaal zwakkeren terecht komt. Het aantal mensen met minder dan 12.000 shilling³ per maand, is de laatste tijd gestegen. Dat zijn grotendeels vrouwen. Het vrouwenaandeel in deze regering bedraagt meer dan een derde. Zullen zij het tij kunnen keren? Ondanks de geplande besparingen zal het militair budget voor het jaar 2000 stijgen.

De buitenlandse politiek van de Oostenrijkse regeringscoalitie

De vredesbewegingen van Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland hebben een week na het aantreden van de coalitie hun gemeenschappelijke bezorgdheid uitgedrukt over de ontwikkeling in hun land. Volgens de regeringsverklaring zal Oostenrijk zich volledig integreren in

een Europese Veiligheids- en Defensiepolitiek (EVDI). Samen met de andere lidstaten wil Oostenrijk aan crisismanagement en -oplossing werken in overeenstemming met de grondbeginselen van de Verenigde Naties. De vredsbewegingen trekken echter aan de alarmbel. Het neutraliteitsprincipe van Oostenrijk dreigt te worden uitgehold, temeer omdat het EVDI nog geen vaste omkadering heeft. De druk om de politieke en militaire structuren aan te passen in het voordeel van de NAVO laat niet af. De NAVO lobbied ook in Zwitserland om tot het Partnerschap voor de Vrede (PfP) toe te treden. De militarisering van de EU - Europese troepen buiten NAVO-structuren - zal op het budget van de Oostenrijkse staat zwaar doorwegen.

De 43-jarige bisschop Gertraud Knoll die in de provincie Burgenland de evangelische-protestantse kerk leidt, gaat met speciaal verlof nadat zijzelf en haar drie kinderen telefonisch en schriftelijk met geweld werden bedreigd. Ze heeft op 19 februari in Wenen deelgenomen aan de massademonstratie tegen de huidige regering. Het weekblad News publiceert enkele fragmenten van een dreigbrief. „Jij vuile ('dreckige' in de oorspronkelijke tekst) rode betoogster. Wat jammer dat Hitler jou niet heeft vergast". De dreigbrieven kan men ook op de internet homepage van de FPÖ-club lezen. De evangelische kerkleiding staat achter Knoll en vraagt de organisatoren van de petitie voor de uitzetting uit haar ambt hun actie stop te zetten. Medeorganisator is Leopold Schöggel, FPÖ-mandataris in Burgenland.

De lessen geschiedenis die Europa ontkent

De Oostenrijkse minister voor Buitenlandse Zaken, Benita Ferrero-Waldner, bekritiseerde in de EU-ministerraad de enorme aandacht voor Haider's uitlatingen. De 14 andere lidstaten staan op hun waardigheid en conteren heftig de legitimiteit van deze neo-nazi, deze xenofobe, anti-semitische chauvinist. Haider vertegenwoordigt echter een veel breder achterban dan zij eigenlijk willen toegeven. Hij vertegenwoordigt de kiezers en de mensen die hun bescheiden privileges willen

"Als voorzitter van de christelijke vredsbeweging klaag ik dan ook aan dat de nieuwe regering ondanks de besparingsmaatregelen de militaire uitgaven gevoelig zal verhogen en nieuwe gevechtsvliegtuigen zal aanschaffen. Een sterke militaire uitrusting is voor U belangrijker dan de sociaal zwakkeren te helpen. U heeft in Uw regeringsprogramma ook over een mogelijkheid tot toetreding bij de NAVO gesproken. Deze optie keur ik uit het diepste van mijn hart af: zij is onmenselijk en onchristelijk. De toetreding tot de NAVO zal nog vele miljarden schillingen verslinden die wij van de armsten in ons land weg nemen. Ik hoop ook dat U weet dat de NAVO-strategie inhoudt dat zij zich als eerste het recht toeëigent om atoomwapens te gebruiken. Zulke strategie is een uitroeiingsstrategie voor miljoenen mensen. Zulke strategie is niet alleen onmenselijk en onchristelijk, maar zij is ook misdadig. Wij zijn voor het behoud van de Oostenrijkse neutraliteit en wij veroordelen dan ook een toekomstige toetreding tot de NAVO."

Kaplan Franz Sieder, Wenen,
19 februari 2000

afschermen tegenover de sociaal minder begunstigen, de vluchtelingen en migranten. Door middel van instituten en organisaties zoals WTO, IMF en Wereldbank beheren de G7, de zeven rijkste industriële landen de huidige globale economische akkoorden. Zij zijn de begunstigen van dit globale wereldsysteem en zijn tot over hun oren verantwoordelijk voor de groeiende sociale onrechtvaardigheid. Europa draagt sinds lang bij tot de groeiende kloof tussen Noord en Zuid. Sinds de kolonisatie zijn ze aanstokers van sociale, politieke en ethnische onrust als dat in hun voordeel uitkwam. Het is de taak van het Westen deze ontwikkelingen te 'managen'. Dit zal een zwijgende overeenkomst tussen de bezittende klassen noodzakelijk maken waarvan Tony Blair een vertegenwoordiger is. De politieke krachten in Europa zijn niet langer liberalen, sociaal-democraten of christen-democraten. De politieke dimensie van de globale economie is de confrontatie van de Internationalisten tegen de racisten. De rechts-conservatieve politici van Europa hebben tezamen met de racisten de globale politiek bepaald. Dat is de ondraaglijke normaliteit van Europa die zich maar kan ontwikkelen door de verdere verpaupering van het grootste deel van de wereld. Joerg Haider kiest voor deze weg en komt daar duidelijk voor uit. Dat is zijn misdaad. Het enige wat hem onderscheid van zijn collega's is een gebrek aan tact.

17 april 2000
Marie Jeanne Vanmol

vrees niet, zijn rijk is nabij

Foto: Der Standard Cartoon

¹ Een Duitse nationalistische groep die elk jaar nog een referendum van 1920 herdenkt. Dit referendum sprak zich uit voor de teruggave aan Oostenrijk van een betwist gebied dat eind WOII door Tito werd bezet.

² In 1979 werd in Oostenrijk een vrouwensecretariaat opgericht dat in 1990 tot een heus vrouwenministerie werd omgevormd weliswaar met beperkte middelen.

³ Een Oostenrijkse shilling is 2,94 Bfr.

Kernwapens zijn nog lang de wereld niet uit

Aan de vooravond van de komende NPT-toetsingsconferentie eind april blijven een aantal mogendheden kiezen voor atoomwapens. In de VS heeft men het project voor de bouw van een anti-raketterschild van onder het stof gehaald door opnieuw stevig te investeren in onderzoek en ontwikkeling. Dat valt samen met de weigering van de Amerikaanse Senaat, in oktober 1999, om het verdrag voor een algeheel verbod op atoomproefnemingen (CTBT) te ratificeren. Nu blijkt dat Frankrijk opnieuw grote sommen heeft vastgelegd voor onderhoud en ontwikkeling van het nucleaire arsenaal. Het enige lichtpuntje: De Russische Doema heeft op aandringen van Poetin START II (afsprake over reducties van het kernwapenarsenaal) ondertekend.

In 1995 werd het non-proliferatieverdrag (NPT) voor onbepaalde tijd verlengd. Het NPT dateert van 1968 en trad twee jaar later in werking. De nucleaire mogendheden engageren er zich via artikel VI toe, om ter goeder trouw en op korte termijn te onderhandelen over een verdrag dat een algemene nucleaire ontwapening behelst. De niet-atoomwapenstaten, onderworpen aan internationale inspecties, verbinden zich ertoe via artikel II om geen atoomwapens aan te maken of te verwerven. Het oorspronkelijke NPT was slechts vijf jaar geldig. Via herzieningsconferenties werd het verdrag telkens met vijf jaar verlengd. In 1995 veranderde dat. Het NPT werd definitief. Tal van niet-nucleaire staten en de anti-nucleaire NGO's over heel de wereld trachten tijdens de laatste NPT-conferentie ook een definitieve einddatum in te bouwen voor de algehele nucleaire ontmanteling, maar die waren niet opgewassen tegen de druk van de kernmachten die geenszins van plan waren om concrete engagementen aan te gaan.

Hoe ernstig deze kernmachten het meenden met hun vage beloften om het kernarsenaal te ontmantelen werd al gauw duidelijk. Hetzelfde jaar nog startte Frankrijk met een reeks kernproeven in het Mururoa-atol. De VS maakten kort daarop bekend om het programma van kernproeven van klein kaliber voort te zetten, zodat geminiaturiseerde kernwapens op punt konden worden ge-

steld (o.a. de zogenaamde Mininukes, bommen van minder dan tien ton).

Frankrijk ondertekende kort na de reeks kernproeven het CTBT-verdrag, maar dat betekende geenszins dat er niet werd verder gewerkt aan het up-to-date houden van het atoomwapenarsenaal. Frankrijk legde zich net als VS toe op de computergestuurde simulatie van kernproeven, de sub-kritische kernproeven. De Franse regering heeft 15 miljard FFR. (2,3 miljard Euro) opzij gelegd voor de periode 2000 tot 2008 voor simulaties, studie, ontwikkeling en investering ten gunste van het Franse nucleaire arsenaal, dat momenteel uit 350 operationele explosieven bestaat.

De simulaties moeten twee objectieven dienen. Ten eerste: kunnen blijven beschikken over een nucleair potentieel. De dragers (raketten via vliegtuigen en onderzeeërs) van nucleaire koppen geraken immers verouderd. De simulaties moeten toestaan om de effecten te meten van deze veroudering. Het tweede doel bestaat eruit nieuwe wapens te kunnen testen. Het gaat om TNO en TNA-koppen op M 51-raketten die afgevuurd worden vanop onderzeeërs en ASMP-raketten (lucht-grond-raketten van middellange afstand). Bedoeling is vooral om nieuwe systemen te ontwikkelen die in staat zijn anti-raketsystemen te verschalken. Anti-raketsystemen veranderen de spelregels van de nucleaire afschrikking, vandaar.

Het simulatieprogramma steunt op drie belangrijke instrumenten: een megajoule laser, een radiografisch visualiseringssysteem om ultra-snelle fenomenen waar te nemen en middelen voor het berekenen van de resultaten. Rond dat laatste is er een belangrijke beslissing genomen. Binnenkort kan de Directie voor Militaire Toepassingen (DAM) van het Atoomenergiecommissariaat (CEA) beschikken over een 'supercalculator', geleverd door het bedrijf Compaq. Het zou gaan om de tot nog toe sterkste 'rekenmachine' in Europa. Die kan 5.000 miljard berekeningen per seconde aan (5 téraflops). Ter vergelijking: volgens Compaq doet deze machine in één seconde waar anders 30.000 wiskundigen vijf jaar lang over zouden doen. De directeur van het simulatieprogramma verdedigt de aankoop door te stellen dat niet zozeer nieuwe wapens worden ontwikkeld. De

nieuwe investeringen moeten de resultaten van de laatste kernproefnemingen verwerken en de "betrouwbaarheid en veiligheid" van het kernarsenaal te behouden. Maar eigenlijk zegt hij via een omweg dat het Franse kernwapenarsenaal wel degelijk wordt gemoderniseerd.

ABM-verdrag

Intussen dreigen de VS het ABM-verdrag (Anti-Ballistic Missiles) op de helling te zetten. Dit verdrag stamt uit 1972 en handelt over de beperking van het opzetten van afweersystemen tegen (kern-)raketten. Zo'n verdrag was nodig omdat dergelijke systemen het nucleaire evenwicht konden verstoren. In 1997 suggereerden Amerikaanse generaals in hun 'National Military Strategy' dat het ABM-verdrag de Amerikaanse belangen in de weg staat. Een jaar later liet president Clinton het Amerikaanse Congres weten, dat hij 6,6 miljard dollar vrij zou maken voor het 'National Missile Defense system' (NMD), een nieuwe versie van president Reagans natte droom: Star Wars. De Russen werd gevraagd om in te stemmen met de 'aanpassing' van het ABM-verdrag. Desgevallend, zo verklaarde Defensie-minister Cohen, zouden de VS eenzijdig het ABM-verdrag kunnen opzeggen. Zowel Rusland als de Europese bondgenoten hebben hun ongerustheid daarover geuit, maar dat heeft niet verhinderd dat er al een gelukte (3 oktober 1999) en een mislukte (18 januari 2000) test is uitgevoerd. Na een derde test (Integrated Flight Test 5), oorspronkelijk voorzien voor 27 april en nu voor enkele weken uitgesteld, zou Clinton, definitief beslissen (ergens in juli) of het NMD definitief van start gaat. De operationele kosten van NMD zouden 40 tot 80 miljard dollar kosten gespreid over 20 jaar. Midden april heeft het Russische parlement desondanks eindelijk het START II-verdrag ondertekend, waardoor het aantal kernwapens tegen eind 2007 gereduceerd moet zijn tot 3.000 (Rusland) en 3.500 kernkoppen (VS). Maar Rusland heeft daarbij een amendement gestemd dat stelt, dat Rusland zich het recht voorbehoudt zich uit START II terug te trekken, indien zou blijken dat de VS het ABM-verdrag schenden.

Eén ding is duidelijk, kernwapens zijn nog lang de wereld niet uit.

Ludo De Brabander

Het Rusland van Vladimir Poetin

Toen eind vorig jaar president Boris Jeltsin in de opiniepeilingen nog amper het vertrouwen genoot van 2 à 3 procent van de kiezers voelde de kring van vertrouwelingen rond Jeltsin, de "familie" genoemd, nattigheid. Meteen werd de aanval gestart. De president gaf eind december ontslag wat meteen de verplichting inhield binnen de drie maand verkiezingen te houden in de hoop van een overwinning in Tsjetsjenië.

De onbekende Vladimir Poetin werd als raket gelanceerd. Zijn eerste opdracht bestond er in een decreet uit te vaardigen waardoor Jeltsin en zijn familie buiten een mogelijke vervolging werden gesteld.

De onbekende Poetin maakte zich meteen bekend, oh niet door de uitvoering van de zo noodzakelijke economische hervormingen of door een inzet voor de sociale noden van de bevolking maar door het uitbreiden van de bloedige oorlog in Tsjetsjenië.

Volgens officiële cijfers spreekt men er reeds van 15.000 doden (2000 in de Russische rangen) en 6000 gekwetsten. Het comité van moeders van Russische soldaten heeft het echter over 4000 gedode Russen. Daarbovenop werden de drie bomaanslagen op appartementsgebouwen in Moskou en elders op de rug van Tsjetsjenen geschoven alhoewel hiervan nog nooit een bewijs werd geleverd en in heel wat middelen vragen worden gesteld over wie de werkelijke daders zijn.

Komt daarbij dat de media gecontroleerd worden door de "familie" en het enge nationalisme wordt opgejut. Poetin zat hierdoor op rozen en heeft, zij het niet gemakkelijk, de presidentsverkiezingen gewonnen, zonder enig politiek of economisch programma aan de kiezers voor te leggen.

De werkelijke situatie

Een paar dagen voor de verkiezingen publiceerde de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) een rapport als voorbeeld voor een financiële analyse en diplomatisch mutisme met betrekking tot

de periode die Rusland ondergaan heeft sinds de crisis van 1998.

De OESO gaat er van uit dat onder Primakov doeltreffende maatregelen werden genomen die tot een economische heropstanding hebben geleid, die weliswaar slechts tijdelijk was. Wat de sociale situatie betreft beperkt de OESO zich tot 19 op de 190 bladzijden met de enige vermelding "de armoede en de sociale mogelijkheden zijn verergerd voor een groot deel van de bevolking".

Wat de politieke situatie betreft wordt in de lijn van de organisatie geen woord geschreven.

Andere analyses werden gelukkig in dezelfde periode gepubliceerd en zij handelden over een langere tijdperiode. Het gaat hier over de studies van Anne Le Huérou en Kathy Rouselet onder de titel "De Russische maatschappijcrisis" verschenen in het januarinumnummer van de "Courrier des pays de l'Est".

Hierin vestigen ze er de aandacht op dat "Het geheel van de sociale indicatoren niet getuigt van een ommekeer maar van een accentuatie van de tendensen die reeds bij het begin van de economische hervormingen kon worden vastgesteld". Dit wil zeggen een degradatie van de levensmogelijkheden voor de meerderheid van de bevolking en een relatieve stabiliteit voor een klein kwart van dezelfde bevolking.

Hierbij leggen ze de nadruk op het feit dat de financiële groei, waarop sommigen zich beroepen in geen geval onder de bevolking werd verdeeld. De onderzoekers stellen vast dat de inkomens van de 10 % rijkste Russen gestegen zijn van 22,2 % van het totaal van het BNP in 1993 tot 40,7 % half 1999. Sinds de financiële crisis in augustus 1998 is het volledig verschil tussen de verhoging van de prijzen van de detailhandel (105 % tussen juli 1998 en maart 1999) en de verhoging van het gemiddeld loon (+ 16,7 %) voor dezelfde periode wat een daling uitmaakt van het reële loon van meer dan 43 % gemiddeld. En het is nog erger voor de staatsambtenaren en de gepensioneerden. Om dan niet te spreken van diegene die maanden naar hun loon moeten wachten of

in natura betaald worden.

De algemene evolutie van het levensniveau is sinds 1990 gemiddeld negatief gebleven. Het gemiddeld inkomen per inwoner bedraagt 60 dollar per maand, het gemiddeld loon 63 dollar en het bedrag van het ouderdomspensioen 18 dollar.

In augustus 1998, op het moment van de financiële kracht, leefde 48 % van de bevolking met een inkomen dat onder de armoedegrens ligt (vastgelegd op 50 dollar) maar hun aantal steeg reeds tegen het einde van dit zelfde jaar tot 54 % om vandaag de 60 % te bereiken. De levensduur van een man zou vandaag nog slechts 60 jaar zijn.

Bovengenoemde onderzoekers wijzen er op dat het niet verwonderlijk is dat onder die voorwaarden 58 % van de door het Russisch centrum voor opiniepeilingen geraadpleegde bevolking van mening is dat de situatie heel wat beter zou zijn indien alles was zoals vóór de periode Gorbatsjov. In 1994 was er maar 44 % van de bevolking die een dergelijk standpunt innam.

Voegen we hier nog aan toe dat Rusland ondermijnd wordt door een buitenlandse schuld die reeds oploopt tot 170 miljard dollar en hierdoor sinds tien jaar financieel volledig afhankelijk is van de westerse financiële wereld.

En het westen...

Het zou niet ernstig zijn te beweren dat de westerse regeringen schuldig zijn voor de ellende van het Russische volk. Door hun passieve houding dragen de Russen, zeker wat de oorlog in Tsjetsjenië betreft, een grote verantwoordelijkheid.

Door hun onvoorwaardelijk vertrouwen in een avonturier als Jeltsin heeft het westen ongetwijfeld iedere weg naar een democratische hervorming ondermijnd.

Jeltsin, beweerde men, was beter dan de chaos maar deze was de chaos en al wat er mee samenging.

Het gaat nu verder met Poetin.

President Clinton sprak reeds lovende woorden over hem. Hij noemde hem een man van de nieuwe generatie in wie men vertrouwen kan hebben.

Tony Blair trok naar St.-Petersburg om Poetin voor de verkiezingen een duwtje in de rug te geven en verklaarde, ondanks de gruwelijke gebeurtenissen in Tsjetsjenië.

"Ik denk dat Poetin deel uitmaakt van een nieuwe generatie leiders van Rusland, zeer open en gericht op de toekomst met wie we onze relaties moeten ontwikkelen".

In een interview met "Le Monde" (25/3/00) verklaarde Georges Robertson, secretaris-generaal van de NAVO, van zijn kant:

"Ik denk dat we te doen hebben met iemand die in staat is zich in de toekomst te projecteren. Toen ik hem ontmoet heb, was hij open, direct en hij zal niet aan het verleden blijven hangen".

Kortom, zij bekommeren zich geenszins over de erbarmelijke situatie van het Russische volk, maar streven er naar om door Poetin de vrije hand te geven in Tsjetsjenië en hem te vleien uiteindelijk best hun eigen belangen te dienen.

Uiteindelijk zal het, vroeg of laat, toch het Russische volk zijn, die uit dit alles zijn conclusies moet trekken.

André De Smet

Op maat gesneden

Hoe Blair verkiezingen manipuleert

We verstrakten in vorige nummers informatie over de zonderlinge praktijken van Tony Blair bij de voorbereidingen van de verkiezingen voor de burgemeester van Londen. Zo maakten we in het vorig nummer bekend dat, op een nogal zonderlinge wijze, de kandidaat van Blair, Frank Dobson in de poll 51,5 % van de stemmen zou hebben behaald tegenover 48,5 % voor Ken Livingston.

Uit de aanvullende informatie die ons bereikte blijkt dat deze 51,5 % van Dobson uiteindelijk 24.000 stemmen vertegenwoordigen en de 48,5 % van Livingston niet minder dan 88.000! Begrijpe wie kan. Hoe zit de vork in de steef?

Om Livingston de pas af te snijden heeft Blair teruggesproken naar een oud ondemocratisch systeem dat hij, toen hij aan de macht kwam, beloofd had af te schaffen.

Het gaat hier om de indeling van de kiezers in drie groepen:

De eerste bestaat uit de vertegenwoordigers van de basisorganisatie. Hierin behaalde Livingston 88.000 stemmen tegen 24.000 voor Dobson. Aan Livingston werd hiervoor 59,9 % van de stemmen toegekend.

De tweede groep was samengesteld uit vijftientachtig verkozenen van Londen. Mensen die volledig afhankelijk zijn van Blair omdat hun carrière van hem afhangt, en dus tegen Livingston zijn. Dobson kreeg hier 86,5 % van de stemmen toegekend.

In de derde groep zetelden leiders van vakbonden en coöperatieven wat niet belette dat Livingston er toch nog 72 % van de stemmen behaalde. Het toekennen van de 51,5 % aan Dobson en slechts 48,5 % aan Livingston is dus een waar bedrog.

Verontwaardigd over deze ondemocratische praktijken heeft Livingston zich als onafhankelijke kandidaat voorgesteld. Ondertussen werd hij als lid van Labour geschorst. Al diegene die hem steunen, zelfs verbaal, worden eveneens met uitsluiting bedreigd. Volgens "Le Monde" beschikt Livingston slechts over 900.000 fr. voor zijn campagne terwijl de kandidaten voor de grote partijen 16 miljoen mogen uitgeven.

En zo wordt de democratie door Blair de nek omgewrongen met methodes die men zelfs in autoritaire regimes niet meer gebruikt.

En dat noemt Blair democratie, "zijn" derde weg ... (ads)

Bron: "Le Monde" - "L'Humanité".

Duitsland - Deelstaten - Sleeswijk - Holstein (27/1)

Na de financiële perikelen van de CDU en de betrokkenheid hierbij van de gewezen kanselier Helmut Kohl werd met belangstelling uitgekeken naar de eerste deelstaat-verkiezingen die moesten doorgaan.

De S.P.D. onder leiding van de sociaal-democratische premier, behaalde 43,3 % van de stemmen, een winst van 3,3 %. Deze overwinning stelt een einde aan de terugloop van de S.P.D. in de verschillende Länder, sinds Schröder aan de macht kwam.

Met de Groenen zullen ze de regeringscoalitie kunnen verderzetten gezien deze 6,2 % (een verlies van 1,9 %) behaalde.

De lijst van de CDU die enkele weken geleden, vóór het schandaal uitbrak, in opiniepeilingen aan kop stond, werd getrokken door Volker Rühe, de gewezen minister van defensie van de regering Kohl. Deze behaalde 35,2 % met slechts een verlies van 2 % t.o.v. 1996.

De FDP die in de verkiezingen van 1998 ten dode opgeschreven was en sindsdien nergens nog de kiesdrempel overschreden heeft, behaalde 7,6 %, wellicht dankzij stemmen van de CDU.

De Deenstalige minderheid verenigd in de SSW, noteerde 4,2 % van de stemmen (+ 1,6 %) en komt in het parlement gezien de kiesdrempel niet van toepassing is voor een minderheidsgroep. De PDS die voor de eerste maal aan deze deelstaat-verkiezing deelnam moest zich tevreden stellen met 1,2 %.

Spanje - Parlement - 12/3/00

José Maria Aznar, premier van de rechts georiënteerde Spaanse regering en voorzitter van de conservatieve volkspartij (P.P.) heeft een triomfantelijke overwinning behaald.

Met 44,54 % van de stemmen (+ 5,7 % tegen 1996) behaalde hij de absolute meerderheid met 183 zetels (+ 27 %). Met 34,08 % van de stemmen (- 3,4 %) behaalden de socialisten (PSOE) 141 zetels (- 16 %).

Verenigd Links, een coalitie die geleid wordt door de communisten, maar nu samen met de socialisten opkwam viel terug van 21 naar 8 zetels.

De Catalaanse partij (CIU) die voorheen met de PP regeerde behaalde 15 zetels (- 1).

De Baskische partij (EAJ-PNV) 7 en de anderen sleepten samen 12 zetels in de wacht.

Herri Batasuna en Euskal Herritairrok, de politieke arm van het E.T.A. hadden opgeroepen niet aan de stemming deel te nemen.

Spanje kent een zonderling kiessysteem waarin, bij de verdeling van de zetels, de grote partijen bevoordeeld worden. Uiteindelijk won de PP 200.000 stemmen maar de socialisten en Verenigd Links verloren er samen rond de twee miljoen.

Het ziet er naar uit dat de PP er niet alleen in geslaagd is rechts maar een groot deel van het centrum achter zich te scharen.

Van de 34 miljoen kiezers kwamen er slechts 69,9 % (- 7 % tegen 96) wat er op wijst dat vele linkse kiezers niet zijn komen opdagen.

Verkiezingen

Het moet erkend worden dat Aznar, dankzij de vele privatiseringen (Rosol, Endessa, Telefonica, Isberia, Tabacalera, enz.), de economische groei en een daling van de werkloosheid, punten heeft gescoord.

Dit heeft op de middenklasse zeker een grote invloed gehad.

De verzueringen van de werkende bevolking en de andere (sociale) lagen van de bevolking worden evenwel niet gehoord.

Socialisten en Verenigd Links, die slechts aan de vooravond van de verkiezingen (dus veel te laat) een stembusakkoord afsloten zijn er niet in geslaagd een gepast alternatief aan hun kiezers voor te stellen zodat deze gewoon weggebleven zijn.

El Salvador - Parlement - 13/3/00

Uit de eerst bekend gemaakte gegevens blijkt dat het gewezen nationaal bevrijdingsleger, het Front Fariebundo Marti (F.M.L.N.) met 37,92 % de beste resultaten heeft bereikt.

De Republikeinse nationale alliantie (Arena) de rechtse partij die aan de macht was, moest zich tevreden stellen met 22 %.

Deze goede uitslag bevestigt de resultaten die de gewezen guerrilla behaalde tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Zo de overwinning van het F.M.L.N. bevestigt wordt zal het de eerste maal zijn dat zij het parlement beheerst sinds ze, na 12 jaar burgeroorlog in 1992 tot een politieke partij omschakelde.

Taiwan - President - 18/3/00

Meer dan 15 miljoen kiezers kwamen in aanmerking om hun nieuwe president te kiezen.

Drie kandidaten stonden tegenover elkaar.

Lien Chan (64) gewezen premier en kandidaat van de Kwomintang die de onafhankelijkheid voorstaat, Chen Shui - bian (49). Een Taiwanese van oorsprong. Gewezen burgemeester van Taiwan en vaandeldrager van de Democratische Progressieve Partij. Deze pleit wel voor een vredesverdrag met Peking maar als een onafhankelijke partner.

James Soong (58) gewezen gouverneur van Taiwan, gewezen secretaris-generaal van Kwomintang die zich van deze partij afscheurde. Hij stelt een niet aanvalspact voor met Peking en pleit voor directe transportlijnen met het continent om de contacten te bevorderen.

Chen won de verkiezingen met 39 % terwijl James Soong 37 % behaalde.

Lien Chang de gewezen vice-premier, wiens partij, de nationalistische Kwomintang 50 jaar aan de macht was, moest zich tevreden stellen met 23 %.

De Chinese Volksrepubliek stond huiverig t.o.v. deze verkiezingen. Ze is steeds van het principiële standpunt uitgegaan dat Taiwan slechts een provincie is van het continent. Ze streeft naar een hereniging met de erkenning van twee verschillende systemen naar het voorbeeld van Hongkong en Macao.

Er klonk dus vanwege Peking heel wat verbaal geweld en zelfs militaire dreiging aan de vooravond van de verkiezingen, gezien verschillende partijen een pleidooi hielden voor onafhankelijkheid en gelijkberechtiging bij onderhandelingen.

En zoals altijd wordt de soep niet zo warm gegeten als ze wordt opgediend.

Op het einde van zijn kiescampagne drukte de overwinnaar Cheng zich zeer voorzichtig uit over de mogelijke stap naar onafhankelijkheid en verklaarde zich zelfs bereid naar Peking te gaan om de plooiën glad te strijken.

Het ziet er naar uit dat Peking hiermee vrede neemt.

Senegal - President - 19/3/00

Senegal heeft een democratische omwenteling beleefd. Sinds vijftig jaar, de periode van de onafhankelijkheid was de socialistische partij (PDS) aan de macht en sinds achttien jaar was Abdou Diouf president. Drie maal na elkaar werd hij in de eerste stemronde verkozen. Maar met Diouf heeft Senegal de weg naar het neo-liberalisme ingeslagen. De bevolking draagt er de gevolgen van. Armoede blijft er troef. Meer dan 30 % van de bevolking moet er rondkomen met een inkomen van minder dan één dollar per dag en 67 % van de inwoners is er analfabeet.

Nu komt de ommekeer. Tijdens de eerste stemronde op 27/2 moest Diouf voor de eerste maal de duimen leggen. Hij bekam slechts 41 %.

Zijn eeuwige tegenstanders Abdoulye Wade, die reeds verschillende malen in de gevangenis terecht kwam, behaalde 30,97 %. Moustajha-Naisse, gewezen minister van buitenlandse zaken van Diouf, die zich van de PDS afscheurde, kreeg 16,76 %. Een andere dissident van de PDS, Djilo Ka bekam 7,08 %.

Het was dus afwachten of de oppositie zich tegen Diouf zou verenigen. Djibo haakte af en beloofde Diouf te steunen.

Het heeft niet kunnen helpen. De bevolking die de huidige verarmingspolitiek kotsbeu was, heeft voor de verandering gestemd.

De uitslag heeft de allures aangenomen van een referendum.

Abdoulaye Wade won met 58,50 % met glans de tweede ronde. De uittrekkende president Abdou Diouf moest zich tevreden stellen met 41,5 % of slechts 0,50 % meer dan in de eerste stemronde. De opkomst in de tweede ronde bedroeg 60,77 %.

De weg ligt nu open voor de verandering in Senegal. Wade die zich hiervoor reeds tientallen jaren inzet, staat voor een zware opdracht.

Rusland - President - 25/3/00

De "familie", de belangenclub rond Jeltsin heeft zijn doel bereikt. Het werd een strategisch geplande overwinning.

Met de oorlog in Tsjetsjenië, als belangrijkste instrument in zijn kiescampagne, won Vladimir Poetin de presidentsverkiezingen.

Officieel behaalde Poetin 52,52 %.

De "communist" Geunadi Ziouganov 29,44 %.

De liberaal Grigori Lavlinstei 5,85 %.

De andere kandidaten moesten zich tevreden stellen met maximum een paar procenten.

De opkomst bedroeg 68,86 % tegen 69,8 % in juni 1996.

Er worden rond deze "overwinning" heel wat vragen gesteld, nadat de uitslagen uit het verre oosten binnen waren stond Poetin tussen de 47 en 48 %.

De 50 % zouden niet gehaald worden en men sprak reeds over een tweede ronde.

In de loop van de nacht kwam de ommekeer met de uitslagen van West-Rusland en Noord-Kaukasus. Regio's waar Jeltsin het vroeger nochtans nooit haalde.

In het leger behaalde Poetin 80 % en in Tsjetsjenië liefst 98 %.

Zelfs de overblijvende bevolking in het plat gebombardeerde Grozny werd, onder militaire begeleiding, verplicht naar het stembureau te gaan.

In de republiek Ingoesjië, het buurland van Tsjetsjenië, waar meer Tsjetsjeense vluchtelingen wonen dan een plaatselijke bevolking, zouden er volgens "Le Monde" 85,24 % stemmen zijn uitgebracht voor Poetin (!).

Ondanks de vele vragen die moeten gesteld worden, waarop de groten van deze aarde met de informatie waarover zij beschikken wel een antwoord hebben, werd niettemin gejuicht.

De Amerikanen Clinton en Albright, de Fransman Chirac, de Duitse Schröder, de Italiaan Dini en natuurlijk de NAVO-baas Robertson stuurden hem hun warme gelukwensen.

De socialist Tony Blair was zelfs de eerste om hem voor de T.V.-camera's telefonisch zijn felicitaties over te maken. (zie ook artikel)

Griekenland - Parlement - 9/4/00

In het vorige parlement met zijn 300 volksvertegenwoordigers hadden P.A.S.O.K. (sociaal democraten) en de nieuwe democratie (rechts) respectievelijk 162 en 108 zetels.

Ondanks de besparingspolitiek om in aanmerking te komen voor de Euro, waarbij de bevolking erg moest inleveren, behaalde premier Costas Simitis, met 43,78 % nipt de overwinning. Costas Caramanis, de leider van de rechtse oppositie haalde 42,79 %.

De communisten kregen 5,5 % en de linkse coalitie 3,18 %. Door het zonderling en ondemocratisch kiesstelsel, voor wat de verdeling van de zetels betreft, krijgt PASOK, ondanks de uitgebrachte stemmen, 158 van de 300 zetels (dus de absolute meerderheid in het parlement), de nieuwe democratie 125 zetels, de communisten 11 en de linkse coalitie 6.

Georgië - President - 9/4/00

De uittrekkende president Eduard Shevardnadze, de gewezen minister van Buitenlandse Zaken van de Sovjetunie onder Gorbatsjov, behaalde 82 % van de stemmen. Zijn belangrijkste tegenstrever, de ex-communist Djoumer Patriachvili bewaarde 17 %.

De opkomst bedroeg 65 %.

De 150 waarnemers van de Organisatie voor Europese Veiligheid en Samenwerking (OVSE) noteerden vele onregelmatigheden.

Dit was o.m. het geval voor wat de geldigheid van de stembrieven betreft zoals tevens met de aanwezigheid van politiemensen in de kiesbureaus bij de stemverrichtingen.

Zuid-Korea - Parlement - 13/4/00

De partij van de democratie (PDM) van president Kim Dae-Jung slaagde er niet in de verwachte meerderheid te behalen. De Grote Nationale Partij (Hannara Dang-oppositie) behaalde met 133 zetels op de 273 bijna de meerderheid.

De PDM kent met 115 zetels (+17) (niettemin) een grote maar onvoldoende vooruitgang om haar doel te bereiken. De Liberale Democratische Unie, de vroegere coalitiebondgenoot in de regering verloor 33 van haar 50 zetels.

Rekening houdende met een sterke oppositie zal Kim Dae-Jung (wiens presidentschap in 2003 ten einde loopt) met de hulp van kleine partijen moeten trachten de meerderheid te behouden.

Top ... punt

Een laattijdige bekentenis

Michel Camdessus was tot voor kort directeur-generaal van het Internationaal Muntfonds (IMF). Het is algemeen bekend dat hij, en zijn instelling, door hun hard en meedogenloos optreden t.o.v. derdewereldlanden o.m. door het opleggen van verplichtingen om te bezuinigen op de openbare uitgaven (onderwijs, gezondheid, subsidies aan voedingsproducten, enz.) heel wat mensen en landen in de ellende heeft gestort.

Zijn laatste publieke optreden en spreektbeurt als IMF-topman hield hij ter gelegenheid van de UNCTAD-conferentie, begin februari in Bangkok (Thailand).

En ... plots klinkt er bij deze gelegenheid een ander geluid.

Vooreerst hield hij een pleidooi "voor de uitbreiding van de G-8 van de grote landen teneinde de andere economieën van de wereld niet te vergeten".

Kofi Annan, secretaris-generaal van de V.N., die hier ook aanwezig was, verklaarde 100 % echter dit voorstel te staan.

En dan kwam de grote ommekeer.

Camdessus pleitte ervoor dat de gemondialiseerde economie hervormd zou worden!

"Het moet - zegde hij - een doeltreffend instrument worden in dienst van de ontwikkeling.

De kloof wordt steeds groter tussen rijke en arme naties en het verschil tussen de welvarende naties en de meest achteruitgestelde is moreel schandelijk, economisch catastrofaal en potentieel sociaal explosief".

Als de "groten" der aarde op pensioen gaan zien ze de wereld blijkbaar anders en spreken een andere taal.

Maar het kwaad is gesticht en de slachtoffers van de uithongeringpolitiek van het IMF en Michel Camdessus zijn reeds vergeten.

De opkomst bedroeg slechts 57 % tegen 63,9 % in 1996. Een deel van de openbare opinie (in bijzonder de jongeren) neemt afstand van de politieke wereld als gevolg van de toenemende corruptie. Niet minder dan 17 % van de kandidaten had reeds vroeger problemen met de politie en 40 % had in de drie laatste jaar geen belastingen betaald. Hiertegen was een breed democratisch verzet tot stand gekomen. Een alliantie van 460 burgerorganisaties, voornamelijk uit Seoul, had een grote campagne opgezet tegen de frauduleuze kandidaten.

Een zwarte lijst met daarop de namen van 86 onwaardige kandidaten die moeten afgewezen worden werd verspreid via het internet. Zesenvijftig onder hen werden niet verkozen.

Aan de vooravond van de verkiezingen werd bekend gemaakt dat in juni een ontmoeting is voorzien tussen Kim Dae-Jung, president van Zuid-Korea en Kim Jong-Il de president van Noord-Korea.

Dit betekent de eerste belangrijke doorbraak in het conflict tussen de beide Korea's.

Verkiezingen: informatie en commentaar: André De Smet

**Unilever schrappt
25.000 werkplaatsen**

Het bedrijf Unilever liet in 1998 een uitstekend resultaat noteren. Er was een stijging van de productie met 7 % maar tevens een lichte daling van de nettowinst met 5 %. Alles bij elkaar toch een globale winst van 2,77 miljard Euro. Het zakencijfer van deze multinational bedraagt nu 90,89 miljard gulden wat een stijging met 2 % vertegenwoordigt. Een winstpunt sinds 1995. Sinds meerdere jaren is deze Brits-Nederlandse maatschappij, waarvoor 246.000 personen in 150 landen werken op zoek naar een nieuw elan.

Sinds 1997 rationaliseert de groep rond veertien hoofdtaken.

In 1997 werd de chemische tak afge-stoten om zich bezig te houden met producten van groot gebruik. In september 1999 besloot de groep tot een aanzienlijke vermindering van zijn verschillende merken over te gaan. Deze zouden op vijf jaar tijd moeten terugvallen van 1600 naar 400. Onder de vele artikelen van Unilever zitten een waaier van producten als Becel, Solo, Unox, Magnumijsjes, Ice Tea, Dove, Côte d'Or, Iglo, Royco, Zwan, Glorix, e.a.

Unilever wil nu met het wegvallen van producten een grote saneringsoperatie uitvoeren die veel geld zal kosten. Hiervoor wordt 20 % in de tewerkstelling uitgespaard.

Het uiteindelijke doel is de winsten tegen 2004 tot 15 % op te drijven.

Om dit te realiseren gaan binnen de vijf jaar 25.000 van de 246.000 banen verspreid over vijftig landen sneuvelen, dat is meer dan 10 %.

In België staan de bedrijven in Aartselaar, Merksem en Schoten reeds ter discussie.

Was de beurskoers de laatste zes maanden gezakt dan is deze, met de aankondiging van de afdankingen reeds opnieuw de hoogte ingegaan.

Tijdens de aankondiging van deze fundamentele ingreep te Londen en Rotterdam zegden de heren Niall Fitzgerald en Anton Brugmans, de co-voorzitters van deze Brits-Nederlandse multinational: "we zijn er ons wel van bewust dat onze nieuwe projecten tot afdankingen zullen leiden maar deze zijn onmisbaar voor de gezondheid van de groep".

Lees de aandeelhouders... (ads)

De arbeidersstrijd loont !**Verenigde Staten:**

Hier gebeurde een fundamentele verandering in de bestaande verhouding tussen de loontrekkenden. De ingenieurs van de luchtvaartmaatschappij Boeing, die traditioneel nauwer bij de directie aanleunen dan bij de arbeiders, sloten zich op 9 februari aan bij een staking van de technici.

De directie van Boeing weigerde o.m. de uitkeuring van premies maar wilde in de plaats aan de 22.000 leden van de SPEEA stock-opties toekennen. Deze weigerden dit echter.

Alhoewel de SPEEA (Society of Professional Engineering Employees in Aerospace) voorheen niet aangesloten was bij de nationale vakbond. A.F.C.-C.I.O. steunden deze laatste onvoorwaardelijk de stakers.

Gezien een controle van 50 ingenieurs noodzakelijk is vooraleer een vliegtuig mag worden geleverd werd dit een zware dobber voor Boeing.

Resultaat de aandelen van Boeing op de beurs daalden van 47 dollar op 8 februari tot 32 dollar op 13 maart.

Door deze dubbele druk heeft Boeing op 17 maart aanzienlijke toegevingen gedaan aan de stakers o.m. een verhoging van de lonen en de financiering van de ziekteverzekering.

De SPEEA sloot ondertussen aan bij het A.F.L.-C.I.O. wat deze een grotere macht en slagkracht geeft.

Frankrijk:

Reeds maanden vochten leraars, studenten en ouders van leerlingen hardnekkig tegen de halsstarrige houding van Claude Alléque, de minister voor onderwijs.

Ze eisten meer aandacht voor onderwijs o.m. door het aanwerven van meer leerkrachten en het opknappen van hun scholen.

Alléque die nogal brutaal op de leraars en hun vakbonden reageerde en getracht had de ouders tegen hen uit te spelen wekte veel ontevredenheid bij de bevolking.

Zijn collega Christian Sauter, minister van economie en financiën had van zijn kant een wetsontwerp opgesteld om de belasting te hervormen. Hieruit bleek dat vele lokale belastingkantoren zouden gesloten worden.

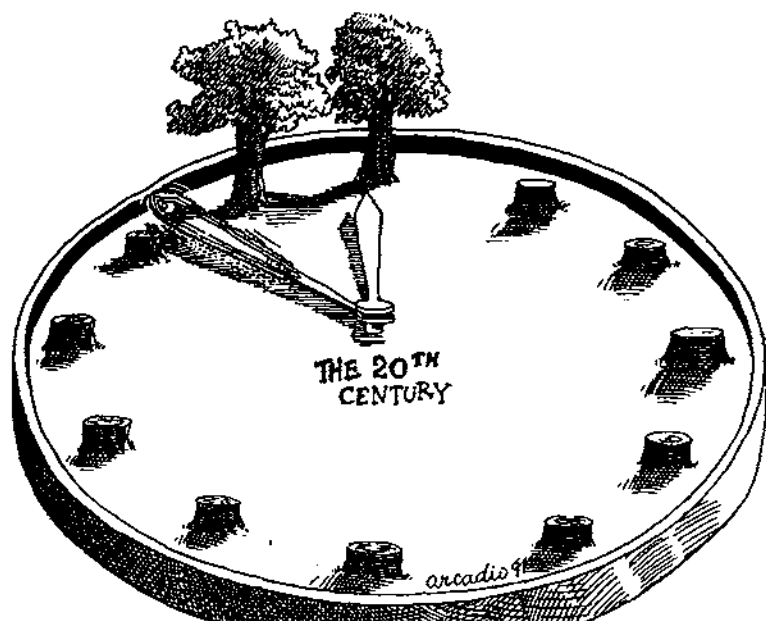
Het personeel van financiën die wel een belastinghervorming voorstaat eiste inspraak voor haar vakbonden en reageerde o.m. door zich op straat terbeschikking te stellen van de bevolking om hun belastingpapieren in te vullen.

Premier Lionel Jospin is eindelijk verplicht geweest om met het verzet van de bevolking rekening te houden.

Alléque en Sauter, en een paar andere ministers die te kort schoten werden de laan uitgestuurd bij een herschikking van de regering.

Is dit geen bevestiging dat de strijd loont?

(ads)

By ARCADIO in La Nación (San José, Costa Rica). CAW Syndicate.

Water voor iedereen ? (1)

Is dit het zoveelste probleem van ontwikkelingslanden? Het bestaat ook bij ons, in het rijke westen, met water in overvloed en ondanks de beschikbare technologie. Denken we maar aan de voortschrijdende verontreiniging en de stijgende prijs. Het waterbeheer wordt een maatstaf voor de democratie. Kernvraag is: wie beslist over ons drinkwater?

Sinds meer dan twintig jaar hebben miljoenen mensen over de wereld zich ingezet voor een verantwoord beheer van de watervoorziening. Ontelbare internationale en nationale organisaties, UNESCO, FAO, GREENPEACE, AMIS DE LA TERRE, THE ECOLOGIST, WORLD FUND, CARITAS, OXFAM-SOLIDARITEIT ... vrijwilligers allerhande, politieke leiders, wetenschappers pleiten en militeren voor een verantwoord beheer van de watervoorziening. Ondanks honderden programma's, plannen, verklaringen, investeringen van miljarden dollars is er geen vooruitgang geboekt. De crisis dreigt, men heeft het over de "waterbom".

Hoe is het zover gekomen ?

Is het door het ontbreken van water in grote gebieden, door een ongelijke verdeling dus over de wereld? Hangt het samen met de galopperende demografie, zoals in Cairo, Karachi, Mexico-City en andere wereldsteden?

Geen van beide. Brazilië en China beschikken over veel water en toch leven er grote groepen mensen die een tekort hebben aan drinkbaar water.

Droge gebieden kunnen geïrrigeerd worden; water kan over grote afstanden aangevoerd worden. Maar de bevoorradings kan gebruikt worden als drukkingsmiddel. Zo kan Turkije, waar de bronnen liggen van Tigris en Eufraat, druk uitoefenen op buurlanden Iran, Irak en Syrië. Het is dus een kwestie van beslissingen door wie de macht en de middelen heeft.

De behoefte aan water ligt verschillend volgens de ontwikkeling van de diverse landen, wat blijkt uit enkele cijfers:

	landbouw	industrie	privé
op wereldschaal:	75%	7%	10%
sommige industrielanden:	40%	40%	20%
België:	20%	50%	30%

In arme landen vormt de landbouw 80 tot 85 % van de economische activiteit en dat vereist grote hoeveelheden water voor de irrigatie, die niet aangepast is aan nieuwe, ingevoerde landbouwtechnieken. Hierdoor gaat tot 40 % van dit water verloren. De groei van de steden is mede het gevolg van de vernietiging van de traditionele agrarische structuren. De vroegere dorpen konden voldoende water leveren,

maar sinds 1950 kennen we de grootschaligheid: er werden wereldwijd 35000 grote stuwdammen gebouwd. Hun totaal bedraagt meer dan 40.000, waarvan meer dan de helft in China en Indië. De raming van het aantal personen dat hiervoor onder dwang verplaatst en ontheemd werd, schommelt tussen 30 tot 60 miljoen, waarvan 10 miljoen in China. De aldus aangelegde kunstmatige meren zijn vaak verontreinigd door de verrotting van alles wat ondergelopen is. Waterbevoorrading is een aspect van het economisch systeem, ook bij ons waar de productie van zuiver water steeds grotere investeringen vraagt. De contaminatie - chemische, bacteriële en zware metalen - moet immers ongedaan gemaakt worden.

Niet alleen voor drinkwater, ook voor de industrie. De fabricatie van 'chips' bijvoorbeeld vereist uiterst zuiver water. En de vervulling wordt steeds groter. De pollutie van de grote meren tussen Canada en de Verenigde Staten is onomkeerbaar voor één à twee generaties. Het water oppompen gebeurt op steeds grotere diepte, het oppervlaktewater vergt zuivering en het verbruikte water moet behandeld en gerecycleerd worden. Laatstgenoemde techniek is nog onvoldoende verbreid; in Brussel wordt slechts 1/5 van het verbruikte water behandeld. Dit alles maakt zuiver water steeds maar duurder. Captatie, zuivering en behandeling maken een groeiend aandeel van de kostprijs uit: 90 % in het Verenigd Koninkrijk (U.K.), 30 % in Frankrijk en 59 % in België.

Als derde oorzaak van de watercrisis wordt vaak de prijs naar voor geschoven. De redenering is de volgende. Sinds miljoenen jaren is de globale waterhoeveelheid dezelfde gebleven. Vermits het aanbod stabiel blijft, moet de vraag beperken door de prijs te verhogen. Dan zullen de mensen verstandiger omspringen met het verbruik.

Zolang water een sociaal goed blijft, beheerd door openbare diensten, zal het verkwist worden. Openbare diensten zijn per definitie corrupt en het zijn slechte managers.

Conclusie: geef water een prijs en vertrouw het beheer toe aan privé-ondernemingen.

Water was steeds een voor iedereen toegankelijk goed. Maar het heeft vanzelfsprekend een kost. Maar het is een collectieve kost, geen marktprijs. Liberale economen maken een grote vergissing als ze die twee met elkaar verwarren. Vele openbare voorzieningen, zoals scholen en wegen worden door de gemeenschap betaald - via de belastingen - en staan ter beschikking van iedereen. De openbare besturen hebben slechts beperkte middelen, zegt men, niemand betaalt graag belastingen. Laat ons dus alles privatiseren. De praktijk toont aan dat privatisering de prijs niet verlaagt en de kwaliteit niet ten goede komt. In het U.K. is de prijs gestegen en in de wereldstad Londen zijn er straten waar het water afgesneden werd omdat de bewoners niet konden betalen. In Frankrijk waar de waterbedeling voor 85 % geprivatiseerd is, blijkt de kostprijs van de openbare verdeling in de regel voordeliger en moeten 5.5 miljoen mensen zich nog tevreden stellen met water van slechte kwaliteit. En is privatisering doorzichtiger? Eerste-minister Tony Blair maakte de privatiseringen van zijn voorgangers niet ongedaan maar voerde in 1997 een uitzonderlijke taks in op "overdreven winstneming". Hierdoor moesten de on-

(1) Lezing op 27 maart 2000 te Oostende, door professor Riccardo Petrella, (Université de Louvain-la-Neuve), voorzitter van de Groep van Lissabon, adviseur bij de Raad van Europa.

Organisatie door Ruimte vzw en Vandaag en Morgen vzw, binnen het samenwerkingsverband Democratisch Overleg Oostende (DEMOO).

Aanbevolen lectuur: Riccardo Petrella, Water als bron van macht, uitg. Van Halewyck, 1999.

dernemingen voor waterbedeling in 1998 en 1999 1.65 miljard pond sterling betalen, wat een idee geeft over de gerealiseerde winsten. In Frankrijk probeerde het bedrijf Suez-Lyonnaise des Eaux een Milanees politicus om te kopen. De mythe van de heilzame concurrentie mogen we ook vergeten: in het U.K. is er nog slechts één privébedrijf overgebleven van de oorspronkelijke zes.

Na een groot waterschandaal kent de Franse stad Grenoble opnieuw een openbare regie. In Afrika en Zuid-Amerika zou het probleem alleen kunnen opgelost worden door privékapitaal, beweert men. Waarom zouden openbare gelden van de Wereldbank daarvoor aan privébedrijven moeten geleend worden?

Privé- of openbaar beheer, dat is de te maken keuze.

Op het Wereldwaterforum in Den Haag (maart 2000) hebben 140 landen zich uitgesproken voor privébeheer: geef het water een economische waarde! (Terloops - de voorzitter van het Forum is toevallig ook de vice-voorzitter van de Wereldbank) Onze ministers vroegen wel om een addendum ter aanvulling te sturen na studie en overleg met de NGO's. Ze wensen een gemeenschappelijke verklaring dat watervoorziening ook een menselijk en natuurlijk recht is. Men vond een dergelijke verklaring niet zo belangrijk omdat dit principe in de Universele Verklaring van de Mensenrechten zou staan. Maar dat is niet zo.

Wij mogen deze strijd niet verliezen. Als we niet reageren, dan hebben we definitief aanvaard dat water een economisch goed is als vele andere en dat eigenlijk alles verhandelbaar is, water, onze genen, organen, ons lichaam. De Verenigde Staten verlaten meer en meer het standpunt van de "rechten", zij willen alleen markten en het "versterken" van het individu (to empower the individuals). In een dergelijke samenleving is er geen plaats meer voor solidariteit en collectieve voorzieningen. Het ultra-liberalisme privatiseert alles en verwerpt systematisch fundamentele rechten die door de gemeenschap moeten gedragen worden: wonen, gezondheidszorg, onderwijs ... verworven rechten door de sociale strijd van vorige generaties.

De strijd om zuiver water krijgt een symbolische waarde: het is de strijd om een fundamenteel sociaal recht. In Wallonië is de waterbedeling nog publiek, maar het ministerie is bereid tot privatisering. In Vlaanderen is het vitale minimum van 15 m³ (15.000 liter) per persoon en per jaar onttrokken aan de markt ten laste van van de gemeenschap. Dit minimum wordt algemeen erkend.

Het gemiddeld verbruik in België is nu 189 liter per dag - op jaarbasis bijna 69.000 liter of meer dan vier maal het minimum. In de staat Californië met zijn 560.000 zwembaden en zijn kunstmatige meren bedraagt het verbruik van zuiver water 4.100 liter per persoon en per dag! Sommige Arabische landen willen zoet water voor de besproeiing van hun golfereinen. Volgens sommigen beschikt de mens over de nodige technologische kennis om de waterwinning te beheersen. Het bedrijf Dupont kondigt zonder blikken of blozen aan: we kunnen de oceaan ontzilten; leve de wetenschap!

Alle technische middelen om zuiver water te winnen zijn aanvaardbaar, maar dan wel op kleine schaal en volgens de lokale omstandigheden. Als voorbeeld: de natuurlijke ontzilting met zonne-energie.

Sommigen vragen zich af of de waterwinning in de 21e eeuw een oorlog zou kunnen ontketenen in het Midden-Oosten. Er zijn reeds vier conventies voor de waterverdeling, maar ze werden nog niet geïmplementeerd. Water kan wel de aanleiding zijn, als het gebruikt wordt als drukkingsmiddel. De fundamentele oorzaken van de oorlogen daar en elders in de wereld zijn nochtans dezelfde als destijds in Europa: de strijd om de suprematie die hier gevoerd werd gedurende vier eeuwen en waarvan de tweede wereldoorlog het eindpunt betekende. Niemand kan voorspellen hoe

Wereldwaterdelen

(in mg per jaar)	Water per persoon in 1995*	Water per persoon in 2025*
Afrika		
Algerije	527	313
Burundi	594	292
Comoren	1.667	760
Egypte	936	607
Ethiopië	1.950	807
Kenya	1.112	602
Libië	111	47
Malawi	1.933	917
Marokko	1.131	751
Rwanda	1.215	485
Somalië	1.433	570
Zuid-Afrika	1.206	699
Tunesië	434	288
Noord en Zuid-Amerika		
Canada	98.667	79.731
VS	9.277	7.453
Barbados	192	169
Haiti	1.544	879
Azië en Midden-Oosten		
Bahrein	162	104
Cyprus	1.208	947
Iran	1.719	918
Israël	389	270
Jordanië	318	144
Koeweit	95	55
Oman	874	295
Qatar	91	64
Saudi-Arabië	249	107
Singapore	180	142
Jemen	346	131

Bron: Thomas F. Homer-Dixon, Environment, scarcity, and violence, Princeton University Press, New Jersey 1999

uit Internationale Samenwerking - maart 2000

lang die strijd in de Arabische landen en in andere gebieden van de wereld nog kan duren, vooraleer men tot het inzicht komt dat er beter kan samengewerkt worden.

Een ander gevaar is dat de logica van de liberale economie water gaat beschouwen als "het blauwe goud", en bijgevolg als een bron van inkomsten door export. In Canada zijn daarvoor al stemmen opgegaan.

Het gaat hier om een fundamenteel principe. Water mag niet geprivatiseerd worden. Daartoe is een mondiaal contract nodig, te verwezenlijken in verschillende stappen.

Basisprincipe: water is een levensnoodzakelijk goed dat tot het gemeenschappelijk wereldpatrimonium behoort.

Twee einddoelstellingen:

- 1) Voorzien in de vitale basisbehoefte aan zuiver water voor elke mens, voor iedereen.
- 2) Geïntegreerd, solidair en duurzaam beheer van het water, met een driedubbele individuele en collectieve verantwoordelijkheid: ten aanzien van - de andere gemeenschappen en volkeren in de wereld - de toekomstige generaties - het ecosysteem op de Aarde.

De prioritaire objectieven voor de komende 20 jaar zijn: voor de eerste einddoelstelling:

- toegang tot zuiver water voor de armen over heel de wereld (3 miljard waterkranen); - conflicten voor de waterwinning voorkomen (Vrede door water);

voor de tweede einddoelstelling:

- terugschroeven van de verspilling (door een ander systeem van bevoeding en een moratorium voor de grote stuwdammen);
- sanering van de 650 steden van meer dan één miljoen inwoners tegen 2020 / 25 (leefbare steden).

We beleven een historisch tijdperk waarin een sociale strijd noodzakelijk is voor een terugkeer naar de fundamentele rechten voor alle aardbewoners.

Bob Paulus

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78 e-mail vrede@ngonet.be

web: www.democratisch-links.be/vrede

mei-juni 2000 4de jaargang nr 2

afgiftekantoor Gent X

v.u. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Zoals steeds krijgt u in deze nieuwsbrief enkele besprekingen van voor ons interessante boeken die in het bestand van het documentatiecentrum en de bibliotheek Jan Verwest werden opgenomen.

onze bib is open elke dag van 13u15 tot 17u15 en op afspraak

Europees asielbeleid in Europa

Europa wil het aantal asielzoekers en immigranten fel inperken. Het boek beschrijft de instrumenten die Europa hiervoor gebruikt. De wetgeving op Europees vlak ontwikkelt zich in een democratisch vacuüm waarbij de lidstaten hun soevereiniteit moeten prijsgeven. Het migratiebeleid wordt flink aan banden gelegd. De schrijver geeft een overzicht van Schengen tot Maastricht. In deze akkoorden verstevigen de lidstaten hun politie-samenwerking en controle op personen. Het migratiebeleid wordt deel van het veiligheidsbeleid en de buitengrenzen worden hermetisch afgesloten. Telkenmale beweren politici en beleidsmakers het verdrag van Genève in het hart te koesteren maar de praktijk toont dit niet.

Tijdens het Oostenrijks voorzitterschap werd een discussie-nota gepresenteerd waarin een zeer beperkte lezing van het verdrag van Genève werd voorgesteld. Volgens de Oostenrijkse nota passen de huidige vluchtelingen niet meer binnen dit concept. Oostenrijk pleitte voor de invoering van een nieuwe Europese asielwet waarbij alleen personen die vervolgd worden door een dictatoriaal regime beroep kunnen doen op de conventie. Een slachtoffer van niet statelijk geweld kan dus niet langer als vluchteling worden beschouwd. De Europese regeringen protesteerden luid en verontwaardigd.

De nota ging echter nog veel verder: de opsteller van het document, Manfred Matzka van het ministerie van Binnenlandse Zaken sprak over het Bosniëconflict als de grootste migratiecatastrofe van de afgelopen jaren. Inhoudelijk pleitte de nota voor een wereldwijde migratiestrategie: *'Politieke samenwerking tussen gastlanden, transitlanden*

en herkomstlanden is het enige beloftevolle pad'. (p69)

De auteur van het boek beklemtoont dat het Oostenrijks document nu eindelijk eens wit op zwart aantoonde wat er in de wandelgangen van Brussel besproken werd. (p 68). Een model van concentrische cirkels werd geschetst waarbij de Schengenlanden de centrale cirkel vormen. De tweede cirkel zijn de kandidaat lidstaten in Midden- en Oost-Europa en de Middellandse Zee. Deze landen moeten de Schengenstandaard aanhouden op gebied van grenscontrole en visumplicht en het asiel- en verwijderingsbeleid overnemen. De derde cirkel bestaat uit Turkije, Noord-Afrika en de landen van het CIS. Zij moeten zich toespitsen op grenscontroles en bestrijding van mensensmokkel. De vierde cirkel zijn de Derde Wereldlanden. Daar moet ontwikkelingshulp gebeuren. De openlijke ondermijning van de conventie van Genève wordt in dit document een feit zodat de huidige vluchtelingen er buiten vallen.

Dit strategiedocument sterft een stille dood. In de aanloop naar de top van Tampere wordt er niet meer naar gerefereerd. De schrijver blijft lang bij de inhoud en de reactie op het document binnen de lidstaten stilstaan omdat het volgens hem terecht aantoonde dat Europa in essentie van die Conventie afwil ondanks de kritiek van de internationale instellingen inzake vluchtelingen beleid. Asiel en migratie werden tijdens het Oostenrijks voorzitterschap zo prominent op de agenda geplaatst dat de top van Tampere er niet omheen zal kunnen, zegt de schrijver. De actieplannen voor een aantal landen van waaruit de meeste vluchtelingen komen zullen daar ingeleid en de opdracht krijgen verder te werken.

Sri Lanka, Somalie, Irak worden als politieke partners beschouwd waarmee kan onderhandeld worden om de vluchtelingen terug te nemen. Daarmee wordt het non-refoulement principe van de conventie met de voeten getreden. Vluchtelingen worden teruggestuurd naar het land van herkomst of naar een 'veilig derde land'. Dat alles wordt beslist over de hoofden van de parlementen van de lidstaten die op geen enkel ogenblik de mogelijkheid krijgen om bij te sturen. Dit is een vrij toegankelijk boek over asiel en migratie in Europa waarbij de verrechtsing en het xenofobisch discours van de Europese beleidsmakers worden bloot gelegd.

Marie Jeanne Vanmol

Wil Van Der Schans & Jelle van Buuren: Asielbeleid in 2000, Papieren Tijger 1999

Laos, Thailand, Egypte

Weer drie nieuwe boekjes in de 'Landenreeks' uitgegeven door Koninklijk Instituut van de Tropen, NOVIB en NCOS. Laos, Thailand en Egypte zijn deze maal aan de beurt. Elk land wordt in een 70-tal bladzijden kort en bondig beschreven. De meeste recente gegevens over mensen, politiek, economie, cultuur en milieu worden verhelderd met foto's, grafieken en heldere tekst. Literatuur en adressen, recente feiten en cijfers alsook een duidelijke overzichtskaart sluiten de boekjes af.

Henk Boon: Laos. KIT, NOVIB, NCOS 1999,

Sjon Hauser Thailand. KIT, NOVIB, NCOS 1999

Harm Botje: Egypte. KIT, NOVIB, NCOS 1999

De Verenigde Naties en de vrouwenrechten

Volgens de auteurs blijven de V.N. dé inspiratiebron voor de belangrijkste politieke veranderingen in het domein van de vrouwenrechten. Zij hebben de internationale normen opgesteld, zeg maar de meetlat waaraan de positie van de vrouwen in de wereld wordt gemeten. Met de jaren zijn deze normen verfijnd en worden in de genderindex ook de maatregelen geëvalueerd welke vrouwen moeten aanmoedigen hun achterstand in te halen. De mate waarin belemmeringen tot volledige gelijkheid worden weggewerkt behoren ook tot de evaluatie. Het ondertekenen en ratificeren van de verdragen waaraan de staten zich verbinden om de positie van de vrouwen te verbeteren, hebben geen kracht van wet maar zijn zeer belangrijke internationale normen die de regeringen en staatshoofden niet zomaar omheen kunnen. Meer en meer komt de vraag of respect van mensenrechten en aldus ook vrouwenrechten geen voorwaarde kan zijn voor het toekennen van economische en financiële hulp.

De internationale agenda voor vrede en veiligheidspolitiek wordt in dit boek onder de genderloupe genomen. Ondanks de vooruitgang van de vrouwen zijn zij uitgesloten op het hoogste beleidsniveau. Zij hebben geen invloed in de industrie- en financiële wereld, noch in de strijdkrachten, noch in de kerk. De vraag is of vrouwen inderdaad een verschil zouden uitmaken indien zij min. 33% vertegenwoordiging zouden hebben op beleidsniveau. 'De ondervinding ontbreekt, maar' meent Ingeborg Breines, 'vermits vrouwen altijd meer aandacht hebben voor "vrouwelijke waarden" zoals sociale zekerheid en ecologische veiligheid (schoon drinkwater en eten voor de kinderen) zal het zeker een verschil uitmaken. Vrouwen,' zegt ze 'stellen zich eveneens vragen over de enorme verspilling van geld aan militaire uitgaven en de verwaarlozing van de budgetten voor sociale uitgaven. Meer vrouwen op beleidsniveau zou dus een stap naar meer vrede betekenen'. Het is een betoog dat de meeste auteurs in dit boek handhaven. 'Oorlog en geweld', betoogt Breines, 'ontstaan in het brein van de mens. Vredesopvoeding en een cultuur van vrede zijn dus het tegengif'. Dat vrouwen aan de macht daarvoor een garantie zijn lijkt mij weinig geloofwaardig. Vrouwen maken de helft van de bevolking uit en hebben dezelfde rechten als mannen. Dit feit ontkennen betekent structureel geweld in alle geledingen van de maatschappij inbouwen. Een cultuur voor

vrede is pas duurzaam bij het toekennen van gelijke burgerrechten aan alle leden van de maatschappij.

Marie Jeanne Vanmol

I. Breines, D. Gierycz en B. Reardon (ed): Towards a women's agenda for a culture of peace. UNESCO, 1999

Kindsoldaten

Hoe komt het dat voor de bevolking in Noord-Oeganda, onmenselijkheid tot de dagelijkse realiteit is gaan behoren. De recrutering en ontvoeringen van kindsoldaten die gedwongen worden om de bevelen en de wensen van de warlords uit te voeren kunnen niet voldoende aangeklaagd worden. Zoals de directeur van een opvangscentrum in het boek vertelt: 'Er zijn niet alleen de uiterlijke wonden: de gezwollen voeten, de littekens van kogels en messteken, de verminkingen, de huidziekten en darminfecties, de ondervoeding die hun groei- en hersenontwikkeling heeft belemmerd, de borst- en rugpijnen door het dragen van zware vrachten, de geslachtsziekten en zwangerschappen. Veel moeilijker te genezen zijn de innerlijke littekens; het wantrouwen, het totale gebrek aan zelfrespect, de angst, de schuldgevoelens, de agressiviteit, de woede tegenover een maatschappij die hen niet heeft beschermd.'

De Clinton administratie geeft miljoenen dollars voor militaire steun aan Oeganda, Ethiopië en Eritrea. Deze staten zijn voor de VS de bufferstaten tegen het fundamentalistisch regime van Tourabi in Kartoem. De bevolking van Oeganda en haar kinderen leven onder de terreur van de warlords gesteund door de wapenlobby's uit het buitenland. De kinderen hebben er geen rechten. Ze worden misbruikt met de steun van de VS.

Jean Pierre Everaert

Els De Temmerman: Kindsoldaten in Noord-Oeganda. De meisjes van Aboke. Globe, 1999, 168p

Albanië

Het armste land van Europa en het minst gekend. Af en toe in de nieuwsberichten sinds 1985, sinds de dood van Enver Hoxha en het bewind van Sali Berisha. Mensenhandel, maffia, drugs en wapenhandel zijn steevast de items waarmee de Albanezen in het nieuws komen. Sinds de oorlog in Kosovo vluchten Albanezen de etnische zuiveringen. De Albanese schrijver Ismail Kadar schrijft sinds jaren over zijn geboorteland: een arm land met traditionele waarden en patriarcale gebruiken: op het platteland en in de bergen gelden de wetten van bloedwraak. Clans verdelen de macht en vechten tot ter dood hun vetes met elkaar uit.

Het boek schetst de band tussen Albanië en de toekomst van de andere Balkanstaten. Onder Berisha vluchtten de mensen reeds naar Joegoslavië en Macedonië. Er waren splittingsen binnen de democratische partij. Is er nog wel een staatsstructuur in Albanië? De schrijvers gaan in op sociale en culturele veranderingen. De evolutie in Kosovo, Macedonië en Servië worden breed besproken alsook de etnische minderheden in het huidige Albanië.

Jean Pierre Everaert.

Miranda Vickers en Jams Pettifer: Albania : from Anarchy to a Balkan Identity. C.Hurst & Co, 1997, 324 p.

Chaos in Indonesië

Indonesië is het vierde grootste land ter wereld is. Nadat de Conferentie van Bandung in 1955 door Sukarno werd opgericht kende het land een 'Suharto-named' misdadigers-regime onder CIA leiding. Indonesische elitetroepen, opgeleid door de Amerikanen, moordden in Oost-Timor. De CIA maakt volgens de auteurs reeds lang werk van het destabiliseren van de grootste islamitische staat. Waarheen zullen de Wereldbank, het IMF de evolutie van het land sturen?

Nu de terreur van de dienst Buitenlandse Zaken in Nederland en van de Nederlandse inlichtingendiensten in Indonesië, Suriname en Zuid Afrika niet meer kan verzwegen worden wordt, wijst de auteur op de Balkanisering van de conflicten na de recente afstoting van Oost Timor.

Het onderkennen van deze problematiek en de achtergrond zullen de lezer helpen bij zoeken naar begrijpen van de huidige conflicten in deze streek.

Jean Pierre Everaert

Willem Oltmans: **Chaos in Indonesië** Papieren Tijger Vlugschrift 6 1999. 48 blz

Vuile handen

AMOK staat voor Anti Militaristisch OnderzoeksKollektief en brengt met veel bronvermeldingen een beeld van de wapenhandel met Indonesië. Binnen het Europees Netwerk tegen Wapenhandel wordt de informatie over de wapenlevering van België naar Indonesië ook vermeld.

In deze context wordt de rol van handelsovereenkomsten, en van kleine scheepswerven Fulton Marine, Scheepswerven van Langerbrugge en Chantiers Navals de la Meuse et Sambre, een Belgische Scheepsbouwers Coöperatie aangetoond. De Belgische instanties voor ontwikkelingssamenwerking gaven in 1981 groen licht voor de aankoop van schepen door Indonesië. Deze schepen moesten dienen voor de verhuis van een half miljoen mensen van Java naar Sumatra. Een subsidie van 100 miljoen belgische franken op de rente inzake levering van schepen en daarbij nog eens 100 miljoen voor training van Indonesisch personeel kwamen over de brug. De Belgische parlementairen kregen later het bericht dat de schepen door Indonesië werden ingezet voor de blokkade van Oost-Timor. In dit boekje vindt de lezer ook informatie over de handel in kleine wapens via FN-Herstal en les Forges de Zeebrugge. De relaties tussen deze en de Indonesische munitiefabriek PT Pintad voor de productie van FN-geweren, pistolen en machinegeweren worden uit de doeken gedaan. Sinds het embargo van de Verenigde Staten op de export van kleine wapens nam de Belgische licentieproductie toe.

Jean Pierre Everaert

Vuile Handen. Wapenhandel met Indonesië. De Papieren Tijger, 1995, 72p

Vrouwen in Iran

De Iraanse vrouwen waren het eerste doel van religieus fundamentalisme dat meer en meer opgang vindt. Religieus fundamentalisme is eigen aan elke godsdienst. De revolutie in Iran waardoor de islam zich een politiek macht toeëigende betekende de versterking van de traditionele en patriarchale instellingen. De eigen revolutie van de Iraanse vrouw kwam

hierdoor niet van de grond. Zij werd de politieke voetbal van het klassieke spel tussen machten van links en rechts.

De Iraanse vrouwen moeten niet alleen vechten tegen de economische, politieke en sociale crisis maar ook tegen de misvattingen over hun zijn binnen de maatschappij. Het opsluiten van de vrouw binnen de chador is te vergelijken met de verplichte demonstratie van het blote lichaam bij pornografie. In beide gevallen hebben de vrouwen geen recht op eigen keuzes.

Dit boek wil een kijk geven op de rijke cultuur van vrouwen achter een patriarchaal gedomineerde samenleving. Feminisme die zich beperkt tot de privésfeer? Zijn er verschillende soorten feminisme? Volgens de auteur is het een uitdaging van de 21ste eeuw om elkaar solidariteit te betonen doorheen de meervoudigheid van feminisme.

Jean Pierre Everaert

Ed Mahnaz Afkhami, Erika Friedl: Women in Post-revolutionary Iran. Tauris Publishers, 1994

Winnaars en verliezers in een globale economie

Voor Edward Luttwak ingaat wat hij onder de term turbo-kapitalisme bedoelt, schetst hij het morele kader waarbinnen deze vorm van kapitalisme zich probleemloos ontwikkelt. De mentaliteit is Angelsaksisch en steunt op het puritanisme, ook al bestaat deze protestantse gemeenschap nog nauwelijks. Niet toevallig zijn de Verenigde Staten en Groot-Britannië koplopers wat hun turbo-kapitalistische ontwikkeling betreft. In deze landen is de meerderheid ervan overtuigd dat winnaars terecht beloond worden en verliezers gestraft. Zij die zich niet kunnen verzoenen met deze regel zouden, volgens de auteur, de basis vormen van een steeds groter wordende gevangenispopulatie. Dezelfde ingesteldheid, samen met de turbo-kapitalistische organisatie van de economie worden steeds meer opgedrongen aan alle andere landen en volkeren. Onterecht, vindt de auteur.

De basisideeën waarop het turbo-kapitalisme steunt, zijn privatisering, deregulering en technologische ontwikkeling. Privatisering en deregulering zijn twee van de ondertussen welbekende remedies die ons, zij het in verschillende gradaties, door de hele waaier van politieke partijen aangeprezen worden. Deze cocktail, in iets aflatende en vooral stijgende versnelling toegepast, is volgens de auteur het turbo-kapitalisme. Luttwak is het niet eens met deze ontwikkeling en hij heeft het in zijn boek uitgebreid over de gevolgen. Het turbo-kapitalisme floreert in een context waarbinnen absolute vrije handel (globalisering) en orthodox monetaarisme (inflatie moet ten allen prijze en ten allen tijde vermeden worden) niet meer beschouwd worden als onderdelen van een economische theorie, maar een ideologisch karakter krijgen en beschouwd worden als onaantastbare dogma's.

Luttwak laat het niet na erop te wijzen dat wie zich op politiek vlak aankondigt als ergenamen van links, ijverig meehelpen het turbo-kapitalistisch programma te verwezenlijken. Clinton en Blair lopen daarbij volgens hem op kop. De overblijvende socialistische of gereconverteerde communistische partijen volgen gedwee. Zijn kritiek heeft te maken met de vaststelling dat armoede zich weer verspreidt, dat er sprake is van neerwaartse mobiliteit voor grote delen van de bevolking en

explosieve verrijking voor een minderheid. Hij gaat eveneens in op de vraag in hoeverre dergelijke economische politiek, ontwikkelings-kansen biedt aan derde wereldlanden en haar arme bevolking. De auteur steekt het dus niet onder stoelen of banken dat hij eerder het gecontroleerd kapitalisme aanhangt dat, na de crisis van de jaren dertig, in diverse vormen in de verschillende Westerse landen werd toegepast. Daarover handelt het 237 pagina's tellende boek. Luttwak benadrukt dat streven naar absolute efficiëntie wel meer rijkdom voor de rijken en kansen voor enkelen betekent, maar geen verbetering van de materiële situatie voor een hele bevolking garandeert.

Het onderwerp is belangrijk genoeg, de manier waarop de auteur erover schrijft is voldoende boeiend, maar hoe de uitgeverij met de tekst omging is ronduit misdadig. Ze gedroegen zich, zoals Luttwak zelf in zijn boek beschrijft, nl. als een uitgeverij die uit is op lage kosten en snelle winst. Een echte correctie van de tekst kon er niet af. Ook de vertaler kreeg niet de tijd zijn werk vanuit taalkundig oogpunt aan een kritische lezing te onderwerpen. Waarschijnlijk werd hem zelfs noch het geld, noch de tijd gegund om zijn eerste vertaling, tenminste inhoudelijk, volledig leesbaar op paier vast te leggen. In het hele boek botst men dan ook op paragrafen waar men kop mog staart kan aan vastknopen. Jammer.

P. Burghgraeve.

Edward Luttwak: *Turbo-Kapitalisme*. Byblos boeken, 1999

Vrouwenemancipatie en seksuele ethiek

Hélène Stöcker richtte in 1905 in Duitsland de Bond voor de bescherming van de Moeders op. (Bund fuer Mutterschutz). Zij was toen 36 jaar en de eerste vrouw met een doctoraat in literatuur en filosofie. Haar uitgangspunt was de strijd tegen seksueel geweld en misbruik. Relaties tussen mannen en vrouwen moesten herdacht, zowel op psychologische als op economisch vlak. Het doel van de BfM was de bescherming van vrouwen wanneer ze moeder werden met speciale nadruk op de alleenstaande moeders en hun kind. Vrouwen moesten economisch onafhankelijk worden en de legale positie van 'natuurlijke kinderen' moest verbeterd. De bond nam in 1914 sterke pacifistische stellingen in waardoor zij

de steun van de bourgeois vrouwen verloren. Zij was voorzitter van de Duitse sectie van de WILPF. (Women International League for Peace and Freedom) Marie Jeanne Vanmol
Christl Wickert: *Hélène Stöcker 1869-1943. Frauenrechtlerin, Sexualreformerin und Pazifistin. Eine Biographie*. Dietz Verlag, 1991

Monopoly

Elke oorlog begint met medialeugens. Zijn wij als burgers telkenmale veroordeeld om de waarheid altijd te laat vernemen? De auteur is die mening niet toegedaan. Zijn boek reveleert de trucs van de propaganda-oorlog. Hoe de waarheid achterhalen achter de spectaculaire beelden van massamoorden en etnische zuiveringen? Zijn boek gaat in op de geopolitieke achtergronden van de NAVO-strategie.

Michel Collon: *Monopoly. L'OTAN à la conquête du monde*. EPO, 2000

Nog meer nieuwe aanwinsten

Ecologie

-Op weg naar duurzame ontwikkeling? Samenvatting Federaal rapport inzake Duurzame Ontwikkeling, *Federaal Planbureau* 1999

-Soulager la planète, *Manière de voir*

Maatschappij

-Begeerte heeft ons aangeraakt. Socialisten, sekse en seksualiteit. *Bijdragen Museum van de Vlaamse Strijd*, 1991

-Le rôle des hommes et des masculinités dans la perspective d'une culture de paix. *UNESCO* 1995

-Passport to equality. *UNESCO*, september 1999

-Migrantenvrouwen. Sleutels voor gelijkheid. *Gelijke Kansenbeleid*, 3/2000

Pers en Media

The media of conflict. War reporting and representations of ethnic violence. *Tim Allen & Jean Seaton (ed)*, 1999

Wereldpolitiek

Een eeuw van uitersten. De twintigste eeuw 1914-1991. *Eric Hobsbawm*, 1999

België

Echeleon. interpellaties *Commissie Buitenlandse Betrekkingen*, febr. 2000

Ontwapening

The mine ban treaty and the Americas. *HRW*, 1999

Polemologie

-Peaceful conflict transformation and non-violent approaches to security: 30 columns. *John Galtung and Dietrich Fisher* juni 1999

-Neutrality in Europe. Analysen von Friedensbewegungen zur gesamteuropäischen Sicherheitspolitik. *Thomas Roithner*, 1999

Wereldeconomie

Het zwalpend schip van de mondialisering. *De andere stemmen van de planeet*, *Codewes*, 1999

Militaire Pacten

Monopoly. L'OTAN à la conquête du monde. *Michel Collon*, 2000

Oorlog en Bewapening

Dossier Militarisering, *Webzine Uitpers & Vrede* vzw, maart 2000

Caralben

The people of Cuba vs the government of the United States of America for Human Damages, *The civil society of Cuba*, november 1999

Zuid-Europa

Kosovo, un an après. Entretiens, Points de vue. *Le Monde Supplément*, 3/2000

The environmental and health effects of bombing Yugoslavia, *Petar Bulat* 3/2000
Civilian deaths in the NATO air campaign, *Human Rights Watch*, februari 2000

Afrika

Mind the Gap: avoiding a damaging hiatus in ACP-EU Trade Relations *European Research Office*, november 1999

Marokko:

Plan d'action National pour l'intégration de la femme au développement -les-mesures. *Ministère du Développement Social*, Maart 1999

Le combat des femmes marocaines pour la citoyenneté. *LDDF*, 1999

Albanië:

Albania from anarchy to a Balkan identity. *Miranda Vickers & James Pettifer*, 1997

Rusland

Chechnya one year of war. *Pax Christi International*, 1995

samenstelling:

M.J. Vanmol

medewerkers:

P. Burghgraeve, A. Fernandez, R. Imbo, W. De Raes, L. De Brubander, J.P. Everaert, G. Spriet, P. Staels, A. Uytterhaeghe,

“De mensen die getroffen werden zijn nog kwetsbaar gedurende vele maanden.”

Oproep van de Nationale Bond van Mozambiquaanse Boeren (UNAC), partnerorganisatie van Oxfam-Solidariteit

Begin februari 2000 werden de provincies Maputo, Gaza, Inhambane, Sofala en Manica zwaar getroffen door enorme stortregens zoals wij er geen meer kenden sinds 50 jaar. De rivieren Umbeluzi, Inkomati, Limpopo, Save, Buzi, Pungue en Zambeze traden buiten hun oevers. Deze rivieren ontspringen immers in de buurlanden waar eveneens zware stortregens gevallen zijn. Mozambique, met de grootste kuststrook in de regio, werd dus overspoeld door al dat water dat naar de oceaan vloeit, en alles op zijn weg meesleurt, huizen zowel als landbouwgronden en vee.

Tegelijk raasde op 21 en 22 februari de cycloon Elaine over het land. In de provincies Sofala, Manica, Tete en Zuid-Zambezia verwoestte zij huizen, plantages, wegen, bruggen, ziekenhuizen, scholen, winkels,... In de provincie Inhambane werd heel de cocosoogst vernield.

Door deze opvolgende natuurrampen verloren de boeren al hun hebben en houden. Het ging vooral om arme boeren. Nu is hun toestand helemaal hopeeloos: geen huis, geen eten, geen zaaigoed. In de vallei van de Limpopo staan hele districten, met steden en dorpjes volledig onder water. Deze zone is gekend voor haar landbouw- en veeteeltproductie. Alles ging verloren. De situatie is dezelfde langs de Buzirivier. Daarbij komt dat de stortregens niet ophouden en de verwoesting die vooral de boeren treft, nog groter wordt.

Elke schatting over het aantal getroffen personen is momenteel onmogelijk. Wat wij wél weten is dat tienduizenden boeren zich op deze alluviale vlakten gevestigd hadden, dat zij nu al het eerste landbouwseizoen van dit jaar verloren hebben en dat duizenden hectaren geploegde landbouwgronden niet kunnen geoogst worden dit seizoen.

Na de oorlog was de veestapel, met de hulp van boerenorganisaties, coöperatieven en families, langzaam weer opgebouwd. Daarvan blijft nauwelijks iets over. In de provincie Gaza werd 30% van het vee naar de oceaan meegesleurd. In de vallei van de Save-rivier en in het zuiden van Manica en Sofala werden duizenden koeien en geiten door de sterke stroming meegesleurd.

Honger steekt vlug de kop op bij zulke rampen.

Kleine landbouwwerktuigen, bescheiden familiale voedselreserves en al wat families en coöperatieven hadden kunnen opzij leggen, werden niet gespaard. De mensen die getroffen werden zijn dus ook nog kwetsbaar gedurende vele maanden. Daarom hebben de boeren direct schoffels, schoppen en zaaigoed nodig om de voedselproductie terug op gang te brengen.

De Nationale Bond van Mozambiquaanse Boeren (UNAC) wil de boeren helpen via organisaties of coöperatieven om snel de landbouwproductie terug op gang te brengen, door het leveren van zaaigoed voor granen en groenten, landbouwtuigen en trekdieren, en door hulp bij het ploegen en nivelleringswerken en de herstelling van bevoeiings- en afvoerkanalen. Dergelijk ambitieus programma zal anderhalf jaar hard werken vergen en kost bijna 20 miljoen frank.

Onze voornaamste troef is dat wij het terrein kennen en samenwerken met de honderden plattelandsorganisaties, coöperatieven en lokale en regionale boerenbonden.

UNAC – Maputo, maart 2000

De schande van de schuldenlast

De regering in Maputo heeft de internationale gemeenschap dringend om 65 miljoen dollar directe hulp gevraagd. Die som heeft Mozambique nodig om de ergste noden te lenigen en de dringendste herstellingswerken uit te voeren aan de zwaar getroffen wegen- en landbouwinfrastructuur. 65 miljoen dollar is nagenoeg het equivalent van wat Mozambique jaarlijks betaalt aan de aflossing van zijn schuld. Maputo betaalt jaarlijks 76 miljoen dollar terug aan zijn schuldeisers in het noorden, of meer dan 1 miljoen dollar per week. Mozambique behoort tot de zogenaamde HIPC-landen (arme landen met een hoge schuldenlast) die in aanmerking komen voor een verlichting van hun schuldenlast. Vorige maand nog weigerden de internationale schuldeisers de Mozambiquaanse schuldenlast te verminderen.

Het land geeft op dit ogenblik trouwens meer uit aan zijn schuldaflossing dan aan volksgezondheid en basisonderwijs: 76 miljoen dollar tegenover 20 miljoen dollar voor gezondheidszorg en 32 miljoen dollar voor lager onderwijs.

De absurditeit van de situatie zal maar weinig ontgaan. De Mozambiquaanse regering ijvert dan ook al jaren voor een onmiddellijke kwijtschelding van de schulden van de armste ontwikkelingslanden. Meteen na de overstromingsramp had de "Grupo Mozambicana da Dívida" (GMD - De Groep van de Schulden), een vereniging van Mozambiquaanse intellectuelen en vertegenwoordigers van niet-gouvernementale, kerkelijke en maatschappelijk organisatie een dringende oproep tot de internationale gemeenschap gericht om onmiddellijk over te gaan tot een moratorium. Deze oproep kreeg inmiddels de steun van het hele netwerk van Oxfam-International. Concreet vraagt de GMD de onmiddellijke bevriezing van de interesten van de buitenlandse schuld. De Mozambiquaanse bisschop Bernardino Mandlate waarschuwde, in naam van de GMD, dat het door een schuldverlichting vrijgekomen geld in geen geval mag worden aangewend om de noodhulp te bekostigen, maar wel om te investeren in structurele projecten in de maatschappelijke sector. De Britse en Italiaanse regering hebben na de ramp in Mozambique alvast besloten de commerciële schulden van het land kwijt te schelden.

Het rommelt behoorlijk in Bolivië. Zo erg dat de regering van de voormalige dictator generaal Hugo Banzer de staat van beleg afkondigde, nadat het leger in Cochabamba scherp optrad tegen duizenden betogers. De protesteersers eisen dat de waterprijs niet zou worden verhoogd en dat de distributie in handen van de lokale overheid zou blijven. Er vielen minstens 3 doden (sommige bronnen spreken van 7) bij betogingen en acties allerlei en meer dan 100 gewonden ten gevolge de repressie.

Bechtel Corporation

De wortels van de opstand leiden ons naar het begin van 1999. Onder hevige druk van de Wereldbank heeft de Boliviaanse regering toen beslist om het Openbaar Waterbedrijf Cochabamba te privatiseren en te verkopen aan "Aguas del Tunari", een Boliviaanse dochtermaatschappij van de Multinational Bechtel Corporation uit San Francisco.

Bechtel Corporation houdt zich voornamelijk bezig met grote constructieprojecten. Zo bouwde ze mee aan krachtcentrales in Mexico, waterprojecten in Engeland, koperprojecten in Chili; ze zijn betrokken bij de Kanaaltunnel tussen Engeland en Frankrijk. De omzet in 1998 bedroeg meer dan 13 miljard dollar, waarvan ze zo'n vijfde in Latijns-Amerika realiseren.

Prijsverhoging

De details van de overeenkomst worden geheim gehouden met als verantwoording dat het om vertrouwelijk 'intellectuele eigendom' gaat. Maar simpel uitgedrukt wil Bechtel zo snel mogelijk zoveel mogelijk geld maken op de rug van de (arme) bevolking. Binnen de week nadat Aguas del Tunari overal haar vlaggen en logo's op de waterinstallaties had aangebracht werd de waterprijs verdubbeld. Gezinnen die een minimumloon trekken van minder dan 100 dollar per

Sociale strijd om water in Bolivië

maand, moesten 20 dollar en meer voor het water betalen op straffe van afsluiting.

In januari werd de stad Cochabamba al vier volle dagen platgelegd door een algemenestaking en transportblokkades. De Boliviaanse regering beloofde toen de waterprijs te zullen verlagen. Daar kwam echter niets van terecht. Op 4 februari waren er nieuwe betogingen. De verkozen president Hugo Banzer (militair dictator gedurende de jaren '70) antwoordde met traangas en repressie: 175 gewonden en twee jongeren werden blind.

Verzet

Na maanden van niet gehouden beloftes en vage uitvluchten vanwege regering en watermaatschappij steeg het ongenoegen ten top. Uit een opiniepeiling bleek dat 90% zegt dat het Bechtel-bedrijf moet opkrassen en het waterbeheer weer in openbare handen geven. De bevolking van Cochabamba organiseerde zich in de Coordinadora del Agua de la Vida (Coördinatie van het water van het leven), waarin vakbonden participeren, boerenorganisaties, en lokale gemeenschappen.

Toen besloten werd om de stad lam te leggen 'tot de finish', koos de regering openlijk de kant van Aguas del Tunari. Vier dagen later werd de staat van beleg afgekondigd, leiders van de protestbeweging werden uit hun bed gelicht, radiostations werden gesloten, en soldaten liepen met kogelvrije vesten door de straten. Toen de eerste dode viel zei een van de leiders: "Het bloed dat vergoten wordt in Cochabamba draagt de vingerafdrukken van Bechtel".

Een burgemeester van een van de voorsteden van Cochabamba zei dat het om een strijd ging voor rechtvaardigheid, en voor het wegsturen van een internationale onderneming die vooraleer ons meer water te verschaffen de prijzen verhoogde tot ver boven aanvaardbare normen.

De regering zegt van haar kant dat drugstrafikanten achter de protesten schuil gaan. En de watermaatschappij Aguas del Tunari meldde in een communiqué dat ze verontwaardigd zijn over het feit dat men de oorzaak van de rellen bij de prijsverhogingen voor het water legt. Eigenlijk, zegt de onderneming, gaat het over een reeks andere problemen rond water ook, maar vooral van sociale en politieke aard.

Het klopt natuurlijk dat er een reeks andere ernstige problemen mee voeding geven aan de onrust. De problemen van bescherming van de coca-oogst van kleine boeren bijvoorbeeld, de zware loonsverlagingen bij de mijnwerkers als gevolg van een verscherping van de VS-controle op de internationale markt, en de totale VS-controle op de Boliviaanse gasreserves. Er is een gebrek aan politieke participatie, steeds meer repressie tegen organisaties van boeren of van de inheemse volkeren, de politie wordt onderbetaald; om maar die te noemen.

Het was echter ontegensprekelijk de problematiek van het water die al het ongenoegen wist te kapitaliseren.

gebaseerd op webberichten van Jim Schultz van het Democracy Center

TE ZOT...

Het Franse SOS-Racisme organiseerde tijdens de nacht van 17 op 18 maart in 88 nachtclubs in verschillende steden een operatie "testing". Militanten van de vereniging verdeelden zich in drie koppels - die samen optraden - blanken - zwarten en Noord-Afrikanen. Meestal waren ze vergezeld door een deurwaarder die de feiten moest vaststellen. De blanken werden steeds toegelaten, de zwarten soms en de Noord-Afrikanen nooit. Volgens SOS racisme waren de meest negatieve steden Rijsel, Reims, Montpellier, Bordeaux en Parijs. De organisatie gaat nu op basis van haar vaststellingen klacht indienen bij de rechtbank.

De gewezen secretaris-generaal van de NAVO, Javier Solana, die zijn strepen verdiende met de lukrake bombardementen op Joegoslavië, werd zoals men weet door de Europese Unie aangetrokken als hoge vertegenwoordiger voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie. Hij kreeg hiervoor zelfs een kabinet ter beschikking met 36 personeelsleden en bovendien een vliegtuig e.a. accommodaties. Zo staat hij eveneens een trapje hoger in de hiërarchie dan de leden van Europese commissie ...

De Dakar-Cairo raid waarbij 4 x 4 wagens aan 150 per uur door de woestijn rijden is alweer een grote show geworden. Eens te meer (op 8 januari) werd aan de lange lijst slachtoffers de naam toegevoegd van een meisje dat door de voorbijsnellende auto's werd weggemaaid. Miljoenen worden uitgetrokken voor dit spektakel dat ter ere van de autoconstructeurs wordt opgevoerd. Uit angst voor terroristische aanslagen werd dit jaar gans het circus per vliegtuig van Niger naar Libië overgevoerd. Kostprijs: 150 miljoen dollar. Het is goed om weten dat dit spektakel meer kost dan het bedrag dat een land als Mali jaarlijks aan gezondheidszorg kan besteden ...

... OM LOS TE LOPEN

"Echelon": CIA en NSA erkennen economische spionage

Na de recente informatie over de rol van "Echelon" (zie Vrede nr. 342) werd deze economische spionage door het Europees parlement aan de kaak gesteld. De mogelijkheden voor tegenacties worden onderzocht. In Washington heeft de grote baas van de CIA, Georges Tenet, getracht de leden van het congres te overtuigen dat hij onschuldig is. Het "National Security Agency" (NSA) beweert van zijn kant zich strikt aan de wetten te houden... Tenet verklaart: Er bestaan landen die hun spionage-diensten gebruiken om hun economische activiteiten te bevorderen. Dit is iets wat de Amerikanen nooit doen.

Er zijn echter uitzonderingen voegde hij er aan toe: "Wanneer we tussenkomen dan is dit omdat we vaststellen dat een Amerikaanse firma benadeeld wordt door oneerlijk concurrentie. Dan geven we het dossier door aan de leden van het congres en het is aan hen te oordelen wat er te doen staat. Wij werken defensief en nooit offensief". Wie de Amerikaanse mentaliteit kent uit ervaring/ondervinding zal bij zo'n onzin wel zijn schouders ophalen. Het NSA, met als directeur de generaal Michaël Hayden, stelde van zijn kant reeds een dossier op voor het congres waarin het wil aantonen slechts voor veiligheidsproblemen aandacht te hebben. Volgens het Free Congress Research and Education Foundation daarentegen onderhoudt het NSA nauwe contacten met de grote Amerikaanse economische en financiële groepen. Dit is o.m. het geval voor Boeing, Lockheed, L'Oral, TRW en Rytton die zelf over spionagesatellieten (Orion/Mentor en Trumpet) beschikken waarmee ze eveneens communicatie-apparatuur af luisteren. Het Free Congress Research and Education Foundation wijst er bovendien op dat er onder de naam Office Intelligence Liaison (OIL) een secretariaat bestaat dat de werking tussen het NSA en hogergenoemde bedrijven coördineert. Free Congress Research wijst er in een studie eveneens op dat sommige landen: Duitsland, Japan, Noorwegen, Zuid-Korea en Turkije, evengoed informatie ontvingen van "Echelon". Het valt niet te betwisten dat de affaire Echelon een duistere zaak is. Europa en de regeringen van de lidstaten kunnen dit niet zo maar naast zich neerleggen. Het is nu wachten op de maatregelen van het Europees parlement en van onze eigen regering die dringend moeten bekend gemaakt worden. (ads)

Geen Europese onderzoekscommissie voor Echelon

De conferentie van de presidenten van

het Europees parlement, samengekomen op 13 april, heeft het voorstel van de communisten, groenen, enkele socialistische e.a. om een onderzoekscommissie op te richten naar de spionagepraktijken van het af luisteringssysteem Echelon, afgewezen.

De belangrijkste groepen, socialisten, christen-democraten en liberalen stemden tegen. De conferentie heeft wel het principe aanvaard van een tijdelijke commissie waarvoor echter de modaliteiten nog niet werden vastgelegd. Enrique Baron Crespo, voorzitter van de socialistische fractie, heeft wel voorgesteld dat "initiatieven zouden dienen genomen te worden voor een lokale samenwerking tussen de lidstaten aan wie gevraagd zou worden hun akkoorden met andere landen bekend te maken". (ads)

Kosovo: NAVO gebruikte verarmd uranium

Ze hebben het voorheen altijd ontkend. Een jaar later geeft NAVO secretaris-generaal Georges Robertson in een brief aan de V.N. toe dat Amerikaanse A 10 gevechtsvliegtuigen bij honderd missies boven Kosovo 31.000 stukken verarmd uranium gebruikten. Deze informatie heeft Pekka Haavisto, hoofd van een V.N.-taakgroep voor het milieu op de Balkan bekend gemaakt.

Hierbij werd geen woord gezegd over de omvang van de munitie met verarmd uranium die boven Servië werd gedropt.

De NAVO maakte wel bekend waar de wapens in Kosovo werden gebruikt.

Deze gebieden zouden zich bevinden in het westen en zuidwesten, waar de KFOR-vredesmacht met Duitse, Turkse, Italiaanse en Nederlandse contingents opgesteld zijn.

De V.N.-verantwoordelijke Haavisto wijst er op dat zijn diensten van de NAVO nog niet de informatie kregen die ze nodig hebben om metingen te doen over de mogelijke gevolgen voor de gezondheid en de besmetting van land en grondwater.

Haavisto beschuldigt de NAVO er bovendien van ook buiten de door haar aangegeven gebieden munitie met verarmd uranium te hebben gebruikt, zonder sindsdien de bevolking gewaarschuwd te hebben voor de risico's op vergiftiging. Dit type wapens werd voor de eerste maal ingezet in de oorlog "Woestijn storm" in 1991 tegen Irak. Sindsdien is gebleken dat in Irak, maar ook Amerikaanse militairen die hiermee in aanraking kwamen, ernstige gezondheidsproblemen hebben, gaande van misvorming van kinderen en problemen van onvruchtbaarheid tot overlijdens/sterfgevallen.

Dit type wapens werd nochtans tot heden door geen enkele internationale conventie verboden. (ads)

Jeltsins schaduw achtervolgt Poetin

Een presidentskandidaat zonder partij en bijna zonder programma, maar die op grond van de oorlog in Tsjetsjenië op een golf van populariteit rijdt - dat is waar de meerderheid van de veelgeplaagde Russische kiezers op 26 maart voor gekozen hebben.

Jeltsins schaduw

Poetins kiescampagne leek wel wat op die van Jeltsin in 1996. Poetin en zijn campagneleiders hebben de - tijdelijke - overwinning in de tweede Tsjetsjeense oorlog als hoofdthema in de kiesstrijd gebruikt, daar waar de eerste oorlog (1995-1996) met Ruslands vernederende capitulatie in sterke mate bijgedragen had tot Jeltsins uiteindelijke val.

Er er is nog een groot verschil tussen beide kiescampagnes. Ook Jeltsin was in 1996 verplicht een vorm van compromis te zoeken met de communisten, ook al stond hij met hen in een lijnrechte confrontatie. Poetin schokte de overige burgerlijke partijen door na de verkiezingen voor de Doema een rechtstreeks bondgenootschap met de communisten aan te gaan i.v.m. de samenvatting ervan.

De Eenheid-partij

Omdat Poetin vorige zomer door Jeltsin zelf als zijn gewenste opvolger aangeduid werd, moest hij voor zichzelf ook een politieke thuishaven vinden. Het klikte niet met 'Ons Russisch Vaderland' o.l.v. Tsjernomyrdin en al evenmin met 'Ons Russisch Vaderland' van Primakov en Loezjkov. Hij wendde zich dan ook tot zijn aanhangers in het leger en de overheid, vooruitziende mensen zonder de lasten van het verleden en zonder de neiging tot bizarre uitschieters, kenmerkend voor Jeltsin.

De eerste blik op Poetins politieke programma kwam met zijn nieuwjaarstoespraak, waar hij beloofde de allerdringendste noden aan te pakken: loon en pensioen tijdig uitbetaald, werkgelegenheid, bestrijding van de misdaad, oplichterij, maffia en corruptie en de wedergeboorte van een sterk Rusland. Die woordenschat werd in heel wat kringen gezien als verwant aan die van de communisten, vooral waar het om de vaderlandse en nationale gevoelens gaat. Maar wel met het verschil dat Poetin een voorbeeld neemt aan tsaar

Peter de Grote, terwijl de communisten aan Lenin vasthouden. Poetin kiest bovendien verder voor "economische hervormingen" in de richting van neo-liberalisme, terwijl de communisten het socialisme weer willen opbouwen.

Het was geen toeval dat bij de Doemaverkiezingen, eind vorig jaar de aanzet van Poetins politieke steun, de pas opgerichte en ondertussen alweer ter ziele gegane politieke partij de naam Beer droeg, het nationaal symbool.

De Eenheid-partij hield op 27 februari haar eerste congres in het Kremlin, waar een programma werd aangenomen in de stijl van Poetins nieuwjaarstoespraak, met partijstatuten ditmaal en met een verkozen partijbestuur o.l.v. Sjojgoe.

Bescheiden kiescampagne

Poetin en zijn imagebouwers hebben geprobeerd het beeld op te hangen van een bescheiden, plichtsgetrouwe, wilskrachtige en - last but not least - nuchtere presidentskandidaat. Zijn kiesbezoeken gingen niet met pracht en praal en grote popconcerten gepaard, zoals bij Jeltsin het geval was. Er werd ook niet voor de camera's in alle richtingen met geldbriefjes gegoid.

Hoewel hijzelf in burger optreedt, heeft hij ervoor gezorgd dat het leger zijn centen krijgt: elke soldaat in Tsjetsjenië werd 800 roebel per dag beloofd, en de minister van Financiën heeft een besluit uitgevaardigd dat het geld voor defensie, dat zich al drie jaar ophoopte, zal uitbetaald worden. En dat zijn vele miljarden roebels.

Geen verbredering

De alliantie die Poetin aanging met de communisten heeft in de politieke besluitvorming geen sporen nagelaten.

De communisten hebben de verkiezingsresultaten openbaar gemaakt voor de Doema over een aantal wetsvoorstellen, bv. over hoger pensioen en loonzekerheid voor leerkrachten en artsen. Daaruit blijkt zonneklaar dat de meest consequente tegenstemmer tegen die communistische voorstellen de Eenheid-partij is, die zo de IMF-voorwaarden voor nieuwe leningen voor Ruslands wankele economie helpt waarmaken.

Opiniepeilingen

De kiesuitslag verschilde niet erg van wat de opiniepeilingen al een hele tijd te zien gaven: iets meer dan 50 procent van de kiezers voor Poetin, ongeveer 20 procent voor de communistenleider Genadi Zjoeganov. De oorlog in Tsjetsjenië speelde in die motivering een grote rol, ondanks de slachtoffers en ondanks het feit dat een bergguerrilla niet te overwinnen valt. De moordende bomaanslagen van vorige zomer hebben blijkbaar als katalysator gewerkt voor het losweken van Russisch-nationale en militaire gevoelens.

Een opiniepeilingeninstituut onderzocht hoe de kiezers Poetin politiek situeren. 21 procent meende dat hij een centrumfiguur is, 14 procent dat hij rechts gericht is, 8 procent dat hij links gericht is - 57 procent konden het niet met zekerheid zeggen. Maar daar er net voor de verkiezingen geen dramatische ontknopingen bekend werden in de oorlog of elders speelde die twijfel niet meteen in Poetins nadeel.

De andere kandidaten

Voor communistenleider Zjoeganov is volgens de opiniepeilers sociologisch maximaal 30 procent van de stemmen weggelegd. Ondanks de onenigheden tussen de verschillende communistische partijen in Rusland kwam het na een bijeenkomst in januari tot een akkoord om Zjoeganovs eenheidskandidatuur te ondersteunen.

Nog twee kandidaten die enkele procenten haalden waren de liberaal Grigori Javlinski van Appèl en de links-gerichte Siberische gouverneur Aman Toejejev. De vele andere kandidaten bleven ver achterop.

Wat valt te verwachten?

De vredesbeweging moet wel aandacht besteden aan de krijgshaftiger taal die de 'nieuwe' Kremlinleiders nu spreken. Poetin verklaarde al in januari dat Rusland "in geval van nood" zeker niet zal aarzelen om als eerste kernwapens in te zetten - wat in strijd is met het tot nu toe gevoerde beleid en met de vroeger reeds afgesloten akkoorden.

In februari antwoordde daarop al EU-commissievoorzitter Romano Prodi in een toespraak in Riga (Letland) dat de

Europese Unie "met alle middelen" zal beletten dat Rusland ooit militair de veiligheid van zijn (westelijke) buurlanden bedreigt.

En wat de oorlog in de Kaukasus betreft mogen we evenmin de omvang onderschatten van wat op het spel staat (met name de fabelachtige olierijkdommen rond de Kaspische Zee) en dus de bereidheid van plaatselijke en ook van buitenlandse machthebbers om evenwichten op het spel te zetten en de oorlog nog uitbreiding te doen nemen. Concreet is dat vooral in Georgië het

geval, waar president Sjvardnadze de toetreding van zijn land tot de NAVO nastreeft. Provocaties zijn daarbij niet moeilijk op te zetten (Russische bommen op Georgisch grensgebied; Tsjetsjeense ontvoerders; enz.).

Is de wereld nu veiliger geworden? Dat valt nog af te wachten ... Alleszins is Vladimir Poetin de belichaming van de nieuwe Russische bourgeoisie, die nu ook een eigen, zelfstandige plaats op-eist binnen de kapitalistische wereld.

Yvan Grosjean

Oekraïne in Jeltsins voetsporen

Al slaagde de Oekraïense president Leonid Koetsjma er met de oktoberverkiezingen 1999 in om herkozen te worden, toch kreeg hij niet de politieke stabiliteit die hij verwacht had.

Het kiesbedrog, dat Koetsjma een nieuwe regeerperiode van vijf jaar opleverde, veranderde niets aan de krachtsverhoudingen in het parlement. Buitenlandse waarnemers waren het eens dat op de kiescampagne erg veel kritiek te leveren viel, "verre van eerlijk en democratisch" zelfs. Niettemin werden zuchten van verlichting geslaakt in de EU, de VS, bij het IMF en de Wereldbank, omdat het gelukt was de verkiezing te verhinderen van een president van de linkerzijde.

Met de Communistische Partij van Oekraïne als sterkste fractie (124 van de 225 leden van het parlement) en via samenwerking met de andere linkse partijen en de boerenpartij was het sedert de parlementsverkiezingen van 1998 gelukt om de uitvoering te beletten van de 'liberaliserings' die op de dagorde van president Koetsjma en van het IMF staan. Het ging in de eerste plaats om privatisering van de Oekraïense energiesector en het telecommunicatiemonopolie Oekrtelekom.

Het IMF op rooftocht

Het IMF was er als de kippen bij om de kieszege te belonen met een lening van 2,6 miljard dollar. Daarop volgde de Wereldbank en werd met de EU een overeenkomst afgesloten, zonder problemen te maken van Koetsjma's erg 'laakbare' omgang met de kieswet en de Oekraïense grondwet.

De VS zijn nu de grootste buitenlandse investeerder in Oekraïne, en dit land is de derde grootste ontvanger van Amerikaanse steun na Israël en Egypte.

Strijd tegen het parlement

Koetsjma's kieszege gaf hem haar op de tanden en het eerste wat hij in het parlement deed was een poging om het parlement een nieuwe samenstelling te geven. Daartoe is de president volgens de grondwet niet bevoegd. Het voorstel werd dan ook afgeblokt door voorzitter Olexandr Tkatsjenko van de boerenpartij en vice-voorzitter Adam Martinjoek van de communistische partij, die allebei eerder Koetsjma beschuldigden van kiesbedrog. Hierop stelde Koetsjma voor om - alweer tegen de grondwet in - beide voorzitters af te zetten. Dat weigerden ze ter stemming voor te leggen, waarna Koetsjma op 21 januari met in zijn zog de burgerlijke fracties het parlement verliet en met hen naar een ander gebouw trok buiten het parlement. Hij riep een nieuw parlement uit, dat de afzetting van beide voorzitters en het opheffen van hun parlementaire onschendbaarheid aanvatte. Het officiële parlement werkte in het parlementsgebouw gewoon verder. In het nieuwe parlement werden Ivan Ploesjtsj en Stephan Havrisj tot waarnemend nieuwe voorzitter en vice-voorzitter verkozen. Verder werd ook een nieuwe directeur van de nationale bank verkozen, en in ijltempo werden wetten aangenomen die de sluizen moesten openzetten voor 'economische hervormingen'.

Bezetting van het parlement

Tkatsjenko en Martinjoek weigerden hun post te verlaten voordat het grondwettelijk hof de zaak behandeld had, en bleven op hun kantoor. Daarna werd hun telefoon en fax afgesneden, radio en TV weigerden hun verklaringen bekend te maken en de wacht van het gebouw werd op Koetsjma's bevel verwijderd.

Het achtergebleven parlement vreesde

terecht voor een herhaling van wat in Moskou gebeurd was, waar Jeltsin een bombardement van het "Witte Huis" bevolen had omdat het Russisch parlement zijn decreten niet wilde opvolgen. Daarom bleven allen in het gebouw en op hun plaatsen in het parlement zitten, de leden namen de bewaking over, en enkele fracties begonnen met een hongerstaking.

Koetsjma's coup werd voor het grondwettelijk hof aangeklaagd, maar het lijkt twijfelachtig of er een machtsinstelling te vinden is om het proces door te voeren.

Gewapende coup

Op 1 februari kwamen Ivan Ploesjtsj en Stephan Kavrisj samen met drie groepen veiligheidspolitie naar het parlementsgebouw, ze braken doorheen de blokkade aan de ingang en namen hun plaatsen in het gebouw in. Volgens het dagblad *Den ('Dag')* kwam het tot een gevecht tussen de "bezitters" van de linkerzijde en de politie, waarbij eerstgenoemden snel overwonnen waren. Tkatsjenko en Martinjoek moesten hun kantoren verlaten, maar gaven bevel die te verzegelen met het oog op het proces bij het grondwettelijk hof.

Al Gore en Koetsjma

Het wekte in de Oekraïne terecht veel opzien dat Koetsjma's optreden tegen het parlement tot stand kwam net na zijn 'privé'-ontmoeting te Washington met VS-vice-president Al Gore, die hij bij die gelegenheid kwam danken voor de Amerikaanse steun in zijn kiescampagne.

"Er is aanzienlijke druk geweest om westerse invloed in Oekraïne op te dringen", zegt Tkatsjenko tegen vertegenwoordigers van het IAC of International Action Center, een organisatie die opgericht werd door gewezen VS-defen-

sieminister Ramsay Clark. "De presidentsverkiezing werd met geweld doorgedrukt, en nu wil de president hetzelfde geweld tegen het parlement inzetten. Hij probeert een kunstmatige meerderheid te scheppen, zodat hij de macht in eigen handen concentreren kan. Onze grondwet is aan alle kanten geschonden." Koetsjma heeft inmiddels een 'volksraadspleging' doorgevoerd, die allicht even strak 'gecontroleerd' is verlopen als de presidentsverkiezing.

Demonstraties

Op 29 januari vonden over heel Oekraïne protestdemonstraties plaats tegen Koetsjma's IMF-programma, om de uitbetaling van de achterstallige lonen te eisen. 29 januari is de verjaardag van een arbeidersopstand in een munitiefabriek te Kiev, die door het toenmalige pro-Westerse bewind in bloed gesmoord werd. In een brief aan Koetsjma en het parlement schrijft Ramsey Clark: "Net als de oorlog tegen Joegoslavië is ook de presidentscoup in Oekraïne een schakel in de oostwaartse uitbreiding van NAVO en Pentagon, die de hele mensheid bedreigt. De Amerikaanse massamedia, die zo slaafs de leugens van het Pentagon m.b.t. Kosovo napraatten, lijken een soort van blokkade te hebben ingesteld als het gaat over de gebeurtenissen in Oekraïne en VS-betrokkenheid daarbij. De democratische krachten in Oekraïne verdienen de wereldwijde steun van vredesmensen en anti-oorlogskrachten."

Twee parlementen

Vanaf 9 februari zaten beide "parlementen" onder hetzelfde dak, maar de linkerzijde weigerde formeel mee te vergaderen.

"De toestand gaat de juiste richting uit", zegt de burgerlijke voorman Leonid Kravtsoek aan het persagentschap Reuters. "wij geven iedereen het recht om te praten en om met ideeën te komen, maar de meerderheid zal de besluiten nemen die Oekraïne van doen heeft."

De linkse partijen willen de uitspraak van het grondwettelijk hof afwachten. "Wij verklaren dat wij in afwachting daarvan ons zullen gedragen zoals de toestand het vereist", zegt de communistische partijvoorzitter Petro Simeenko. "Als onze eisen niet ingewilligd worden, behouden we ons het recht voor om buitengewone verkiezingen op te eisen".

Yvan Grosjean

¹ Zoals het Deens *Venstre*-parlementslid Hanne Severinsen bij thuiskomst verklaarde.

De nieuwe Koude Oorlog

Gilbert Achcar, docent aan de Universiteit van Parijs-VIII (Saint-Denis) en The American University of Paris en medewerker van Le Monde Diplomatique maakt in een nieuw verschenen boekje een opmerkelijke analyse van de Amerikaanse militaire en buitenlandse politiek.

Gilbert Achcar start zijn boekje, met een analyse van de militair-politieke strategie van de VS. Na de sterke verzwakking en het uiteenvallen van de Sovjetunie, komt in de VS een debat op gang over de nieuwe te volgen militaire koers. Daaruit ontspruit een nieuwe doctrine die bepaalt dat de VS voortaan in staat moeten zijn om twee regionale oorlogen tegelijk uit te vechten, zeg maar tegen Irak en Noord-Korea. Dit betekent ook een verregerende hervorming van de strijdkrachten.

Verborgen doctrine

Deze keuze heeft uiteraard budgettaire gevolgen, want het is de duurste optie. Met op dat ogenblik een strikt vastgelegd budget van 250 miljard dollar (1997) of 3,2 procent van het BNP, lijkt het een krachttoer. Defensie minister Cohen vergeleek dat budget met het jaar 1985 (een defensiebudget van 352 miljard dollar) en sprak van een "vredesdividend". Maar Achcar stelt dat 1985 (en de hele Reagan-episode) een absolute uitzondering was en dus een slechte vergelijkingsbasis. Daarnaast zorgden enkel de oorlogen tegen Korea en Vietnam voor grotere budgetten dan 1997. M.a.w. woorden: het VS-defensiebudget werd in werkelijkheid gehandhaafd op een Koudeoorlogsniveau. Bovendien, in het recordjaar 1985 was het defensiebudget van de VS goed voor 30,4 procent van alle militaire uitgaven in de wereld. In 1997 was dit aandeel gestegen tot 33,3 procent.

Achcar stelt zich daarom de vraag of er achter de officiële BUR-doctrine en de MRC geen verborgen doctrine schuil gaat: "het impliciete scenario dat wel in overeenstemming is met het defensiebudget, maar dat om politieke redenen - strategisch en tactisch - niet te uitdrukkelijk kan worden publiek gemaakt, is dat van twee simultane oorlogen, één tegen Rusland en één tegen China, wat verborgen wordt onder de officiële hypothese van twee belangrijke regionale conflicten tegen Irak en Noord-Korea." Deze verborgen koers is gewoon een voortzetting van de klassieke afschrikingspolitiek en het Koudeoorlogdenken.

Het schaakspel

In het tweede deel analyseert Achcar

de gevolgen van die politieke keuze. Een keuze die nagenoeg volledig geïnspireerd is op de visies van Zbigniew Brzezinski, de ex-adviseur voor nationale veiligheid onder president Carter. Hij leidt het kamp van de 'haviken' dat vindt dat de NAVO zo vlug mogelijk moet uitbreiden, daarbij profiterend van de 'tijdelijke' zwakte van Rusland. Aan de andere kant moet een al te grote confrontatie vermeden worden door een speciale regeling te treffen met Rusland (de formule van "het dubbele spoor"). Brzezinski is geobseedeerd door een 'gevaarlijk' Rusland. Hij spreekt over een "dilemma": een te sterk Rusland kan zich uiteindelijk ontpoppen als een gevaarlijke tegenstander, een te zwak Rusland kan leiden tot chaotische toestanden, wat opnieuw gevaarlijk is. Bijgevolg moet Rusland net genoeg worden gesteund om het hoofd boven water te houden. China krijgt wonderwel een andere rol toebedeeld. Met dat land moeten goede relaties worden onderhouden, niet enkel uit economisch belang, maar vooral als bondgenoot tegen Rusland. Achcar noemt Brzezinski's wereldbeeld simpel en extravagant tegelijk: de Europese bondgenoten (en Japan) zijn in zijn schaakspel vazallen die in een afhankelijkheidspositie moeten worden gehouden, en die in ruil voor steun van (en bondgenootschap met) de VS, mee in de bres moeten springen voor de verdediging van de belangen van de VS.

Clinton zou uiteindelijk begin 1994 voor het kamp van de 'Haviken' kiezen en het 'spoor' Brzezinski volledig volgen: net genoeg economische steun voor Rusland, NAVO-uitbreiding (NAVO-top in Madrid juli 1997) en de NAVO-Rusland-stichtingsacte (27 mei 1997).

De invloed van Brzezinski en zijn vroegere medewerkster Albright (minister van Buitenlandse Zaken) groeit. Er worden een hele reeks solo-initiatieven ondernomen: kruisraketten op Soedan en Afghanistan, operatie "Woestijnvos" tegen Irak, het dictaat van Rambouillet en de NAVO-oorlog tegen Joegoslavië. Rusland (en VN) wordt telkens uitgesloten wat voor furieuze reacties zorgt. De VS verbergen niet langer hun strategie - spelen het 'schaakspel' open en bloot - en kiezen resoluut voor een nieuwe koude oorlog.

Ludo De Brabander

Gilbert Achcar. 'La nouvelle Guerre Froide. Le monde après le Kosovo.' Presses Universitaires de France, Actuel Marx confrontation, Paris, 1999.

Hoe de VS multinationals de belastingen ontduiken en de wereldhandel ontwrachten

Het is algemeen aanvaard dat de belastingparadijzen werden uitgebouwd om de belastingen te ontduiken. Zwart geld, opbrengsten van drugs en ander misdaadgeld vindt er een onderkomen.

Men gaat er van uit dat er zo'n tachtig belastingparadijzen bestaan. De Verenigde Naties, de G-8, de Europese Unie en de regeringen kennen, beter dan wie ook, de nefaste rol van deze belastingparadijzen, maar onthouden zich wel hieraan paal en perk te stellen. **Waarom? Is het omdat dit in hun kraam past of zijn ze onmachtig om, tegen de wil in van de multinationals, hieraan een einde te stellen?**

De rol van de Verenigde Staten

De Europese Unie heeft reeds in het begin van 1998 voor de wereldhandelsorganisatie (WHO) een klacht ingediend tegen de VS omwille van haar fiscaal systeem (het inschakelen van belastingparadijzen) waarmee zij de wereldhandel ondermijnen.

Op 24 februari 2000 werd het Amerikaanse FSC systeem door de wereldhandelsorganisatie te Genève veroordeeld. Een vierde van de Amerikaanse export geniet namelijk van een verdoeken exporthulp en dit voor een waarde van 2,5 miljard dollar.

Alle sectoren van de Amerikaanse industrie gebruiken dit systeem dat er in bestaat te exporteren via schijnfirma's die hun zetel hebben in belastingparadijzen en zodoende ontsnappen ze aan belastingen.

De firma's Kodak, General Motors, Caterpillar, Chrysler, Union Carbide, Boeing, Procter & Gamble, Exxon, Mobil e.a. maken gebruik van dit FSC systeem maar ook de graan en soja-handel.

Met de snelle ontwikkeling van de informatica wordt deze werkwijze op nog grotere schaal toegepast.

Volgens Amerikaanse deskundigen zou dit in 1999 voor de Amerikaanse schatkist een verlies betekenen van 3,5 miljard dollar.

Europa dat vorig jaar door de wereldhandelsorganisatie (WHO) in het ongelijk werd gesteld in de bananenaire en de invoer van hormonenvlees moet aan de VS bedragen betalen die respectievelijk oplopen tot 192 miljoen dol-

Het FSC systeem

De Foreign Sales Corporations (FSC) zijn schijnfirma's, filialen van Amerikaanse multinationals, die opgericht werden voor handelsactiviteiten.

Meestal hebben ze hun zetel in belastingparadijzen die (95 % zitten in Barbade op de Maagdenlanden of in Guam) deze multinationals (of alaten hun winsten in deze filialen te plaatsen om ze later, vrij van belastingen, naar de VS, over te brengen. Het mechanisme werkt als volgt: wanneer een maatschappij exporteert verkoopt ze haar waren of diensten fictief aan een lagere prijs aan haar filiaal.

Deze verkoopt ze op haar beurt aan prijzen die 10 %, 20 % of 30% hoger liggen.

De belastingen worden berekend op de prijs van de eerste operatie.

Volgens Europese experts zou 64 % van deze FSC opdrachten aan de belastingen ontsnappen.

lar en nog eens 100 miljoen dollar per jaar. De VS, die reeds een handels tekort hebben van 271,3 miljard dollar, gaan tegen de recente beslissing in het tegenoffensief.

De Amerikaanse multinationals, die uit de huidige situatie ontzaglijke voordelen halen, zullen er alles aan doen om hun hegemonie op de wereldhandel te behouden en hun regeringen onder druk zetten.

De Amerikaanse regering verwerpt dus de uitspraak van de WHO die betrekking heeft op het FSC systeem waardoor nochtans onrechtstreekse subsidies worden gegeven aan haar eigen multinationals.

De VS heeft eveneens een klacht neergelegd bij de WHO tegen de mogelijke staatsubsidies die zouden worden toegekend voor de bouw van de A-3 XX van Airbus die een directe concurrent zal zijn van de Amerikaanse Boeing.

Gans deze geschiedenis moet het voor de progressieven nog duidelijker maken dat de strijd voor de controle, zeg maar de afschaffing van de belastingparadijzen, met meer kracht dan ooit moet worden verder gezet.

André De Smet

Lezersbrief

Het Europe Parlement en de Tobin-taks

Een reactie.

Naar aanleiding van het verschijnen van het artikel met bovenstaande titel in het voorgaande nummer ontvangen we een reactie van David Dessers van het tijdschrift "Rood".

De betrokkene wijst er op dat daar waar de parlementsleden van Lutte Ouvrière principieel tegen de Tobin-taks gekant zijn en dus tegenstemden dit niet het geval is voor deze van de Ligue Communiste Revolutionaire die in principe vóór de Tobin-taks zijn maar zich genoodzaakt voelden zich te onthouden.

Alain Krivine en Roalyne Vachetta verleenden destijds hun medewerking aan de oprichting van ATTAC binnen het Europees parlement en ook in België zijn hun leden actief binnen ATTAC schrijft Dessers.

Volgens Krivine was met andere woorden: "het sop de kool niet waard..."

"Hij concludeerde dat hij niet eerst tegen de globalisering wilde betogen in Seattle om er achteraf vóór te stemmen in het Europees parlement. Hij stemde enkel voor de punten die het hadden over een onderzoek naar de haalbaarheid van de Tobin-taks en dus voor alle duidelijkheid, Alain Krivine in VOOR de Tobin-taks.

Jullie kunnen deze beslissing betreuren (zoals ze ook heel wat reactie teweegbracht binnen de SAP) maar het is iets anders dan een principiële afwijzing.

Natuurlijk zijn al de details minder interessant voor een artikel maar wanneer we voorstanders van de Tobin-taks plots gaan afschilderen als principiële tegenstanders dan klopt er iets niet. Het is een beetje onzorgvuldige journalistiek, die we niet gewoon zijn van vrede".

Waarvan akte

de redactie

VN-sancties doden geruisloos in Irak

Volgens verschillende internationale hulporganisaties zijn meer dan 1 miljoen mensen gestorven aan de gevolgen van de sancties die de VN tegen Irak uitvaardigde.

De VN blijft onberoerd en houdt zich aan haar sanctiebeleid, hoe gruwelijk de humanitaire gevolgen ook mogen zijn.

Hans Von Sponeck, de Duitse VN-diplomaat en coördinator voor de humanitaire hulp aan Irak, heeft uit protest tegen het embargo en de sancties uit al zijn functies ontslag genomen, omdat ze alleen de burgerbevolking treffen. Voordien had Jutta Burghard, verantwoordelijke in Bagdad voor het VN-voedselprogramma, ook al haar ontslag gegeven. Hierdoor is de dichotomie in het VN-secretariaat duidelijk naar buiten gebracht tussen hen die het humanitaire programma ter plaatse moeten begeleiden en diegenen die in New York achter hun bureau in hun zetel richtlijnen opleggen. Von Sponeck had reeds in september '99 duidelijk aan de alarmbel getrokken en geprotesteerd tegen het sanctiebeleid en de gevolgen ervan voor de Iraakse burgers. Zijn uitlatingen hebben de woede van de Amerikanen opgewekt die zijn vertrek eisten. Zijn contract werd daarop slechts voor zes

maanden verlengd. Bij zijn terugkeer in Bagdad kreeg hij schriftelijk aanbevelingen van de VN om voortaan niet meer in het publiek zijn oppositie te uiten over de VN-sancties, zoniet zou zijn contract stopgezet worden.

Zoals voorheen aan zijn Ierse voorganger Dennis Halliday, wordt nu ook aan de Duitse diplomaat het recht ontzegd deze door de VN gepleegde genocide aan te klagen.

In zijn kritiek onderstreept hij dat de toestand voor de Iraakse burgers zo kritisch is geworden, dat men er niet langer kan over zwijgen. In een verklaring aan de pers zegt hij het volgende: *"De kindersterfte is meer dan verdubbeld en de wanhoop bij de jeugd is dermate dat men zich moet afvragen hoe mensen met verantwoordelijkheidszin een dergelijk sanctiebeleid mee kunnen dragen."* Voor Von Sponeck is dit duidelijk onmogelijk geworden.

Zes landen, waaronder Rusland en Frankrijk, hebben dit probleem bij de VN-veiligheidsraad aangekaart. Ze vragen dat Hans Von Sponeck door de VN-veiligheidsraad in openbare zitting zou gehoord worden. De Amerikanen en Britten moesten daar niet van weten, en wilden daarentegen dat men de mening zou vragen van het secretariaat-generaal in New York.

Tot op heden werd nog nooit een verantwoordelijke van op het terrein door de Veiligheidsraad aanhoort, omdat het diensthoofd in New York, Benon Sevan, er zich steeds tegen verzet heeft. Hij duldt niet dat er andere stemmen en meningen worden gehoord in het kader van het programma petroleum voor voedsel.

Hij wilde en kreeg het ontslag van Halliday en Von Sponeck. Hij verweet hen dat ze publiekelijk de gepolitiseerde sancties aanklaagden. Sommige mensen in de VN verwijten Sevan onder Anglosaksische invloed te staan. In een interview aan de krant Le Monde, onthulde Halliday dat één van de naaste medewerkers van Sevan in New York een Brit is, een zekere Allen Fellows, die voordien bij de Britse defensie werkte. Het is deze persoon die de rapporten uit Bagdad ontvangt en ze bewerkt vooraleer ze aan de secretaris-generaal over te maken. Het programma petroleum voor voedsel werkt niet.

Anglosaksische halsstarrigheid

Kofi Annan is door Washington voor zijn ontmoeting met de Iraakse president in februari '98 zwaar onder schot genomen. Sedertdien houdt Annan zich afzijdig van het Iraakse dossier. Dat lukt hem echter niet altijd. Zo hebben de Russen hem gedwongen Richard Butler te ontslaan. Butler was de leider en verantwoordelijke van de VN-commissie voor ontwapening van Irak, Unscorm. De Iraakezen waren niet tegen de commissie; ze hadden vooral bezwaar tegen de samenstelling ervan. In de ogen van Bagdad was Unscorm een verlengstuk van de CIA (tweede van de inspecteurs was Amerikaan). Men noemde ze in VN-middevening werkzaam in Irak, de cowboys. In een publicatie van de ex-inspecteur Ritter wordt dit vermoeden bevestigd.

'Petroleum voor voedsel' is een lege doos

De Iraakse moeders hebben er niets aan melkpoeder te krijgen voor hun kinderen als het drinkwater bezoedeld is. Tot wat dienen de medicijnen in een hospitaal als er geen schoon water is en geen elektriciteit? Chloor - een voor waterzuivering essentieel product - staat op de embargolijst. De nodige

Een massale armoede

Irak is van een relatieve welvaart naar een massale armoede geëvolueerd sedert het opleggen van de VN-sancties van 1990. Dit kan men nagaan in het VN-rapport van april 1999 over de levenssituatie in dat land.

- **Kindersterfte.** Volgens Unicef is de kindersterfte de hoogste van de wereld, 56 voor 1000 kinderen onder de vijf jaar. In 1991 is nu gestegen tot 131. De ondervoeding bij de geboorte is 23%. Een op vier kinderen onder vijf jaar is ondervoed.
- **Dood van de moeder bij de bevalling.** Volgens een VN-rapport overleden 50 vrouwen op 100.000 bevallingen in 1991. In 1998 was dat 117.
- **Voeding.** Volgens een bericht van de FAO is de beschikbare energetische voeding gedaald van 3.120 naar 1.093 calorieën per inwoner en per dag.
- **Water en energie.** Volgens het VN-programma voor ontwikkeling heeft 41% van de bevolking toegang tot zuiver water. De elektriciteitsonderbrekingen kunnen oplopen 10 uur per dag.
- **Scholingsgraad.** Volgens de UNESCO is de scholingsgraad gedaald tot 53%.
- Op 10.334 schoolgebouwen werden er 8.613 zwaar beschadigd.

De commissie belast met het opstellen van het rapport over Irak is de mening toegedaan dat de humanitaire toestand moeilijk zal blijven zolang er geen economische heropleving is. Hieraan zal het programma petroleum voor voedsel weinig veranderen.

machineonderdelen om de waterzuiveringstations te herstellen staan ook op de lijst. Onderdelen om de apparatuur in de hospitalen terug operationeel te maken mogen ook niet ingevoerd worden.

In het Nederlandse maandblad Target van februari II., vernamen we dat de VS zich verzette tegen de import van enkele fokstieren.

Het wordt tijd dat de VN-commissie die de sancties tegen Irak opvolgt, eindelijk in alle openheid haar werk doet, zoniet moeten we inderdaad concluderen dat ze een verlengstuk van de VS is.

Bij het opleggen van de sancties handelt de VN-veiligheidsraad het principe van twee maten en twee gewichten. Het zou ondenkbaar zijn dat in de huidige internationale krachtsverhoudingen de Verenigde Staten sancties zouden oplopen voor hun optreden tegenover derden. Dat geldt ook voor Rusland mocht men voor haar optreden tegen de Tsjetsjeense bevolking willen besluiten Moskou aan een embargo of sancties te onderwerpen.

Wordt het dan niet de hoogste tijd dat we ernstig gaan nadenken over de praktische toepassing van dit niet militair interventie-instrument? Want in de praktijk zoals die nu toegepast wordt, treft men overwegend de zwakke en onschuldige burger en zeker niet de leiders van de staten.

Is het niet tijd dat we de gruwelijke humanitaire gevolgen van deze strafmaatregel voor de burgers onder ogen durven zien? Dat we ons afvragen of we niet ingaan tegen het Volkenrecht en het tegendeel bereiken van wat tot doel werd gesteld?

Na meer dan 10 jaar zijn de lasten van de opgelegde sancties voor de Irakese bevolking echt ondragelijk geworden. Wanneer men de kindersterfcijfers van de tachtiger jaren zou doortrekken, dan zouden er in het voorbije decennium ongeveer 1 miljoen kinderen minder gestorven zijn. We stellen nu vast dat diegene die men wilde straffen in Irak nog altijd vast in het zadel zitten. De bevolking daarentegen is al lang van het paard gevallen. De ganse sociale structuur van de Irakese samenleving bevindt zich in een totale staat van verval. Op deze wijze heeft men in Irak de beste voorwaarden geschapen voor een klasse van maffiosi en profiteurs die van het opgelegde sanctieregime kunnen profiteren.

Het wordt tijd dat we eindelijk gaan beseffen dat deze opgelegde sancties niet mogen verder gezet worden, en dat we moeten ophouden het kind met het badwater weg te gooien.

Bij conflicten moeten we naar de oorzaken graven en daar verandering bewerkstelligen, opdat het niet zover zou

komen dat een sociaal, etnisch, economisch probleem in oorlog kan onttaarden, of dat een Saddam Hoessein zich zo gevaarlijk kan ontwikkelen.

Dat men in Irak inconsequent te werk is gegaan, daarover kan geen twijfel bestaan. Men heeft het land steeds nieuwe voorwaarden en interpretaties opgelegd. De onlangs ontslagnemende VN-diplomaat en coördinator voor de humanitaire hulp aan Irak, Hans Von Sponeck, stelde het zo: "de VN-sancties zijn niet duidelijk, zodat het steeds moeilijk is te weten welke voorwaarden nu moeten volbracht en in welke tijdspanne ze moeten gerealiseerd worden".

De VN-veiligheidsraad moet zeer duidelijk preciseren welke de doelstellingen zijn en een periode vastleggen voor de doorvoering van de voorwaarden.

Economische sancties

Sancties kunnen op het eerste zicht de indruk geven "humaan en kostenbe-

Irak onder V.S.-dominantie

In Irak werden, als gevolg van Amerikaanse en Britse bombardementen, vorige maand nog eens 14 burgers gedood en 19 gewond. Het Franse ministerie van buitenlandse zaken heeft met kracht tegen deze nutteloze moordpartijen geprotesteerd maar de woordvoerder van de V.S. verklaarde zonder schroom: "De Franse regering moet bij de Iraakse regering protesteren om de bedreigingen tegen de V.S. en Britse luchtmacht te stoppen die als doel hebben het Iraakse volk te beschermen". Over cynisme gesproken...

Bovendien moet men weten dat door de Amerikanen en Britten, die in december 1998 met dit soort raids zijn gestart reeds 176 doden vielen. Zelfs de Arabische Liga die nochtans wantrouwig staat tegenover Irak veroordeelt dit soort operaties en wijst er op dat deze buiten het kader liggen van de "veiligheidsnood". (ads)

sparend" te zijn. In de toepassing ervan stellen we vast dat de ultieme gevolgen voor de bevolking even erg zijn als een oorlog. Of hoopt men door de bevolking zwaar te treffen en te doen lijden, dat ze zich tegen de regering of het staatshoofd zal keren.

Dergelijk beleid van sancties zou men misschien kunnen goedpraten als een internationaal humanitaire aanpak, wanneer het voor korte duur opgelegd wordt. Maar Irak wordt sedert meer dan 10 jaar aan deze strafmaatregel onderworpen. De feiten bewijzen dat het voor de Irakese bevolking fatale gevolgen heeft. Op die manier bereikt men een grens waarbij het sociale levensnet erodeert, zodat het volk zich niet verder ontwikkelen kan en een ganse generatie teruggeworpen en haar toekomst hopeloos wordt.

Een dergelijk sanctiebeleid maakt zich op lange termijn schuldig aan misdaden tegen de menselijkheid. Bijgevolg heeft ieder weldenkend mens en eerlijke politicus geen andere keuze dan aan de sancties in hun huidige toepassing een einde te maken. Er moet dan maar een andere formule uitgewerkt om de beoogde doelstelling te bereiken. De vraag en het probleem is om duidelijk te formuleren wat men wil controleren.

Controle op ontwapening en ontmanteling van een mogelijke wapenproductie is zeer moeilijk in de praktijk te brengen. Een economisch embargo is gemakkelijker te realiseren. Het probleem is of zoiets wel zinvol is.

Een totale ontwapeningscontrole is sowieso niet mogelijk. De kennis in de hoofden van de mensen om een biologisch of chemisch labo in te richten kan men niet uitwissen. Er klopt iets niet met de logica van de VN-veiligheidsraad.

Het zou zinvoller zijn de Irakese regering te betrekken bij de gesprekken voor versoepeling van de sancties. Zo kan men Irak ervan overtuigen dat een vreedzame weg veel productiever is. Het is een weg die het Irakese volk ten goede komt en aldus het probleem mee kan oplossen.

Wanneer men tot de vaststelling komt dat het optreden van de VN, de VS en het Verenigd Koninkrijk, verantwoordelijk is voor de dood en het lijden van zoveel Irakese kinderen en burgers, dan moeten we ook de schuldvraag durven stellen. We moeten de verantwoordelijken van dergelijke praktijk ter verantwoording roepen voor een internationaal tribunaal voor misdaden tegen de menselijkheid.

Ytterhaeghe Antoine

Bron:
Interview Hans Von Sponeck / Freitag
Interview Dennis Halliday / Le Monde
Target - feb. 2000
The Independent 29.03.00

Moderne slavernij. Vrouwenhandel en georganiseerde prostitutie

De huidige vrouwenhandel gaat gepaard met illegale en hoogst geprofessionaliseerde methoden van transport en verkoop van vrouwen. Deze georganiseerde prostitutie dient niet alleen om de prostituees te doen 'leven' maar ook de tussenpersonen die actief zijn met het witwassen van geld of met illegale handel zoals drugs-, wapen- of mensenhandel. Immers het geld dat uit de prostitutie wordt gewonnen verhuist naar andere economische activiteiten. De wereld van de prostitutie is geen gesloten wereld maar verrijkt de restaurant- en barhouders waarin de prostituees hun werk doen. Met dat geld kopen ze nieuwe bars en bordelen die van hen personen met aanzien maken. Zoals de familie Schutz in Duitsland die fortuin heeft gemaakt met de 'eros-centra' in Bonn en Keulen. Zij heeft zelfs bordelen die op de beurs genoteerd staan.

De georganiseerde prostitutie wordt gekenmerkt door geweld en uitbuiting. De pooier en het netwerk oefenen druk uit op de vrouw door middel van geweld of dreiging op haar of op haar familie met de bedoeling hen zoveel mogelijk uit te buiten. Deze economische uitbuiting is van die aard dat de vrouwen amper genoeg overhouden om in hun eigen onderhoud te voorzien. De vrouwen hebben geen controle over hun plaats en de condities van hun tewerkstelling. Uit de prostitutie stappen is een levensgevaarlijke situatie. De meisjes blijven dikwijls omdat ze schrik hebben voor represailles tegen hun familie.

Aziatische en Afrikaanse meisjes van negen jaar worden in de VS verkocht voor minder dan de prijs van een broodrooster zegt een onuitgegeven rapport van de CIA. Het opsporen van de netwerken omvat omslachtige procedures die veel tijd en mensen vergen om het onderzoek te kunnen voeren. De straffen voor de pooiers zijn ongemeen laag. Vele Amerikaanse procureurs maken daarom dan ook geen degelijk werk van het opsporen en ontmantelen van de vrouwenhandel en de prostitutie, aldus het rapport nog.

Europa

De vrouwenhandel vanuit Oost-Europa naar West-Europa overtreft meer en meer deze vanuit het zuiden zegt de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). 300.000 meisjes afkomstig uit Oost-Europese landen prostitueren zich in West-Europa. Gebruik makend van de oorlog in Kosovo en van de clandestiene immigratieroutes sturen de criminele handelaars jonge vrouwen naar Duitse, Franse en Belgische steden.

Mensenhandel maakt volledig deel uit van het kapitalisme dat zich niets aantrekt van de waar die ze verkoopt. De verkoop van lichamen in groot- of in kleinhandel brengt geld op aan pooiers, opdrachtgevers, hoteliers, eigenaars van immobielen. Ze investeren het geld om het meer te laten opbrengen zonder dat de werkers en werksters in de prostitutie, de bouw, confectie en horeca er iets meer van overhouden dan afkeer, uitputting, degradatie, vlucht in de cocaïne en in vele gevallen fysiek geweld en de dood

Uit: *Capitalisme triomphant et criminalisation généralisée. Comment s'en sortir? Contradictions-L'Harmattan, Bruxelles, Paris, 1998*

De Albanese versterken meer en meer hun greep op de mensenhandel en dan vooral deze die bestemd is voor de prostitutie. Criminelen van Tirana verhandelen niet alleen Albanese vrouwen uit Albanië en Kosovo maar ook vrouwen uit Bosnië, Moldavië, Roemenië, Tsjetsjenië en Kazachstan. Ze werken met kleine netwerken naast elkaar. Ze zijn dikwijls afkomstig uit hetzelfde dorp, soms van dezelfde familie. Ze beloven werk of een huwelijk met een landgenoot in het buitenland. Ze worden gekidnapt uit de vluchtelingenkampen en naar de cafés van Pristina gebracht waar de soldaten komen. Ze worden gekocht voor 3.500 dollar en belanden in Italië of Griekenland in een

prostitutienetwerk. "Ze worden samengebracht in kampen waar ze worden verkracht en klaargestoomd voor de prostitutie" zegt Christian Amard van het Franse Centrale Bureau voor de Eliminering van de Mensenhandel. Wanneer de meisjes hier aankomen weten ze zeer goed waar ze aan toe zijn. Een dag werken kan al vlug tot 1.000 dollar opbrengen. Slechts een klein deel gaat occasioneel naar de familie. Het overgrote deel gaat naar andere illegale activiteiten in Albanië. "De meisjes worden vaak 'doorverkocht' en vervangen door nieuwe ladingen. Soms worden meisjes meerdere malen doorverkocht. Ze zijn koopwaar. Ze zijn niet meer waard als vee".

In Duitsland waar het aantal prostituees in 1995 opliep tot 10.000, worden sommige Eros-centra door Albanese criminelen overgenomen. In België waar de Albanese maffia zich vanaf 1990 heeft geïnstalleerd werd een grootschalig netwerk van witte slavenhandel opgedoekt. "De Albanese netwerken zijn niet zo goed georganiseerd als de andere maar zo zijn bijzonder gewelddadig zowel in hun midden als tegenover de vrouwen" zegt Eric Van der Sypt, substituuat van de procureur des konings en specialist van de mensenhandel in Brussel. In Italië is de situatie eveneens zorgwekkend. Verschillende steden in het zuiden en Milaan in het noorden zijn een draaischijf voor de vrouwenhandel tussen Tirana en het westen. "Italië beschikt over een excellent anti-maffiasysteem en toch zijn we niet in staat dit probleem aan te pakken" zegt Alberto Maritari, de ondersecretaris van de minister van Binnenlandse Zaken.

16 april 2000

Marie Jeanne Vanmol

Bronnen:

Le Marché du sexe. Chronique Féministe, oct./nov. 1999
Les réseaux albanais de prostitution prolifèrent en Europe. Philippe Broussard, Le Monde 15 mars 2000
Girls sold as sex slaves in US, says CIA. Guardian Weekly, 6-12 april 2000
Modern Slavery-forcing millions of women into the sex trade. Third World Resurgence, nr114/115

Odell Barnes slachtoffer van de "massamoordenaar" George W. Bush

In Amerika, maar ook wereldwijd is de discussie over de doodstraf opnieuw opgeblaaid naar aanleiding van de terechtstelling van de 31-jarige zwarte Odell Barnes. Hij werd in 1991 ter dood veroordeeld voor een moord die hij tot op vandaag ontkent te hebben gepleegd. Woensdag 1 maart kreeg hij een dodelijk inspuiting.

Sinds het Hooggerechtshof in 1976 besliste dat de toepassing van de doodstraf niet strijdig was met de grondwet zijn er in de VS reeds meer dan 600 personen geëxecuteerd. Odell Barnes is de 617e op deze lijst. Het ritme is de laatste periode enorm toegenomen met 68 executies in 1998 en 98 in 1999. Koploper onder de staten is Texas, waar George Bush junior gouverneur is, vandaag presidentskandidaat. In Texas zijn er sinds 1976 reeds meer dan 200 personen terechtgesteld, waarvan 121 onder het gouverneurschap van George Bush junior.

Twijfelachtig

"Er bestaat geen enkele twijfel in mijn gedachten dat elke persoon die geëxecuteerd werd in mijn Staat schuldig was aan de misdaad waarvoor hij veroordeeld werd." Dit verklaarde Bush aan Larry King in een interview op CNN. Er zijn nochtans voldoende gevallen bekend waar na de dood van de verdachte bleek dat de bewijskracht helemaal niet zo vlekkeloos was als werd voorgesteld. De gouverneur van Illinois, George Ryan, heeft beslist om geen executies meer uit te voeren omdat het bewijs van schuld van verschillende veroordeelden achteraf in twijfel werd getrokken. De hele heisa in de VS is veroorzaakt door een klasje aspirant-journalisten uit Chicago. Als studiepro-

ject onderzochten ze een hele reeks doodvonnissen uitgesproken op basis van schaarse bewijzen en twijfelachtige bekentenissen. Hun onderzoek heeft tot nu toe geleid tot drie vrijspraken van veroordeelden die op executie zaten te wachten, en tot de vrijlating van vijf andere gedetineerden die lange gevangenisstraffen uitzaten. Sindsdien hebben reeds 15 van de 38 staten die de doodstraf uitvoeren beslist om de afschaffing ervan opnieuw in overweging te nemen.

de verdediging van de beklaagde niet in gevaar."

Repressiebeleid

Dat een land als de VS een kleine honderd van haar burgers vermoordt om te trachten haar bevolking de indruk te geven dat er iets gedaan wordt aan de criminaliteit, zegt veel over de maatschappij waar we in leven.

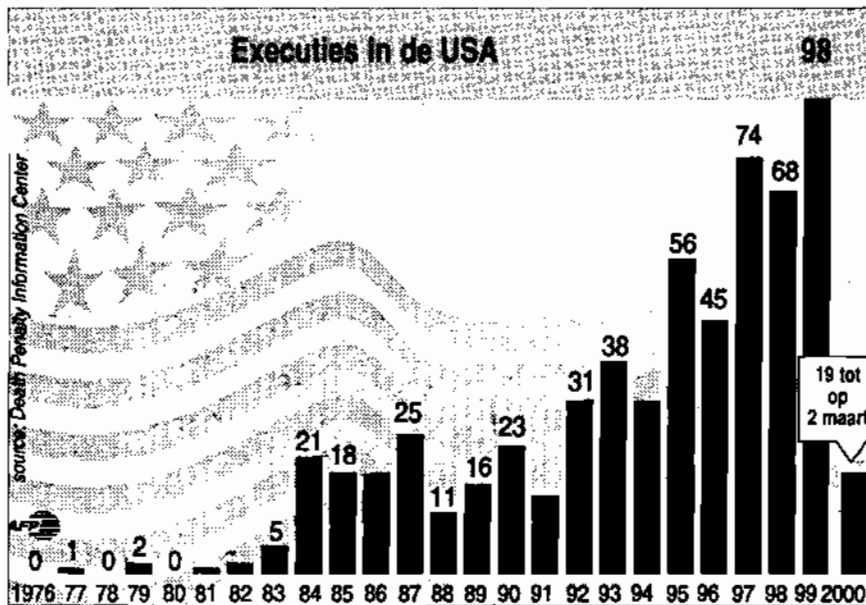
In de VS zijn we op het moment van de eeuwwisseling in een situatie beland waar meer dan twee miljoen mensen in de gevangenis zitten, onder hen 3.500 ter dood veroordeelden. Dit betekent een verdubbeling in de laatste 10 jaar. Men kan ons trachten wijs te maken dat er geen vuiltje aan de lucht is, dat we evolueren naar een harmonieuze samenleving van peis en vree. De realiteit is echter anders.

In de VS leven er 45 miljoen armen. Zowat de helft van de zwarte bevol-

king leeft in armoede. Terwijl 1.480 miljard frank, nauwelijks 4% van het vermogen van de 225 rijksten op deze wereld voldoende is om de armoede uit de wereld te halen en te zorgen voor eten, drinken, huisvesting, gezondheidszorg en onderwijs voor iedereen. 1.480 miljard frank is ook de prijs van 20 Stealth-bommenwerpers. Waar er schaarste heerst, heerst er barbarij. Een politiek systeem dat vandaag niet in staat is om zijn bevolking te vrijwaren van armoede moet zelf terechtgesteld worden.

Bart Vandersteene

Bronnen:
De Standaard 19/20 februari 2000
Le Monde 3 maart 2000
L'Humanité 3 maart 2000
brochure: De kloof tussen arm en rijk.
NCOS/11.11.11

Ook bij Odell Barnes zijn er verschillende elementen in het dossier die doen twifelen aan de correctheid van de veroordeling. Zijn arrestatie kaderde in een algemene sfeer die heerste in de regio n.a.v. een seriemoordenaar die de streek terroriseerde en waarbij de politie onder enorme druk stond om deze te vinden.

Daarnaast worden er in verschillende gevallen enorme gebreken vastgesteld bij de verdediging van de beklaagden. Velen onder hen komen uit de armste lagen van de bevolking en kunnen zich dan ook geen degelijke advocaat permitteren. Ze krijgen er dan maar één aangewezen. In het geval van Odell Barnes is de advocaat verschillende keren in slaap gevallen tijdens het proces, maar het Texaanse hof weigerde het proces te hernemen. Het verklaarde: "een advocaat die inslaapt brengt

Belgisch leger

16 miljard legerinvesteringen in 2000

Defensie-minister André Flahaut heeft bekend gemaakt dat het leger dit jaar 16 miljard fr. mag investeren. Het gaat over in totaal 18 dossiers, die evenwel allemaal nog afzonderlijk de minister-raad moeten passeren, vooraleer ze naar de Kamercommissie Legeraankopen worden gestuurd. De aankoop van nieuwe verkenningsvoertuigen ter waarde van bijna 5,4 miljard fr. is de grootste uitgavenpost. Voor de bouw van vier kustmijnenvegers is 3,8 miljard voorzien. Verder is er ook sprake van de rationalisering van de luchttransportvloot (2,6 miljard fr.) en de aankoop van lichtversterkers en nachtkijkers (624 miljoen fr.). Militaire aankopen worden normaal uitgestippeld in een Plan Middellange Termijn (PMT). Het PMT 2000 - 2005 laat evenwel op zich wachten omdat er binnen de regering voorsnog geen consensus te vinden is. Vorig jaar kwam de legertop op de proppen met een PMT van 80 tot 85 miljard fr. voor de periode 2000 - 2004. Een dergelijk voorstel betekende de facto een verhoging van het defensiebudget met 3 procent. Nadat de regering dit PMT verwierp diende het leger een nieuw voorstel in: 100 miljard fr., maar dan van 2000 - 2005. Wat dus op hetzelfde neerkomt. Ter vergelijking: de investeringen in de periode 1996 - '99 bedroegen 50 miljard fr. Op de ministerraad van 31 maart werd beslist om de investeringen voor het jaar 2000 te beperken tot een minimaal 'inhaalprogramma'. Het PMT 2000 - 2005 wordt ten vroegste eind april verwacht. (LDB)

Solana: Europese defensiebudgetten moeten omhoog

Op een colloquium over Europese Defensie in het Brusselse Egmontpaleis, was op uitnodiging van België nagenoeg de hele politieke en militaire Atlantische en Europese top vertegenwoordigd. Er werden een aantal opgemerkte uitspraken gedaan. De hoge vertegenwoordiger van het buitenlands beleid van de Europese Unie, heeft onomwonden gesteld dat de Europese defensiebudgetten op korte en middellange termijn onvermijdelijk moeten verhogen. "Om de lacunes in de Europese defensiecapaciteit op te vangen, vooral wat betreft strategisch transport, inlichtingendiensten, bevel en controle, zijn bijkomende budgettaire middelen noodzakelijk", aldus

Solana. Premier Verhofstadt had eerder een pleidooi gehouden voor een kleiner, maar beter uitgerust leger. Daarmee zit hij op een andere lijn dan Defensie-minister Flahaut. In zijn defensienota, die begin dit jaar werd openbaar gemaakt, stelt Flahaut dat er niet mag geraakt worden aan het personeelsbestand (zie Vrede nr. 342). Flahaut wijst er verder op dat de contouren van de Belgische defensie uitgetekend zijn in Helsinki, waarmee hij verwijst naar de afspraken rond het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (voor een bespreking van Helsinki, zie Vrede nr. 341). (LDB)

Clusterbommen

In de Commissie Defensie bevestigde Defensie-minister Flahaut dat België weet had van de inzet van clusterbommen (fragmentatiebommen) in de oorlog tegen Joegoslavië. Op vraag van Peter Vanhoutte (Agalev) antwoordde de minister: "België was ten tijde van het Kosovo-conflict inderdaad op de hoogte van het feit dat deze clusterbommen werden ingezet. Er werden evenwel geen Belgische F-16's ingezet om dergelijke clusterbommen te dropen." Flahaut stelde dat de inzet van dergelijk tuig valt onder de soevereiniteit van de afzonderlijke lidstaten. Volgens de minister werden de door de NAVO gebruikte wapens gekozen in functie van het doelwit en met het oogmerk om de kans op onopzettelijke schade te minimaliseren. Dat er bij een aanval op een legitiem doelwit ongewild toch burgerslachtoffers 'zouden' zijn gevallen, is daarom nog geen inbreuk op de regel van het internationaal humanitair recht, die stelt dat het verboden is om burgers aan te vallen, aldus Flahaut nog. Het rapport van 7 februari van de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie, Human Rights Watch, ziet dat anders. Volgens HRW heeft de NAVO wel degelijk inbreuk gepleegd op het internationaal humanitair recht, o.m. wegens het inzetten van clusterbommen in dichtbevolkte woongebieden. Volgens HRW was de NAVO verantwoordelijk voor de dood van 500 burgers, van wie 150 door clusterbommen. (LDB)

Verarmd uranium

Defensie-minister Flahaut stelt dat de Belgische KFOR-soldaten aanwezig in Kosovo geen gezondheidsrisico's lopen als gevolg van radioactieve besmetting aikomstig van de inzet tijdens

de laatste Balkanoorlog van munitie met verarmd uranium. Volgens Flahaut heeft de sector waar de Belgische soldaten actief zijn amper bombardementen moeten doorstaan. Er zou daardoor zo goed als geen besmetting met het uranium isotoop 238 mogelijk zijn. De minister stelde voorts dat er in elk geval preventieve maatregelen zijn genomen en er 1270 urinestalen voor analyse werden genomen. Op twee na zijn die allemaal negatief. Van deze twee moet het resultaat na een tweede analyse nog bevestigd worden. Martine Dar-denne (Ecolo), op wiens vraag Flahaut antwoordde legt er de nadruk op dat de lokale bevolking het meeste gevaar loopt. "Wij zijn verantwoordelijk voor de wapens die we produceren. We zouden deze wapens niet meer mogen aanmaken. Bovendien zijn ze verboden door internationale verdragen", aldus Dar-denne. Het leger laat evenwel een ander geluid dan zijn minister horen. De dag na de uitleg van Flahaut verschijnt er in Het Belang van Limburg een bericht over een interne nota van 17 maart, waaruit blijkt dat de staf van de landmacht erkent dat: "Iedere militair die een zending naar Kosovo moet uitvoeren het risico loopt blootgesteld te worden aan straling, veroorzaakt door verarmd uranium (VU). "Er is een duidelijk verband tussen VU en kanker. (LDB)

Joint Strike Fighter (JSF)

Het JSF-verhaal is nog lang niet afgelopen. Onlangs vertrok een groep parlementairen naar de VS. De trip kwam er op uitnodiging van en werd bekostigd door de VS. Het doel was duidelijk de bevoegde kamerleden ervan overtuigen om in het JSF-project te stappen (zie elders in dit blad het verhaal van kamerlid Lode Vanoost). Even daarvoor maakte de General Accounting Office (Amerikaanse rekenkamer) op 16 maart een kritisch rapport publiek dat heel wat vraagtekens plaatste bij JSF. Ten eerste vreest GAO dat de voorgestelde kostprijs van JSF per eenheid minstens vijftig procent hoger zal liggen. Bovendien raadt GAO aan om de EMD-fase (de technologische en productieontwikkeling) uit te stellen, omdat op acht technologische criteria er nog lang niet voldoende ontwikkeld zijn: "Indien één van deze technologieën vertraging oploopt of, erger nog, niet beschikbaar zou zijn voor invoering in het uiteindelijke JSF-concept, is de impact op het programma dramatisch". Daardoor kan de kostprijs met vele miljarden dollars

oplopen, aldus het GAO-rapport nog. GAO raadt daarom aan om de EMD, die normaal voorzien is voor maart 2001, uit te stellen. Dat neemt niet weg dat België verder onder druk wordt gezet om in het JSF-programma te stappen. Volgens *het Belang van Limburg* (12 april) heeft de Amerikaanse Staatssecretaris voor Defensie-aankopen, Jacques Gansler, een officiële uitnodiging gestuurd aan generaal Cornelis om alsnog deel te nemen. Volgens de krant zou de regering voor 15 mei moeten beslissen of ze meedoet aan de tweede fase van de ontwikkeling van JSF. Het toegangsticket bedraagt 3 tot 3,5 miljard fr. Nochtans heeft Flahaut altijd gesteld dat België een jaar tijd heeft om te beslissen. (LDB)

Belgische waarnemers in Georgië

Op voorstel van de minister van Buitenlandse Zaken ging de minister-raad akkoord om een bedrag vrij te maken voor het sturen van twee waarnemers naar Georgië. Deze waarnemers moesten toekijken op het regelmatige verloop van de presidentsverkiezingen van 9 april 2000. Hiertoe werd 540.000 fr. vrijgemaakt op de budgetlijn "Initiatieven op het vlak van de preventieve diplomatie". (LDB)

Het Nieuw Strategisch Concept (NSC) van de NAVO

Bijna een jaar na datum (21 maart 2000) is het NSC, na lang aandringen, eindelijk geagendeerd in de Commissie Defensie van de kamer. Op de vraag waarom de niet-artikel 5-opdrachten niet in het basisverdrag waren ingeschreven, antwoordde ambassadeur de Grûben, permanent vertegenwoordiger van België bij de NAVO-Raad, dat de opname daarvan eerst werd overwogen, maar dat men er uiteindelijk van af zag om te vermijden dat het tot een volledige herziening van het basisverdrag zou komen.

Terwijl de bombardementen op de Balkan nog volop aan de gang waren, maakten de NAVO-lidstaten zich op om een definitief NSC goed te keuren. Dit gebeurde in Washington ter gelegenheid van de 50e verjaardag van de NAVO (23 tot 25 april '99).

Centraal in dit NSC staat het principe van 'out-of-area'-opdrachten, d.w.z. militaire interventies buiten het NAVO-grondgebied. Het NAVO-verdrag uit 1949 bepaalt nochtans dat het Bondgenootschap enkel aan 'collectieve zelfverdediging' (art.5) mag doen. Het NSC spreekt over de nieuwe out-of-area-opdrachten als 'niet-artikel 5-opdrachten'. Daarmee geeft de NAVO dus zelf aan dat deze opdrachten niet voorzien zijn in het NAVO-verdrag.

M.a.w. er is sprake van een verdragswijziging. De Belgische grondwet bepaalt: "De koning sluit de verdragen (...). Deze verdragen hebben eerst gevolg nadat zij de instemming van de kamers hebben verkregen". De grondwet is zeer duidelijk. Er is een ratificatieprocedure nodig vooraleer het NSC in wer-

king kan treden. Dat gebeurde echter in geen enkel parlement.

De uitspraak van de ambassadeur bevestigt het vermoeden dat de NAVO met de vrees zat dat democratische spelregels roet in het eten van de NAVO....

Ontwikkelingssamenwerking

De langverwachte beleidsbrief van staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, Eddy Boutmans, is er eindelijk. Duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding zijn zowat de twee sleutelwoorden. Enkele beschouwingen.

Interessant is dat in de "aandachtspunten" het noorden niet wordt vergeeten: coherentie in het beleid; belang van de wereldhandelsrelaties tegenover ontwikkelingshulp; respect en partnership betekent niet direct rechtwijzen en "bestrafen"; dialoog en partnership zijn moeilijk te verenigen met het opleggen van absolute condities rond goed bestuur, mensenrechten, vrije markt, enz..

Zeker dit laatste houdt een belangrijke trendbreuk in met het verleden.

Bij de omschrijving van armoede wordt verwezen naar de nieuwe "meer omvattende" definitie van de Wereldbank: "Armoede is een multidimensioneel fenomeen, dat samenhangt met het onvermogen om basisbehoeften te bevredigen, het gebrek aan controle over middelen, het gebrek aan onderwijs en vaardigheden, slechte gezondheid, ondervoeding, gebrek aan onderkomen, slechte toegang tot water en sanitair, kwetsbaarheid voor schokken, geweld en misdaad, met het gebrek aan politieke vrijheid en inspraak." De beleidsbrief meent dat dergelijke holistische benadering cruciaal is, want ze verwijst uitdrukkelijk naar armoede als een politiek probleem van macht en stem, een probleem van rechten.

Dergelijke benadering is inderdaad een stap vooruit ten opzichte van vroegere omschrijvingen. Toch vind ik dat hier armoede nog teveel als "gebrek aan kansen" en "kwetsbaarheid" wordt geaccentueerd. In dit plaatje komen dan structurele elementen van de kapitalistische vrijmarkteconomie die armoede veroorzaken niet aan bod. De mondiale zoektocht van het kapitaal naar directe winstmaximalisering, waarbij kostenbesparing voorop staat, milieukosten, loonkosten e.d.m.. Of de Noord-Zuidverhoudingen op zich met de schuldenlast, de verlaging van de

grondstofprijzen, de verhoging van de prijzen voor afgewerkte producten.

Het NCOS schrijft in haar beschouwingen bij de beleidsbrief hieromtrent: "Donoren gaan (met inbegrip van de Bretton-Woodsinstellingen IMF en Wereldbank) advies, technische ondersteuning en financiering leveren, als ze het voorgestelde beleid van het betrokken land "bekrachtigen". IMF en Wereldbank gaan zich dus meer dan vroeger wagen op het terrein van ontwikkelingsamenwerking".

In de beleidsbrief heeft de staatssecretaris toch ook wel enigszins oog voor bovenstaande, want hij omvat de armoedebestrijding in een algemeen beleid voor duurzame ontwikkeling. "Armoedebestrijding wordt duidelijk ook een kwestie van herverdeling, en machtsverwerving (toegang tot land bijvoorbeeld, staat er wat vroeger in de nota), kortom een kwestie van rechten."

Het hoofdstuk "conflictbeheersing en vredesopbouw", stelt dat de gebrekkige of onbestaande samspraak met andere hefbomen van de politiek - handel, diplomatie, financiën en defensie - schaalvergroting en coherentie verinderden in de internationale gemeenschap. Dat werd onder meer pijnlijk duidelijk in de onsamenhangende politiek omtrent wapenhandel.

Dat is natuurlijk juist. Maar wij vrezen dat precies die andere "hefbomen" conflictbevorderend werken: door de mondialisering worden gebieden in scherpe concurrentie met mekaar gesteld, de diplomatie staat volop ten dienste van de handelsbelangen van het moederland, de financiële politiek van het noorden duwt en houdt landen in het keurslijf van de aanpassingsprogramma's met erg nadelige sociale gevolgen; en waar defensie en wapenhandel moet voor dienen...

Op dit laatste vlak wil staatssecretaris Boutmans wel blijkbaar de lijn verder zetten van z'n voorgangers, met name scherpere controle op de wapenhandel en -trafiken. We kunnen daar alleen maar blij om zijn.

GS

Voedsel dat de wereld veranderde

Rijst en de rijstvelden: een droom?

Rijst voorziet in het basisvoedsel van de helft van de wereldbevolking. Bij ons is de rijst een voedingswaar zonder culturele betekenis of enige affectie. Vooral dan sinds de ontdekking van de voorgekookte rijst, wat een symbolische betekenis heeft voor de victorie van de technologie van het Amerikaans imperialisme.

Rijst is gekend sinds de oudheid en dit dankzij de Perzen, die dit voedingsmiddel ontvingen van de Chinezen. Eerst en vooral beschouwde men de rijstplant als een geneesmiddel. Men vindt de eerst geschreven notities omstreeks 300 jaar voor onze jaartelling in de geschriften van Theophrastus, een leerling van Aristoteles.

Kenneren verkiezen de rijst uit de bergen, die fijner en geparfumeerder is dan de rijst die massaal wordt gekweekt op Aziatische of Amerikaanse rijstvelden. Rijst is in het westen langzaam maar zeker doorgedrongen als consumptie van de massa. Hij vormt de basis van nationale gerechten zoals de Spaanse paella en de Portugese arroz. Daarenboven hebben zowel Griekse als later Romeinse dokters het rijstwater gebruikt tegen darmkwalen.

Sinds de invoering van de rijst in de 14e eeuw en dit in de vlakke van de Po-rivier in Italië, was het luxevoedsel. De aristocratische families Visconti en Sforza uit Milaan waren er de invoerders van. Toen was rijst net zoals nu kaviaar en truffels, wat de hoge prijsklasse betrof. Alleen de allerrijksten konden zich rijst permitteren.

In het Spaanse Andalusië voerden de Moren rijst in. Later kwam dan Frankrijk aan de beurt als rijstproducent, namelijk in de delta van de Rhône en in de Camargue. De Provençalse boeren waren erg geïnteresseerd in de rijstcultuur, niettegenstaande dat het in de moerassige velden zwaar en moeilijk werken was. Vooral dan door de moerasinsecten, zoals muggen en andere, die hen het leven zuur maakten.

Tijdens de tweede wereldoorlog, toen de bevoorrading in rijst uit Azië wegviel, werd de rijst uit de Camargue zeer geëerd. Daarenboven werden de Franse koloniale militairen, die wegens de Franse nederlaag niet terug in hun Afrikaanse land konden tewerkgesteld op de rijstvelden. Fransen en Amerikanen wedijveren op wereldschaal en dit op een héél vernuftige wijze bij het

selecteren van de rijstkorrels. Het is de bedoeling dat de gaar gekookte rijst ook zijn smaakwaarde niet verliest. Een instrument dat de slijmerigheid kan vaststellen oefent controle uit op de kwaliteit. De Amerikaanse agro-industrie maakt daar dankbaar gebruik van. Men wenst een rijst die nooit kleverig wordt. Een voorgekookte portie beantwoordt aan dit criterium.

Indien de Europese rijstproducenten, namelijk de Italiaanse, een minimum aan inspiratie en gezond verstand aan de dag hadden gelegd zouden ze hun product goed kunnen promoten bij de massa. Immers de melodramatische en realistisch-socialistische film "Bittere Rijst" van de Italiaan Giuseppe De Santis, waarin de onmenselijke werkomstandigheden van doodarme Italiaanse stadsmeisjes in de moerassige rijstvelden van de delta van de Pô-rivier, aan de kaak worden gesteld, zou beslist het publiek aanspreken. Maar dit is een wensdroom. Grof geld verdienen gaat nu eenmaal gepaard met bloed en tranen voor de economisch zwakke mensen. "Bittere Rijst" is en blijft een menselijk document dat een halve eeuw nadat hij werd gedraaid, elkeen blijft aanspreken en doet dromen van een humanere wereld.

Naar L. L. Rosenzweig

René Van Nerum

Bedreigde zee

De maan begrijpt best
hoe diep dit water is
ik ben de maanvis
die nauwelijks weet
de mens heeft zich vergist.

Uw vloed
eens helder als glas
kent nu het noodlot
van een grote olieplas
Op uw besmeurde stranden
was ik mijn bezerde handen.

Jozef Vandromme

Wist je dat ...

... het volgens de Amerikaanse grondwet mogelijk is dat in het parlement van dertien staten, die samen 5 % van het geheel van de bevolking vertegenwoordigen, voorstellen kunnen geblokkeerd worden, die door 95 % van de bevolking gesteund worden.

... in het Annex B van de akkoorden van Rambouillet, die de vrede moesten verzekeren voor Kosovo, het recht voorzien was voor de NAVO om met troepen doorheen heel Joegoslavië, dus ook Servië, te trekken en tevens het recht om met hun oorlogsvliegtuigen over het grondgebied te vliegen.

... volgens de wereldbank 90 % van het water in Cisjordanië door Israël gebruikt wordt, zodat er slechts 10 % overblijft voor de Palestijnen.

... volgens een Amerikaans expert van de pensioenfondsen, Doug Henwood, 86,8 % van de aandelen op de beurs in bezit zijn van slechts 10 % van de Amerikanen.

... de dagprijs die betaald wordt voor een petroleumtanker die twee jaar geleden 18.000 dollar bedroeg in 1998 reeds opgelopen is tot 38.000 dollar.

... de gemiddelde leeftijd van de vrachtschepen 14,5 jaar bedraagt waarvan meer dan de helft ouder is dan 15 jaar en 66 % hiervan cargo' zijn en 55 % petroleumtankers.

... de Tsjechische president Vaclav Havel contact opgenomen heeft met Madelein Albright, de minister van buitenlandse zaken van de V.S. en van Tsjechische origine, om haar te vragen zich kandidaat te stellen bij de verkiezingen van zijn opvolger.

... in de Kaaiman-eilanden, gekend als een belastingsparadijs, 40.000 maatschappijen een zetel hebben of evenveel als het aantal inwoners.

... er nu reeds een systeem bestaat in belastingsparadijzen, waarbij beroepsvoetballers ingekocht worden en uitgehuurd aan Britse voetbalclubs.

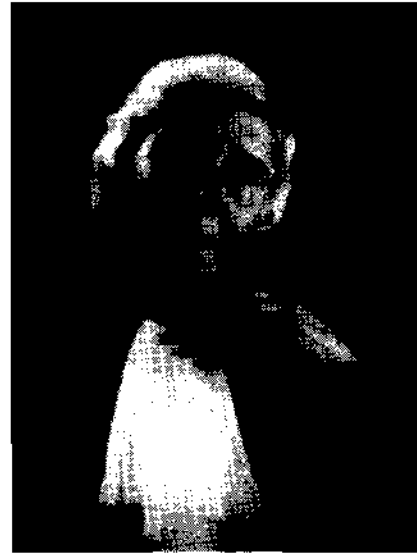
Meester Edith Buch, de oudste (?) vriendin van "Vrede"

Dinsdag 21 maart straalde de zon over de enkele vrienden van Edith Buch, die eerbiedig wachtten op de lijkst aan het crematorium van Ukkel. De zon was hun enige lentetroost bij het afscheid van een van de merkwaardigste vrouwen, die we in ons leven hebben gekend. Na een paar toespraken, o.m. namens de Unie van Progressieve Joden, was de lijkst verdwenen. Maar daarmee verdween niet het beeld van wie Edith was. Vraag wie het zou moeten weten wie Edith Buch was. De doden rijden snel.

Ze werd geboren in Parijs op 15 maart 1908 en overleed op 16 maart 2000. Haar leven was gebonden aan de ten einde lopende eeuw. Ooit getuigde ze van zichzelf: "Ik was bezeten door het verlangen naar rechtvaardigheid". Over haar hing een waas van vriendelijkheid voor wie haar benaderde, stijl zonder vormelijkheid, steeds bekommerd over wat de problemen van de andere zouden kunnen zijn. Ze voelde zich een schuchter meisje en deed - het was haar uitspraak - vooral de dingen, waarvan ze terugschrok.

Ze was de dochter van een Russische diamantair, die zich begin de eeuw met zijn familie was gaan vestigen in Parijs. Haar vader moest regelmatig op reis naar Amsterdam en verhuisde dan maar naar Antwerpen. In 1914 werd tijdelijk naar Engeland uitgeweken. Van daaruit ging het richting Nederland en Brussel en terug naar Antwerpen, toen de toestand zich daar had gestabiliseerd. Het moeilijke van elk verblijf was het steeds andere onderwijs. Frans was de voertaal thuis en ook op school in een neutrale, niet erkende liberale school. Ze heeft steeds de gewoonte bewaard een voortreffelijk Nederlands machtig te zijn en te willen spreken, telkens wanneer ze Vlamingen ontmoette. Haar humaniora leidde verplicht naar de centrale jury. Talenten mochten in die tijd enkel door mannen verzilverd worden. Omstreeks 1930 verwierf ze een doctoraat in de rechten aan de ULB, na een kandidatuur filosofie en letteren. Ingeschreven aan de Antwerpse balie was ze bestemd om 'carrière' te maken. De ommekeer, die ook een politieke ommekeer voor haar betekende, dient teruggebracht op een uitnodiging in 1935 van haar twee jaar jongere broer en communistisch advocaat, Henri Buch, die het ondanks zijn verstrekkend politiek engagement tot lid van de Raad van State bracht. Edith ging toen in op de invitatie, nam deel in het Home Henri Vandeveldde aan de ellenlange discussies tussen veelzijdig linkse intellectuelen bij een antifascistisch waakzaamheidscomité. Daarop kreeg ze thuis het bezoek van Jef Vanextergem en Edgard Lalmand. Ze aanvaardde mede te werken aan een Antwerps comité. Een hoogtepunt werd een succesvolle meeting in het Rubenspaleis. Ze hield zich bezig met hulp aan de Duitse vluchtelingen en ook aan de slachtoffers van de Franco-opstand in Spanje. Kon het ook anders, dat ze actief betrokken was aan de strijd tegen het dreigende oorlogsgevaar? Tijdens de neutraliteitsperiode - ze woonde toen in Brussel - zag ze in eigen huis Thorez, Duclos en andere voormannen vergaderen. Haar verzuchting naar een betere maatschappij had haar bij de KP gebracht. Toen reeds was ze betrokken bij allerlaatste pogingen om de komende oorlog af te weren. Toch kwam de oorlog. Hoe belangrijker Edith werd in de organisatie tegen de nazistische bezetter, hoe eenzamer ze werd. Ze was actief als koerierster, die o.m. het contact moest houden met Berei, vertegenwoordiger (in België, in oorlogstijd) van Komintern. Papieren werden in de meest diverse voorwerpen vervoerd. Op een kunstvolle manier b.v. in waspoeder verpakt. Er werd met zwarte humor aan toegevoegd "als je daarmee gepakt wordt, volgt de onmiddellijke terechtstelling". Auto's bestonden niet en trams dienden geweerd te worden. Op de fiets verspreidde ze het tijdschrift *Radio Moskou*, dat bestond uit neergeschreven berichten van de Russische zender. Na de oorlog ging ze opnieuw aan de balie werken, gespecialiseerd in sociale processen, wat niet precies winstgevende zaken waren. Als een van de eersten sloot ze zich aan bij de vredesbeweging, de BUUV, later overgegaan in *Vrede*. Ze nam deel aan zowel de *Belgische Liga voor de Rechten van de Mens*, waar ze lid van het bureau was en er de Commissie 'Antiracisme' vertegenwoordigde, als aan MRAX (Mouvement contre le racisme, l'antisémitisme et la xénophobie). De ervaringen van haar familie in het Rusland van de Tsaar, bleven haar ingeprent. Geen bijzondere vergadering, betoging in Brussel, of ze was er met haar man, Antoine Dudicq. Op de kleinere samenkomsten waren er geen getuigen. Een ander kenmerk van haar was dat ze zich aangetrokken voelde tot de minder bedeelde klassen. Samen met confrater Chomé bewees ze op een proces de opzettelijkheid van de aanrijding van Antoine Dudicq, tijdens de vroege morgen van 12 maart 1950, dag van de volksraadpleging over Leopold III. Later huwde ze met haar "cliënt". Zowel de politieke belangstelling als de liefde voor de kunst hadden ze gemeenschappelijk. Haar loopbaan beëindigde ze als Voorzitter bij een Arbeidsrechtbank. Veel later ging ze nog met haar man het avontuur aan met de Transsiberische trein. Ver in de tachtig bestuurde ze nog haar wagen. Het verlies van haar man en aan hoge ouderdom verbonden kwalen hebben haar ons ontnomen. Haar leven was een voorbeeld van het met jaren bestendig radicalisme. Voorkomend, met de glimlach op de lippen, bekommerd om het dagelijkse leven van haar vrienden, zo zullen we ze herinneren.

Jan Olsen

Vredesfonds maart-april 2000 000-0956015-80

L.V. Gent 2000; L.S. A'dam 100; V.J. Brasschaat 400; L.M. Hasselt 400; J.V.D. Geluwe 200; F.F. Dublin 400; A.E. Schilde 400; K.M. Leon 200; J.O. Oostende 1400; L.R. Lummen 400; F.S. Vilvoorde 400; R.S. Oostende 400; G.V. Machelen 400; T.H. Gent 400; P.V.D. Gent 400; B.R. Brussel 400; L.D. Lombardsijde 400; F.D. Zedelgem 200; W.D. Assebroek 500; H.D. Assebroek 300; R.VN. Ranst 200; A.D. Oostende 100; G.D. Oostende 200; L.B. Wilrijk 200; J.DL. Aalst 200; M.T.D. De Pinte 400; U.C. Torhout 200; C.V. St-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D. Veldegem 200; T.-H. Antwerpen 600; L.M.

Drongen 1000; J.E. Mechelen 200; DS.-P. Aalst 200; W.D.R. 's Gravenwezel 500; E.L. Oostende 200; V.S. Leuven 400; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; C.DS. Gent 200; M.VH. Gent 200; J.P.E. Gent 600; M.T. Zwalm 1000; DB.-V. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; R.N. Keerbergen 500; L.V. Antwerpen 400; F.VV. Gent 200; L.B. St-Eloois-vijve 400; Y.G. Hoevenen 200; B.P. Oostende 400; A.DC. St-Martens Latem 400; K.L. Gentbrugge 200; R.B. Gent 400; J.C. Antwerpen 200; F.VZ. Bornem 200; N.B. Berchem 1000; R.M. Oostende 300; M.V. Pollare 400; M.C. Bredene 200; P.VM. Kortrijk 500; J.DS. Luik 200

hartelijk dank

8 mei 1945

Na de glansrijke overwinning te Stalingrad - een keerpunt in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog - werd ook de slag bij Koresk door het Rode Leger gewonnen. Aan deze slag namen aan beide zijden meer dan 1.500 tanks deel. Het werd de grootste tankslag in de loop van de Tweede Wereldoorlog. De nazi-legers verloren in dit reuzegevecht meer dan een half miljoen man aan doden, gewonden en vermisten.

Het succes van het Rode Leger in de zomer van 1943 vergemakkelijkte de landing van geallieerde troepen in Italië. De slagen die door hen werden toegebracht en die samenvielen met de volksopstand tegen het regime van Mussolini schiepen de voorwaarden voor de val van het fascistisch Italië en voor het uittreden van dat land uit de oorlog.

Op het einde van 1943 werd te Teheran een conferentie der leiders der Grote Drie gehouden. Daar werd door de anti-Hitler coalitie overeen gekomen gezamenlijke acties te overnemen om de gemeenschappelijke vijand te verpletteren.

Op 6 juni 1944 viel de belangrijkste beslissing met de invasie in Normandië.

Niettegenstaande hardnekkige tegenstand slaagden de Duitse troepen er niet in de geallieerde opmars te stuiten. Begin 1945 werd de Rijn overschreden met daarna het hoofdoel: doorstoten naar het hart van nazi-Duitsland, Berlijn.

De opgezweepte Duitsers hadden voor de verdediging van hun hoofdstad enorme strijdkrachten samengetrokken. Op de westelijke oevers van de Oder en de Neisse werden drie verdedigingszones aangelegd. Het defensiegebied rond Berlijn bestond eveneens uit drie gordels.

Toch forceerden de Sovjet-troepen na enkele dagen de Oder en de Neisse. Bij het verder ontplooiën van hun offensief omsingelden zij op 24 en 25 april de bijna een half miljoen tellende Duitse legergroep. De liquidatie van de omsingelde nazi-troepen vergde nog een week. Aanmerkelijk meer tijd en inspanningen kostten de verplettering van de troepen die zich in Berlijn zelf hadden verschanst.

Tegelijk met de omsingeling en de inname van Berlijn had het Rode Leger zijn offensief naar het westen en het noordoosten voortgezet waar de Elbe en de kust van de Baltische Zee be-

reikte. Het ontmoette er de troepen van de Amerikaanse en Engelse bondgenoten.

Op 8 mei werd door vertegenwoordigers van nazi-Duitsland de acte betreffende de onvoorwaardelijke overgave ondertekend. Op deze dag werd een streep gezet onder de oorlog tegen het Hitleriaans bewind, tegen het Duits fascisme dat de volkeren zoveel onmenselijk leed had berokkend.

Daaom mag de herdenking van deze verjaardag zo maar niet uitgewist worden. De indruk is nog te levendig om reeds door de tand des tijds aangevreten te worden. De generatie die het beleefde leeft nog!

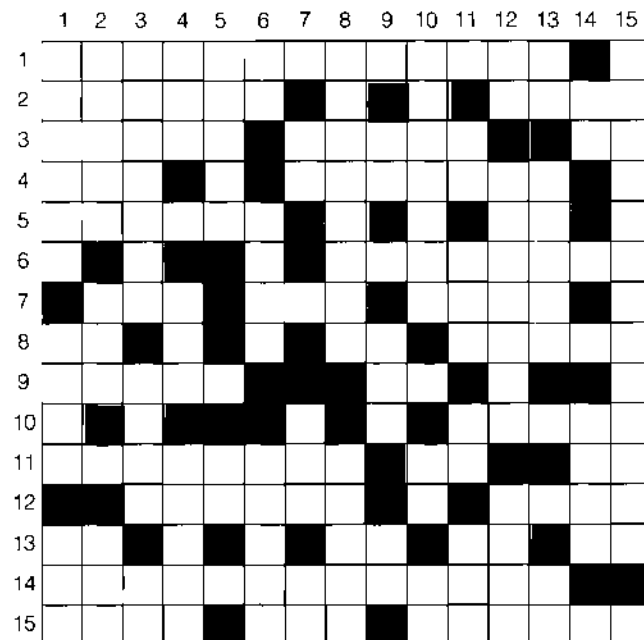
Hier volgen tot besluit de cijfers - doden en vermisten - van de Tweede Wereldoorlog, de meest moorddadige uit de geschiedenis van de mensheid:

- USSR	25.500.000
- Groot-Brittannië	375.000
- Verenigde Staten	405.000
- Frankrijk	600.000
- Duitsland	6.600.000
- Andere Europese landen	11.000.000
- Azië	13.000.000
- Vermisten	3.000.000

Algemeen totaal:
meer dan 60 miljoen doden en vermisten.

Kruiswoordraadsel

"RETRO-KRUISWOORDRAADSEL" - NUMMER 6 (= Gebaseerd op de inhoud van nummer 341 van januari-februari 2000)

Stuur uw oplossing naar Vrede, Galgenberg 29, 9000 Gent.

HORIZONTAAL

1) "Dag van de Schaamte". 2) Zuivelproducten - Spaanse rivier. 3) Loofbomen - Onbeweeglijk - Dubbele klinker. 4) Europeaan - Onbepaald telwoord. 5) Aarzelen - Radon (symbool). 6) Beknopte bekendmaking. 7) Godin der blinde drift - Mannetjeshond - Amerikaans meer. 8) Dwarshout - Muzieknoot - Ontvangen. 9) Gifslang - Dwarshout. 10) Koord van een gitaar. 11) Daar is er oorlog - Muzieknoot - Frans eiland(je). 12) Is in het defensief gedrongen - Cirkelvormig. 13) Onderandere (afkorting) - Als onder (afkorting) - Hij - Tweeklank. 14) Cultureel fonds. 15) Rijstbrandewijn - Aanwijzend voornaamwoord - Gedicht van Jozef Vandromme.

VERTICAAL

1) Overvloed - Getroffen - Grootmoeder. 2) Partij in rechtsgeding - Plat ovale vat voor het afromen van melk - Bloeiwijze. 3) Overblijfsel - Veel kostend - Uitroep. 4) Roeme - Gelderse gemeente - Levendig. 5) Seizoen - Dubbele klinker. 6) Dyne (afkorting) - Wreed heerser - Vervoegingsvorm van het werkwoord "snijden"? 7) Suo loco (afkorting) - Inhoudsmaat voor droge waren - Kippenproduct. 8) Daar had de O.V.S.E.-top plaats - Zijrivier van de Main. 9) Dwarshout - Grote papegaai - Voegwoord. 10) Daar had een ministeriële conferentie van de wereldorganisatie plaats - Moeder - Rund. 11) Uitroep om een dier aan te hitsen - "Ril" (anagram) - Muzieknoot - Zijrivier van de Donau. 12) Twee verschillende klinkers - Openbare vervoermiddelen - Uitdrukking van gedachten en gevoelens door woorden. 13) Groot-Brittannië (afkorting) - Bomen verdelen - Selenium (symbool). 14) Muzieknoot - Italiaanse rivier. 15) Altijd een interessante rubriek voor lezers en lezeressen (3 woorden).

Michel Billiau, Werviksesteenweg 431, 7780 Komen.

Info & actie

Antwerpen

13 mei 2000

De Lente van Antwerpen

Lenteparade van het 8 mei Collectief in samenwerking met Antwerpen Helemaal Anders een optocht vanuit de verschillende wijken (Stuyvenberg, Borgerhout, Berchem, Zuremborg, Hoboken Kiel en St.-Andries) naar het St.-Andriesplein
 Voor een stad waar samengeleefd wordt
 Voor een degelijk onderwijs
 Voor een sociaal klimaat dat anders-zijn niet als gevaarlijk beschouwt
 Voor een samenleving met kleur
 Voor stemrecht voor iedereen
 Voor gelijke arbeidskansen voor iedereen want werkloosheid is voedingsbodem voor fascisme.

Gent

maandag 8 mei 2000 om 18u

Herdenkingsplechtigheid

Begroeting door dhr **Jozef Fack**, voorzitter 8 mei comité
 Toespraak door **Frank Beke**, burgemeester stad Gent
 Bloemenhulde met naamafroeping van de deelnemende groeperingen door dhr **Jean-Pierre Goossens**
 Te Velde, Vaderlandslid en muzikale begeleiding door de Gentse Politieharmonie

organisatie: 8 mei comité in samenwerking met Stad Gent, Het Vredeshuis en de Confederatie der Oudstrijders

vanaf 29 april 2000

Tentoonstelling "Vrouwen in Oorlog"

elke werkdag van 10 tot 17uur
 Vredeshuis St.-Margrietstraat Gent
 org: 8 mei comité Gent

zondag 21 mei om 10u30

Aperitief & toespraak door

Mw Denise De Weerd

over Vrouwen in Oorlog
 doctor in de geschiedenis, ere-hoofd-conservator van de Koninklijke Bibliotheek van België, auteur van het boek "Vrouwe van de Eerste Wereldoorlog".

dinsdag 23 mei 2000 om 20u
dialogavond

Vrouwen bouwen bruggen naar de vrede

door **Marie-Jeanne Vanmol**, medewerkster Vrede vzw

plus getuigen

vredescentrum Galgenberg
 Galgenberg 29 9000 Gent

organisatie: Masereelfonds Vrede Regio Gent

Oostende

zaterdag 6 mei 2000
 van 10 tot 12 uur

stichtingsvergadering van ATTAC-Oostende

1. de mondialisering, een ideologie waarin niet de mens maar de winst centraal staat. Inleiding door **Stefaan Lievens**
 2. ATTAC: het opbouwen van een tegenmacht. Voorstelling platformtekst door **André De Smet**
 3. hoe in Oostende werken? gesprek onder leiding van **Bob Paulus**.

in het lokaal van de OHK, Ontmoetingscentrum
 Christinastraat 113 te Oostende

organisatie: werkgroep Democratisch

Twee nieuwe uitgaves van Vrede vzw

* Civiele maatschappij in Latijns-Amerika

Een zoektocht naar de plaats van de civiele maatschappij in de sociale strijd in deze tijden van eenheidsdenken, en nieuwe vormen van weerstand en verzet door *Georges Spriet*, secretaris Vrede vzw
 120 blz 250 BF + 65 BF portkosten

* Gids over de blokkade tegen Cuba

Twee journalisten van Radio Havana, *Marie-Dominique Bertuccioli* en *Juan Andrés Neira Franco*, schreven deze "gids over de blokkade".
 Staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, *Eddy Boutmans*, leverde het woord vooraf.
 samenstelling *Michel Vanderborgh*, voorzitter Vrede vzw
 86 blz 200 F + 65 BF portkosten
(de opbrengst van dit boek gaat naar de campagne ter ondersteuning van het "kinderhospitaal William Soler - Havana", waar u ook een (cartoon-) steunkaart kunt voor kopen à 100 BF)

U kan deze uitgaven verkrijgen door storting op prk 000-0956015-80

verder nog verkrijgbaar in de reeks vredeschaiers:

- Gevolgen SAP's in Afrika 100 F
- Samenzwering tegen Spaanse Republiek 100 F
- Groene Conflicten 200 F
- Hoe koud was de vrede? 100 F
- Preventie of management? 120 F
- India, een kolkende smeltkroes 175 F
- Wapens zijn geen bananen 120 F
- Navo, 50 jaar is genoeg 200 F
- Rechten van migrantenvrouwen 250 F

TWEDEHANDSKLERENBEURS

ten voordele van de vzw Vrede

zaterdagen 13 en 20 mei van 10 tot 17u

maandag 15 mei tot donderdag 18 mei

elke dag van 14 tot 17u

(vrijdag 19/5 niet, wegens aanvulling van de rekken)

zaal: Vrede Galgenberg 29, 9000 Gent

Keizer Karel 1500-2000 valt er iets te vieren?

Masereelfonds organiseert een reeks wandelvoordrachten en causerieën

voordrachten van Roel Jacobs

9 mei, 20u: Oratoriënhof Leuven
 10 mei, 20u: Geuzenhuis Gent
 11 mei, 20u: Volkshogeschool Brugge
 18 mei, 20u: De Markten Brussel
 23 mei, 20u: Poesjkincentrum Antwerpen
 30 mei, 20u: MMT-kelder Mechelen

wandelingen

13 mei, 14u: Brugge Van Eyckplein
 14 mei, 14u: Gent Prinsenhof
 14 mei, 14u: Leuven Ladeuzeplein
 21 mei, 14u: Vilvoorde Station
 27 mei: daguitstap naar Horebeke (thema protestanten)
 3 juni, 14u: Antwerpen Groenplaats
 4 en 18 juni, 14u: Mechelen IJzeren Leen

Rwanda

In Rwanda verdwenen enkele belangrijke figuren van het politieke toneel. De voorzitter van de Nationale Vergadering vluchtte naar het buitenland, en ook de eerste minister én de president van de Republiek namen ontslag. Het minste dat je kan zeggen is dat dit op een crisis duidt. Winnaar van deze ronde is ontegensprekelijk Paul Kagame.

Bij gebrek aan een expliciet of geconcentreerd politiek project dreigen de ontsparingen van een autoritair regime (op militair vlak, qua politie en qua financiën) zich verder te ontwikkelen zonder enig maatschappelijk tegengewicht. Deze manier van functioneren bereikt wel stilaan z'n limieten, zowel intern als extern, zowel economisch als politiek. Door steeds maar opnieuw pure machtspolitiek te bedrijven zou de FPR wel 's z'n krachten kunnen verspillen. In het voormalige Zaïre blijkt de invasie een strategische vergissing ten nadele van de eigen soldaten en het image in het buitenland.

De negationistische kringen lijken wind in de zeilen te krijgen. In het Franse weekblad *Marianne* verscheen een hallucinant artikel rond het raadsel van de aanslag op het presidentieel vliegtuig op 6 april 1994. Het debat wordt des te meer verrot door het feit dat wellicht verschillende staten de waarheid hieromtrent kennen. Telkens er een document, een getuigenis of een bepaald bewijsstuk ons dichterbij de waarheid zou kunnen brengen, werd het verdonkeremaand. Inbegrepen door het Internationaal Straftribunaal van Arusha.

In een regio met dergelijke bloedige geschiedenis heeft de waarheid haar rechten, is de waarheid achterhalen een politieke prioriteit. Als de internationale gemeenschap deze stelling niet deelt, waarom moet er dan zoveel gaan naar het Arusha-tribunaal? Het doen verdwijnen van essentiële rapporten, zelfs als die betwistbaar zijn, opent de weg voor manipulatie. De mensenrechtenorganisaties zouden zich samen moeten inzetten om de publicatie van de rapporten te eisen.

We herhalen dat het onontbeerlijk is de waarheid te achterhalen. Het RPF zou het vliegtuig neergehaald kunnen hebben. Heeft het dat gedaan? We lopen verloren in een kluwen van tegengestelde aanwijzingen en getuigenissen, die waarschijnlijk op een opgezette zaak wijzen? Indien het RPF het vliegtuig uit de lucht schoot, dan zou het een groot gedeelte van deze tragische onverantwoordelijkheid dragen. Z'n politieke toekomst kan er dan van af hangen. Maar tot op vandaag staat er niets vast. De Rwandezes hebben het recht de waarheid te kennen, op basis van een onvervalst dossier.

Vandaar gaan beweren dat het RPF, zoals Marianne dat doet, de genocide met voorbedachte rade uitlokte is wel een hele stap te ver. Of gaan beweren dat het RPF de voornaamste schuldige is zoals een bepaalde campagne wil doen geloven, of dat het FPR het midden is waar de extermatie van zowat 800.000 Tutsi's werd gepland. Er zijn heel wat mensen in Frankrijk die dit maar al te graag willen doen geloven.

Maar keren we terug naar Kigali. Het ziet er naar uit dat het ontslag van president Bizumungu binnen de machtskringen een heus debat heeft veroorzaakt. Dit ontslag dwingt hen tot keuzes, tot uitleg verschaffen ook. We staan op een beslissend kruispunt. Een waarheidsproef?

(uit de nieuwsbrief van SURVIE, een informatie- en onderzoeks-NGO uit Parijs)

Volgens Marianne die Stephen Smith van Libération citeert, heeft een vertrouwelijk rapport van de VN duidelijk aangetoond dat de anti-Hutu genocide in Rwanda opzettelijk werd veroorzaakt door de aanslag op het presidentieel vliegtuig, die werd opgezet door de Tutsi's van het Rwandees Patriottisch Front. Louise Arbour, toen procureur-generaal van het Arusha-tribunaal, zou het rapport in de doofpot hebben gestoken.

Eerst en vooral, alle waarnemers zijn het er over eens dat het niet om een anti-Hutu genocide gaat maar om een anti-Tutsi. Vervolgens heeft Stephen Smith van Libération niet uit een vertrouwelijk VN-rapport geciteerd, maar wel uit een artikel van de Canadese National Post. We zitten dus in een context van citaten van citaten.

De National Post is een zeer conservatieve krant, die door Human Rights Watch op de vingers werd getikt omdat ze tijdens een commentaar over het HRW-rapport enkel de anti-FPR passages toelichtte, bijvoorbeeld.

Maar dat wil nog niet zeggen dat deze informatie van de National Post verkeerd zou zijn. Steve Eduards van de National Post schrijft dat hij kennis heeft kunnen nemen van een rapport dat op 1 augustus 1997 werd opgesteld door onderzoekers van het Arusha-tribunaal. Het rapport werd aan slechts drie verantwoordelijken overhandigd, onder wie Louise Arbour. Dit rapport zou de getuigenissen bevatten van drie Tutsi-informanten, die goed thuis waren bij de leidende kringen van het RPF. Zij zouden heel precies hebben beschreven hoe het vliegtuig van president Habyarimana werd neergehaald. Maar Louise Arbour zou geen gevolg hebben gegeven aan deze informatie.

Wij willen eerst nog even onderstrepen dat er in het Arusha-tribunaal verschillende rivaliteiten spelen met behoorlijk wat interne disfunctionering als gevolg. In elk geval is het moeilijk de ernst van het rapport na te gaan: alles is mogelijk.

Maar wat nogal verwarrend is, om niet te zeggen schandelijk, is de houding van de VN of van het Tribunaal zelf na het verschijnen van dit artikel. De VN houdt zich op afstand, en schuift alles door naar het Tribunaal. Daar krijgt deze zaak maar een antwoord: no comment. Het is onmogelijk te weten te komen of het rapport al dan niet werkelijk bestaat. De Arusha-woordvoerder houdt het koeltjes bij "een voorbijgaande media-ernotie".

Blijkbaar worden de burgers van deze wereld het recht ontzegd te weten wat er gebeurde tijdens de aanloop tot een van de ergste tragedies van de mensheid...

Karel Van Miert, de gewezen voorzitter van de SP, voorheen commissaris van de Europese Unie voor concurrentiebeleid en privatiseringen met een loontje van zes à zeven miljoen frank per jaar is na het gemeenschappelijk ontslag van de commissie overgestapt naar de post van manager van een privé-universiteit in Nederland. Sindsdien is hij ook lid geworden van de raad van bestuur van de electronicareus Philips... "En de stroom rijst al meer en meer" zingt men in de "internationale" maar Karel zal hij hieronder verstaan de stroom van Euro's in zijn brandkast.

Het vlaggenschip van Tony Blair, de millennium Dome in Londen, die een flop werd, kostte zo'n 40 miljard frank. Ook geld van de gemeenschap. De Britse regering heeft nu beslist het bouwwerk te verkopen. De experts van de bouwpromotors hebben een alternatief. De boel afbreken en de grond verkopen want het is de duurste grond van heel Groot-Brittannië. Dit zou echter in de eerste vijftien jaar verboden zijn. In principe, want je weet 't nooit met Blair.

Uit een studie van de London School of Economics blijkt dat Britse vrouwen minder verdienen in de loop van de jaren beoefening van hun beroep. Meestal is dit 27 % maar als ze twee kinderen hebben loopt dit op tot 66 % omdat ze minder uren op hun werk zijn. Vrouwen met een universitaire diploma staan nog 12 % achter op de mannen. De minister voor gelijke kansen Margaret Joy erkende dat de vrouwen gemiddeld 20 % minder verdienen.

De Franse premier Lionel Jospin is zichzelf voorbijgelopen. Als vriend van de Israëlische premier en socialist Barak verklaarde hij op een persconferentie over de gewapende actie van de Libanese milite de Hesbollah dat dit terroristen zijn. Jospin vergat hierbij dat het Israël is dat Zuid-Libanon bezet en dat het reeds in de jaren zeventig was dat de veiligheidsraad een resolutie stemde dat Israël zich uit Libanon moest terugtrekken. Bovendien erkenden de Verenigde Naties het principe dat een volk zich tegen een vreemde bezetter mag verdedigen.

Aan George W. Bush, de gouverneur van Texas en presidentskandidaat van de republikeinen werd door journalisten gevraagd of hij vier namen kon noemen van personen die een rol spelen in de lokale conflicten in de wereld. Na lang nadenken kon hij er één opnoemen.

Edith Cresson, de gewezen Franse premier en commissaris van de EU kwam op deze laatste post in opspraak omdat zij haar tandarts als wetenschappelijk medewerker had aangeworven, maar zij had nooit een justificatie van deze opdracht neergeschreven. Cresson is nu bij een nieuwe zaak betrokken. Destijds stichtte ze een maatschappij (SISIG) waarvan ze zelf de voorzitter was. Deze maatschappij diende zich aan als tussenpersoon bij het doorvoeren van privatiseringen in landen van Oost-Europa. De SISIG blijkt nu van de rekening van een afdeling van Elf-Aquatel in Zwitserland een cheque van 18 miljoen frank ontvangen te hebben waarover heel wat vragen zijn. Ze beweert dat ze destijds, toen ze commissaris van de EU werd ontslag nam als voorzitter van SISIG. Toch nam ze deel aan de vergaderingen van de commissie over de problemen van Elf-Aquatel...

De Amerikaanse Chase Manhattan bank heeft op 22/2/00 erkend dat de stichters van hun instelling de Duitse nazi-regering tot januari 1941 dollars ter beschikking hebben gesteld. Dit blijkt uit een onderzoek van de archieven die in 1998 vrijkwamen. De rechtbank van New York verwijt Chase Manhattan, de J.P. Morgan bank en zes Franse banken tijdens de bezetting gelden van joden te hebben achtergehouden.

Tony Blair verklaarde destijds zich te zullen verzetten tegen "het terrorisme van de belangengroepen die strijden tegen gemanipuleerd voedsel". Korte tijd geleden gaf hij in een interview aan "The Independent" toe dat eten van genetisch gemanipuleerd voedsel schadelijk kan zijn voor de bevolking en dat de milieu lobby een belangrijke rol speelt bij het bepalen van gezond voedsel. De reden van deze ommekeer zou zijn dat de Britse boeren niet bereid zijn om het spelletje van de multinationals mee te spelen.

Volgens de adjunct-burgemeester van Moskou, verantwoordelijk voor sociale zaken, zijn in de hoofdstad, het uitstralraam van het Russisch kapitalisme, de inkomsten van de 10 % rijksten 6 tot 7 maal hoger dan deze van de 10 % armsten.

AXA is de grootste Europese verzekeringsmaatschappij. Het heeft een zakencijfer van 630 miljard frank en noteerde in 1998 een winst van 60 miljard frank. Een winst die voor haar aandeelhouders een stijging zou opbrengen van 15 %. AXA sloopte vorig jaar de Franse openbare verzekering DAP op. Deze had met de staat een overeen-

komst die AXA verder zou eerbiedigen. Hieronder vielen de 7000 gevallen van ouders van mentaal gehandicapte kinderen met een polis waarmee ze het verder bestaan van hun kinderen, na hun overlijden wilden verzekeren. Een paar weken geleden ontvingen deze mensen van AXA het bericht dat de premie zou verdubbelen, voor sommigen zelfs met 62 %, wat voor hen onbetaalbaar is. De familie Evrard bezorgde de krant l'Humanité alle informatie. Doorheen een perscampagne kwam een beweging op gang waardoor de regering ingreep. AXA werd tot de orde geroepen. Het is hetzelfde AXA dat de ziekteverzekering zou willen privatiseren met alle gevolgen van dien.

Amadou Diallo, van Guineese origine, was in New York straatventer. Toen de 24-jarige man een jaar geleden zijn huis verliet werd hij koelbloedig door vier blanke politiemannen neergekogeld. Niet minder dan 41 kogels troffen hem. De politiemannen hadden het over wettelijke zelfverdediging maar de man was ongewapend en had evenmin een strafregister. De vier werden beschuldigd van moord maar het openbaar ministerie, de rechter en advocaten zochten naar alternatieven zodat ze een lagere straf zouden krijgen. Het proces ging door voor de rechtbank van Albany, ver van New York, en de vier politiemannen werden gewoon vrijgesproken,...

In de Zwitserse industriestad Emmen, die 27.000 inwoners telt waarvan 25 % vreemdelingen, werd in juni 1999, door een extreem rechtse groep aan de hand van een referendum het principe ingevoerd dat naturalisaties slechts via een referendum kunnen worden goedgekeurd. Half maart werd aan de kiezers een brochure overgemaakt met informatie over zesenvijftig personen die een verzoek indienden tot het bekomen van de Zwitserse nationaliteit. Hierin werden de foto's van de kandidaten, hun curriculum vitae, maar ook gegevens over hun inkomsten en hun belastbaar inkomen vermeld. Acht onder hen waren Italianen die aanvaard werden. Een echtpaar, Joegoslaven, wiens twee zonen de Zwitserse nationaliteit hebben en sinds jaren in het land woonden kregen slechts 1.703 stemmen voor en 5.692 tegen. Een jonge vrouw, geboren in Zwitserland, die het Duitse dialect beheerst en wiens ouders van Bosnische afkomst zijn en sinds 27 jaar in Zwitserland wonen, had evenmin succes. De Democratische Unie van het Centrum (extreem rechts) die in de voorbije parlementsverkiezingen succes boekte wil een gelijkaardig systeem invoeren in Zürich en Bern bij de e.v. gemeenteraadsverkiezingen. Mogen we reacties verwachten van Europa?